

I. Obrazloženje

1. POLAZIŠTA

1. POLAZIŠTA	4
1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA GRADA U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAV ŽUPANIJE I DRŽAVE	4
1.1.1. <i>Osnovni podaci o stanju u prostoru</i>	4
1.1.1.1. Geografski i geoprometni položaj.....	4
1.1.1.2. Površina, naseljenost, stanovništvo	5
1.1.1.3. Naselja, građevinska područja i ostala izgrađena područja	10
Naselja	10
Građevinska područja	12
Ostala izgrađena područja	12
1.1.1.4. Osnovne kategorije korištenja prostora	13
1.1.1.5. Prirodna obilježja	14
Reljef	14
Klima	15
Hidrološka i hidrogeološka obilježja	16
Posebni vodni resurs	18
Pedološka i biovegetacijska obilježja	18
Geološka i tektonska obilježja	19
1.1.1.6. Zaštićeni dijelovi prirode i kulturna dobra	23
Zaštićeni dijelovi prirode.....	23
Spomenik parkovne arhitekture - Lipik.....	23
Osobito vrijedna područja predviđena za zaštitu sustavom prostorno planskih mjera ..	24
Prirodna baština zaštićena prema Zakonu o šumama i Pravilniku o uređenju šuma ..	25
Kulturna dobra.....	25
1.1.1.7. Krajobrazne značajke prostora Grada.....	36
Ravnica, dolina i polja – prostor uz rijeke Bijelu i Pakru	37
Brdski prostor	37
Niži gorski krajevi – prostor jugo-zapadnih masiva Psunja	37
1.1.2. <i>Prostorno razvojne i resursne značajke</i>	39
1.1.2.1. Prirodni potencijal i korištenje resursa.....	39
Poljoprivredne površine.....	39
Šumske površine.....	41
Mineralne sirovine	42
1.1.2.2. Gospodarski potencijal	43
Gospodarska struktura	43
Proizvodne djelatnosti	46
Turizam	47
Ribnjačarstvo.....	49
Eksploatacija mineralni sirovina	51
1.1.2.3. Društvene djelatnosti	53
Uprava.....	53
Socijalna zaštita	54
Obrazovanje	56
Zdravstvo.....	56
Kultura i udruge	57
Vjerske institucije.....	59
Sport i rekreacija	60
1.1.2.4. Komunalne djelatnosti	63
1.1.2.5. Prometni infrastrukturni sustav	64
Cestovni promet	64
Željeznički promet	65
Zračni promet	66
Poštanski promet.....	66
Područna uprava.....	66
Poštansko središte.....	66

Izvršna jedinica	66
Poštanski ured	66
Telekomunikacije.....	67
Pokretne komunikacije.....	69
RTV sustav veza	69
1.1.2.6. Energetski sustav	69
Plinoopskrba.....	69
Elektroenergetika	69
Potrošnja električne energije.....	69
Prijenosna mreža	70
Distribucijska mreža.....	70
1.1.2.7. Vodno gospodarski sustav	71
Vodoopskrba	71
Odvodnja otpadnih voda	72
Uređenje vodotoka i voda.....	73
Melioracijska odvodnja i navodnjavanje	75
Melioracijska odvodnja.....	75
Melioracijsko navodnjavanje	76
1.1.2.8. Postupanje s otpadom.....	76
1.1.2.9. Stanje okoliša	77
Onečišćenje voda.....	77
Onečišćenje zraka.....	77
Onečišćenje tla.....	78
Opterećenje bukom.....	78
Minirana područja.....	79
<i>1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova.....</i>	<i>80</i>
1.1.3.1. Obveze iz Prostornog plana Požeško-slavonske županije.....	80
Organizacija i osnovna namjena korištenja prostora.....	80
Sustav središnjih naselja i razvojnih središta	81
Gospodarske djelatnosti.....	81
Planirana funkcija lokalnog središta	82
Uvjeti određivanja građevinskih područja.....	82
Zaštita vrijednosti krajobraza.....	84
Razvoj infrastrukturnih sustava	85
Cestovni promet.....	85
Željeznički promet	85
Zračni promet.....	85
Poštanski promet	85
Telekomunikacije	85
Plinoopskrba	86
Elektroenergetika	86
Vodoopskrba.....	86
Odvodnja otpadnih voda	86
Uređenje vodotoka i voda	87
Melioracijska odvodnja.....	87
1.1.3.2. Ocjena postojećih prostornih planova	87
<i>1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje</i>	<i>88</i>
1.1.4.1. Demografski potencijal	88
1.1.4.2. Naselja.....	88
1.1.4.3. Građevinska područja.....	88
1.1.4.4. Gospodarski potencijal	88
1.1.4.5. Promet.....	89
Cestovni i željeznički promet.....	89
Poštanski promet	89

Telekomunikacije	89
RTV sustav veza	90
1.1.4.6. Energetika	90
Plinopskrba	90
Elektroenergetika	90
1.1.4.7. Vodno gospodarstvo	91
Vodoopskrba	91
Odvodnja otpadnih voda	91
Uređenje vodotoka	91
Melioracijska odvodnja i navodnjavanje	91

1. Polazišta

1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA GRADA U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAV ŽUPANIJE I DRŽAVE

1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

1.1.1.1. Geografski i geoprometni položaj

Grad Lipik nalazi se na zapadnom dijelu Požeško-slavonske županije koja prema prirodno-geografskoj regionalizaciji pripada svojim zapadnim dijelom zavali sjeverozapadne Hrvatske, a svojim istočnim dijelom panonskoj megaregiji i to slavonskom gromadnom gorju. Kao dio te prirodne cjeline, područje grada Lipika smješteno je na dijelu aluvijalne ravni rijeka Pakre i Bijeles, te dijelu prigorsko – gorskog masiva Psunja.

POLOŽAJ GRADA LIPIKA

Prema teritorijalnom ustroju lokalne samouprave grad Lipik je jedan od pet gradova Županije. Svojim položajem grad Lipik na zapadu graniči sa Sisačko-moslavačkom županijom (gradovi Kutina i Novska), na sjeveru s Bjelovarsko-bilogorskom županijom (grad Garešnica i općina Dežanovac), na istoku s područjem grada Pakraca, a južna granica je s Brodsko-posavskom županijom (grad Okučani).

Geoprometni položaj grada Lipika sa stajališta prometne povezanosti otvoren je prema sjeveru i zapadu dok je prema istok i jugu relativno izoliran i prirodnim karakteristikama (Psunja). Ovim prostorom prolaze državne, županijske i lokalne ceste, kao i željeznička pruga koje povezuju grad Lipik sa susjednim županijama.

1.1.1.2. Površina, naseljenost, stanovništvo

Grad Lipik je treći po veličini od deset jedinica lokalne samouprave Požeško-slavonske županije, površine od 208,5 km², što iznosi 11,5 % ukupne površine Županije.

Tablica br. 1.

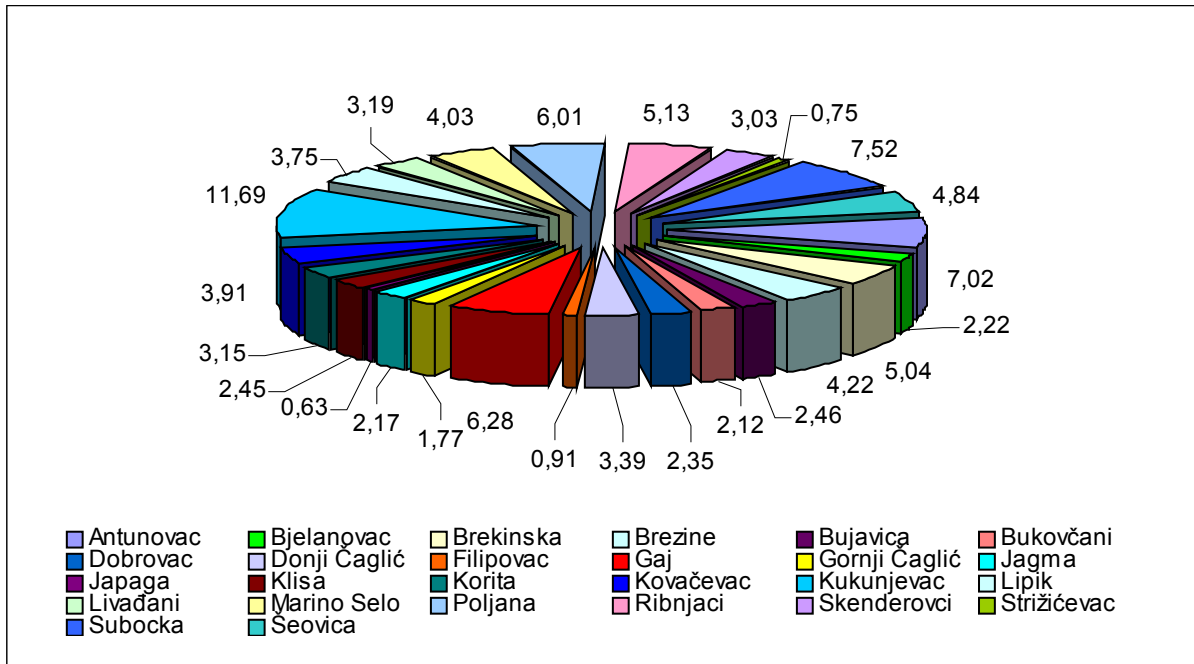
Grad Lipik	Površina		Stanovnici				Stanovi				Domaćinstva		Gustoća naselje. br.st./km ²
			Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1991.	Popis 2001.	
	km ²	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	broj	
UKUPNO	208,55	100	11.222	100	6.674	100	4.285	100	3.111	100	3.798	2.448	32
Naselja													
1. Antunovac	14,63	7,02	512	4,56	422	6,32	210	4,90	195	6,27	184	152	29
2. Bjelanovac	4,62	2,22	58	0,52	33	0,49	29	0,68	35	1,13	23	13	7
3. Brekinska	10,52	5,04	199	1,77	156	2,34	80	1,87	88	2,83	77	57	15
4. Brezine	8,80	4,22	308	2,74	261	3,91	152	3,55	144	4,63	111	89	30
5. Bujavica	5,14	2,46	75	0,67	2	0,03	48	1,12	0	0	29	1	0,4
6. Bukovčani	4,42	2,12	149	1,33	36	0,54	45	1,05	27	0,87	44	15	8
7. Dobrovac	4,90	2,35	663	5,91	446	6,68	211	4,92	146	4,69	199	139	91
8. D. Čaglić	7,06	3,39	505	4,50	257	3,85	225	5,25	143	4,60	183	107	36
9. Filipovac	1,89	0,91	493	4,39	418	6,26	182	4,25	171	5,50	173	158	221
10. Gaj	13,10	6,28	362	3,23	352	5,27	158	3,69	167	5,37	128	127	27
11. G. Čaglić	3,69	1,77	71	0,63	25	0,37	48	1,12	42	1,35	27	15	7
12. Jagma	4,53	2,17	206	1,84	27	0,40	70	1,63	13	0,42	55	15	6
13. Japaga	1,31	0,63	291	2,59	162	2,43	99	2,31	95	3,05	91	70	124
14. Klisa	5,10	2,45	139	1,24	57	0,85	62	1,45	26	0,84	47	23	11
15. Korita	6,56	3,15	111	0,99	3	0,04	45	1,05	1	0,03	39	2	0,5
16. Kovačevac	8,16	3,91	62	0,55	31	0,46	35	0,82	30	0,96	24	15	4
17. Kukurjovac	24,37	11,69	1.082	9,64	233	3,49	403	9,40	99	3,18	348	93	10
18. Lipik	7,83	3,75	3.725	33,19	2.300	34,46	1.336	31,18	1.028	33,04	1.269	844	294
19. Livađani	6,65	3,19	58	0,52	19	0,28	28	0,65	0	0	21	4	3
20. Marino Selo	8,40	4,03	366	3,26	371	5,56	136	3,17	137	4,40	136	107	44
21. Poljana	12,53	6,01	669	5,96	626	9,38	263	6,14	273	8,78	230	217	50
22. Ribnjaci	10,69	5,13	93	0,83	51	0,76	32	0,75	28	0,90	32	19	5
23. Skenderovci	6,31	3,03	51	0,45	15	0,22	26	0,61	15	0,48	21	8	2
24. Stričićevac	1,56	0,75	35	0,31	27	0,40	18	0,42	19	0,61	14	14	17
25. Subocka	15,69	7,52	351	3,13	35	0,52	157	3,66	2	0,06	123	15	2
26. Ševica	10,09	4,84	588	5,24	309	4,63	187	4,36	187	6,01	170	129	31

Izvor podataka: Prostorni plan Požeško-slavonske županije, Popis stanovništva 2001. godine

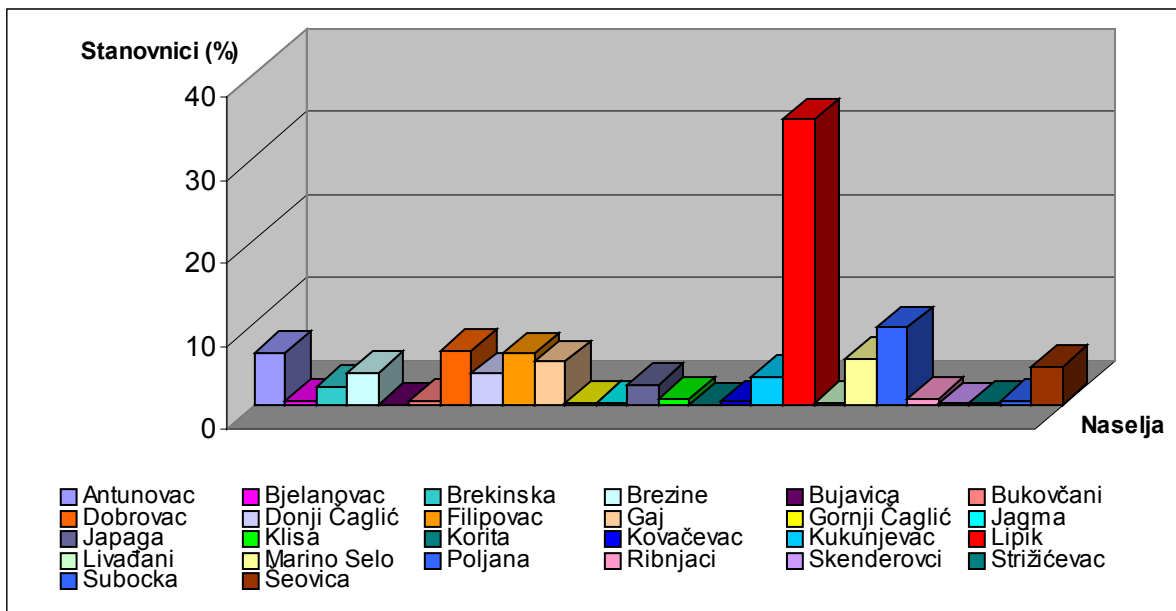
Tablica br. 2.

Područje grada	Površina		Stanovnici				Gustoća naseljenosti stan./km ²	
	km ²	Udio u površini Županije, %	Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1991.	Popis 2001.
			broj	%	broj	%	broj	broj
LIPIK	208,55	11,49	11.222	11,3	6.674	7,8	54	32

Izvor podataka: Prostorni plan Požeško-slavonske županije, Popis stanovništva 2001. godine

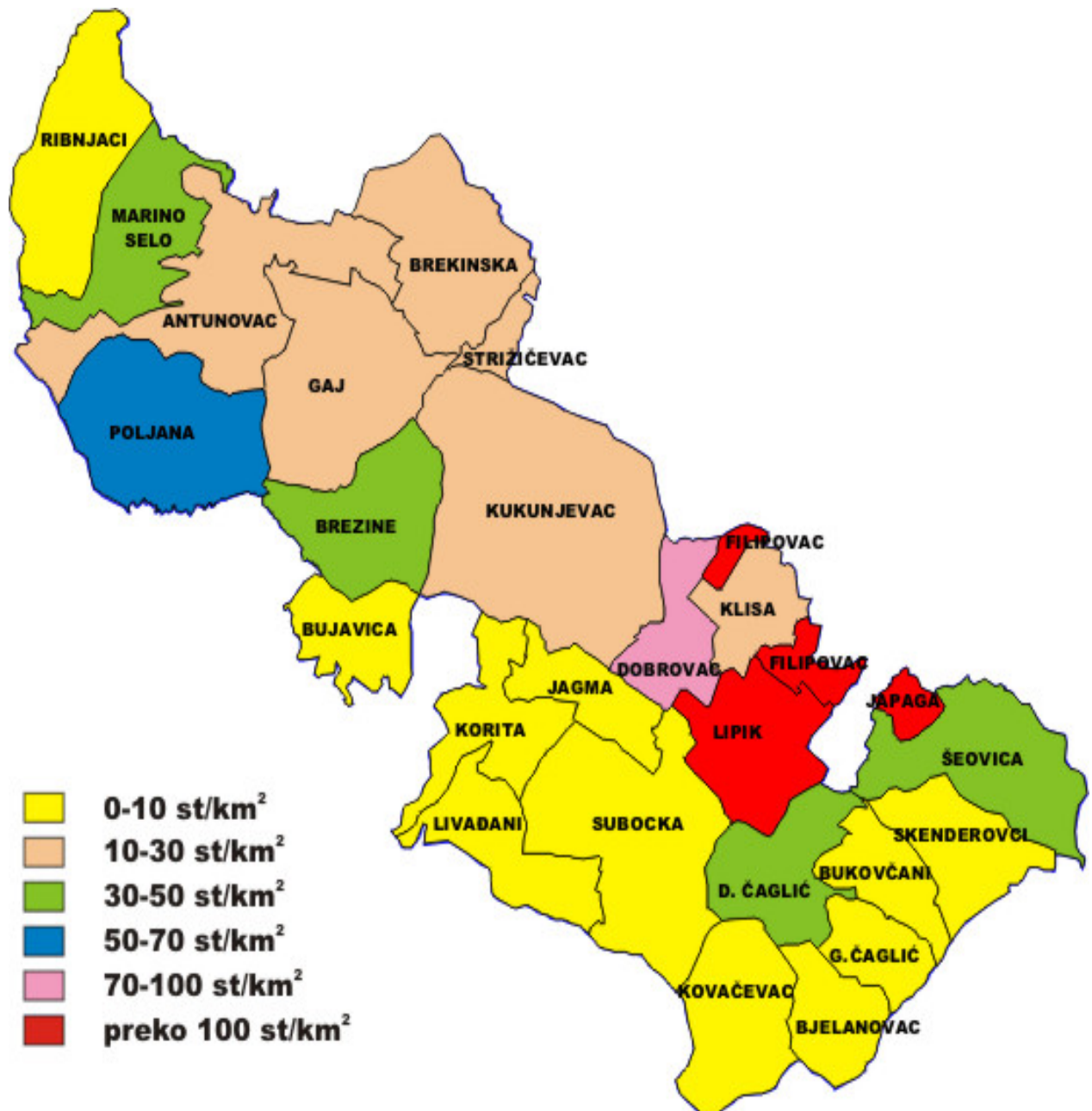
UDIO POVRŠINA POJEDINOG NASELJA U UKUPNOJ POVRŠINI GRADA

UDIO STANOVNIKA POJEDINOG NASELJA U UKUPNOM STANOVNIŠTVU GRADA, 2001.GODINA

Prosječna gustoća naseljenosti područja grada Lipika, po popisu stanovništva iz 2001. godine iznosila je 32 stan. na 1 km², što je ispod prosjeka Županije (47 stan/km²).

Gustoća naseljenosti za sva naselja Grada Lipika izračunata je na osnovi statističkih granica naselja. Prostor grada Lipika ubrajamo u rjeđe naseljene prostore Županije (sedmi po redu naseljenost od ukupno deset JLS Požeško-slavonske županije).

GUSTOĆA NASELJENOSTI STATISTIČKIH PODRUČJA NASELJA, 2001. GODINA

Prema posljednjem popisu stanovništva (2001. god.) na području grada Lipika živjelo je 6.674 stanovnika. U usporedbi s ukupnim stanovništvom Županije, kretanje stanovništva Grada Lipika je u velikom padu.

Udio stanovništva Grada u stanovništvu Županije u promatranom razdoblju smanjilo se što je posljedica intenzivnijeg smanjenja ukupnog broja stanovnika grada Lipika izazvana ratnim zbivanjima na tom području.

Tablica br. 3.

KRETANJE STANOVNIŠTVA U RAZDOBLJU 1981. - 2001. GOD.					
Područje	Popisne godine			Indeks	
	1981.	1991.	2001.	1991./1981.	2001./1991.
Županija	99.189	99.334	85.831	100,1	86,4
Grad Lipik	11.428	11.222	6.674	98,2	59,5
Udio Grada, %	11,5	11,3	7,8	-	-

Izvor podataka: Popisi stanovništva 1981., 1991. i 2001. godine

Stanovništvo Grada danas živi u 26 naselja, a samo naselje Marino Selo u posljednjem među-popisnom razdoblju je povećalo broj stanovnika.

Iz kretanja stanovništva po naseljima u posljednjem među-popisnom razdoblju, došlo je do velikog smanjenja stanovnika u 10 naselja Grada (Bujavica, Bukovčani, Gornji Čaglič, Jagma, Klisa, Korita, Kukunjevac, Livađani, Skenderovci i Subocka), a u preostalim 15 naselja također je smanjeno stanovništvo.

Tablica br. 4.

KRETANJE STANOVNIŠTVA PO NASELJIMA					
Naselje	Stanovništvo			Indeks	
	1981.	1991.	2001.	1991./1981.	2001./1991.
1. Antunovac	620	512	422	82,6	82,4
2. Bjelanovac	77	58	33	75,3	56,9
3. Brekinska	244	199	156	81,6	78,4
4. Brezine	374	308	261	82,3	84,7
5. Bujavica	97	75	2	77,3	2,7
6. Bukovčani	185	149	36	80,5	24,2
7. Dobrovac	624	663	446	106,3	67,3
8. Donji Čaglič	464	505	257	108,8	50,9
9. Filipovac	521	493	418	94,6	84,8
10. Gaj	420	362	352	86,2	97,2
11. Gornji Čaglič	108	71	25	65,7	35,2
12. Jagma	206	206	27	100	13,1
13. Japaga	291	291	162	100	55,7
15. Klisa	160	139	57	86,9	41,0
16. Korita	139	111	3	79,9	2,7
17. Kovačevac	92	62	31	67,4	50
18. Kukunjevac	1.138	1.082	233	95,1	21,5
19. Lipik	3.243	3.725	2.300	114,9	61,7
20. Livađani	83	58	19	69,9	32,8
21. Marino Selo	458	366	371	79,9	101,4
22. Poljana	761	669	626	87,9	93,6
23. Ribnjaci	-	93	51	-	54,8
24. Skenderovci	79	51	15	24,6	29,4
25. Strižićevac	56	35	27	62,5	77,1
26. Subocka	402	351	35	87,3	10
27. Šeovica	586	588	309	100,3	52,6
UKUPNO:	11.428	11.222	6.674	98,2	59,47

Izvor podataka: Popisi stanovništva 1981., 1991. i 2001. godine

Ukupno stanovništvo grada Lipika, po dobnoj strukturi, ima obilježja demografske starosti. Po naseljima je struktura različita.

Udio mladih najviše je u naseljima Antunovac, Dobrovac, Lipik i Poljana, a u naseljima Gornji Čaglić, Korita i Skenderovci po popisu stanovništva iz 2001. god. nije bilo mladog stanovništva do 19 godina.

Prosječna starost stanovnika grada Lipika 2001. godine bila je 40,5 godina, što znači da je u odnosu na Županiju (38,2) veća, a u odnosu svih 10 JLS Županije su osmi po broju prosječne starosti.

Tablica br. 5.

DOBNA OBILJEŽJA STANOVNIŠTVA PO NASELJIMA 2001. GOD.				
Naselja	Udio mladih, %	Koeficijent starosti, %	Indeks starenja	Dobni tip
1. Antunovac	28,2	32,70	115,97	staro
2. Bjelanovac	27,3	21,21	77,78	staro
3. Brekinska	17,9	30,77	171,43	staro
4. Brezine	23,0	27,97	121,67	staro
5. Bujavica	50,0	0,00	0,00	mlađe/staro
6. Bukovčani	19,4	36,11	185,71	staro
7. Dobrovac	28,7	22,42	78,13	staro
8. Donji Čaglić	22,6	30,35	134,48	staro
9. Filipovac	22,5	22,25	98,94	staro
10. Gaj	23,9	26,70	111,90	staro
11. Gornji Čaglić	0	60,00	0,00	staro
12. Jagma	11,1	62,96	566,67	staro
13. Japaga	21,0	26,54	126,47	staro
14. Klisa	17,5	29,82	170,00	staro
15. Korita	0	100,00	0,00	staro
16. Kovačevac	22,6	58,06	257,14	staro
17. Kukunjevac	22,7	32,62	143,40	staro
18. Lipik	26,0	20,61	79,26	staro
19. Livađani	31,6	26,32	83,33	staro
20. Marino Selo	25,1	35,85	143,01	staro
21. Poljana	25,9	22,04	85,19	staro
22. Ribnjaci	25,5	11,76	46,15	mlađe
23. Skenderovci	0	46,67	0,00	staro
24. Stržičevac	7,4	44,44	600,00	staro
25. Subocka	8,6	54,29	633,33	staro
26. Šeovica	23,0	27,51	119,72	staro
UKUPNO :	24,6	25,65	104,20	staro

Izvor podataka: Ured državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji, Služba za gospodarstvo, prostorno uređenje, zaštitu okoliša i graditeljstvo, Odsjek za gospodarstvo

Stanovništvo grada Lipika je 2001. godine živjelo u 2.448 kućanstava prosječne veličine 2,7 članova, a prosječna veličina kućanstava Županije je iznosila 3,1 član.

Iz podataka kretanja broja kućanstava po naseljima grada Lipika, značajno je smanjenje broja kućanstava, a time i prosječne veličine broja članova kućanstava.

Najveće smanjenje broja kućanstava je u naseljima Bujavica, Korita, Subocka, a smanjenje prosječne veličine broja članova u naseljima Korita, Japaga, Gornji Čaglić, Skenderovci i Stržičevac.

Tablica br. 6.

KRETANJE BROJA KUĆANSTAVA PO NASELJIMA U RAZDOBLJU 1981.-2001. GOD.								
Naselja	Popisne godine			Indeks		Prosječne veličine broja članova		
	1981.	1991.	2001.	91./81.	2001./1991.	1981.	1991.	2001.
1. Antunovac	198	184	152	92,9	82,6	3,1	2,8	2,8
2. Bjelanovac	30	23	13	76,7	56,5	2,6	2,5	2,5
3. Brekinska	82	77	57	93,9	74,0	3,0	2,6	2,7
4. Brezine	125	111	89	88,8	80,2	3,0	2,8	2,9
5. Bujavica	41	29	1	70,7	3,4	2,4	2,6	2,0
6. Bukovčani	58	44	15	75,9	34,1	3,2	3,4	2,4
7. Dobrovac	170	199	139	117,1	69,8	3,7	3,3	3,2
8. D. Čaglić	154	183	107	118,8	58,5	3,0	2,8	2,4
9. Filipovac	163	173	158	106,1	91,3	3,2	2,8	2,6
10. Gaj	146	128	127	87,7	99,2	2,9	2,8	2,8
11. G. Čaglić	43	27	15	62,8	55,6	2,5	2,6	1,7
12. Jagma	64	55	15	85,9	27,3	3,2	3,7	1,8
13. Japaga	90	91	70	101,1	76,9	3,2	3,2	2,3
14. Klisa	57	47	23	82,5	48,9	2,8	3,0	2,5
15. Korita	40	39	2	97,5	5,1	3,5	2,8	1,5
16. Kovačevac	33	24	15	72,7	62,5	2,8	2,6	2,1
17. Kukunjevac	355	348	93	98,0	26,7	3,2	3,1	2,5
18. Lipik	1.103	1.269	844	115,0	66,5	2,9	2,9	2,7
19. Livađani	27	21	4	77,8	19,0	3,1	2,8	4,8
20. Marino Selo	154	136	107	88,3	78,7	3,0	2,7	3,5
21. Poljana	233	230	217	98,7	94,3	3,3	2,9	2,9
22. Ribnjaci	0	32	19	0	59,4	0	2,9	2,7
23. Skenderovci	31	21	8	67,7	38,1	2,5	2,4	1,9
24. Stričićevac	19	14	14	73,7	100,0	2,9	2,5	1,9
25. Subocka	141	123	15	87,2	12,2	2,9	2,9	2,3
26. Šeovica	153	170	129	111,1	75,9	3,8	3,5	2,4
UKUPNO:	3.710	3.798	2.448	102,4	64,5	3,1	3,0	2,7

Izvor podataka: Popis stanovništva 1981., 1991. i 2001. godine

1.1.1.3. Naselja, građevinska područja i ostala izgrađena područja

Naselja

Prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN, br.10/97) u sastavu grad Lipika nalazi se 26 naselja.

Naselje Lipik je gradsko središte, a mjereno brojem stanovnika, prosječna veličina naselja 2001. godine je 257 stanovnika.

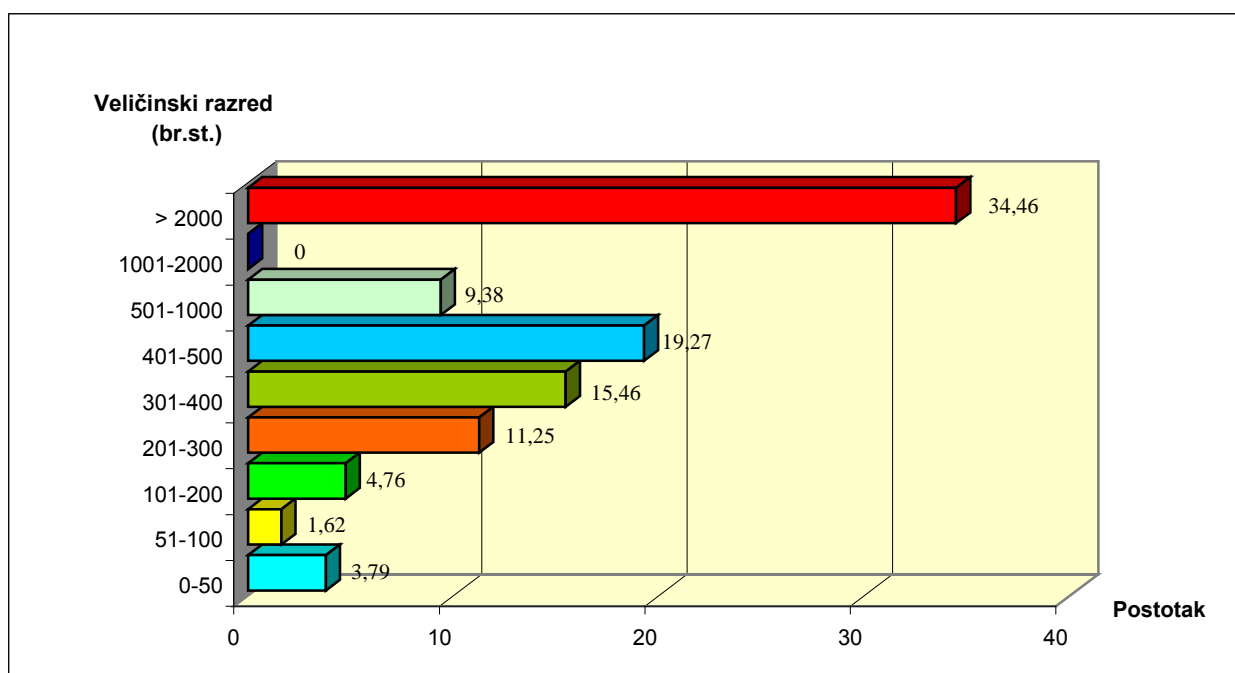
U naseljima po tipologiji izgradnje prevladavaju građevine obiteljskog stanovanja s gospodarskim građevinama po dubini građevne čestice, koje su veće dubine u naseljima nizinskog dijela, dok su u naseljima brdskog prostora građevne čestice u pravilu nepravilne i manje dubine.

Obzirom na veličinu naselja najviše prevladavaju naselja od 0-50 stanovnika ili 42,30 % od ukupnog broja naselja u kojima živi 3,79 % stanovništva grada Lipika. Veći broj naselja nalazi se u nizinskom dijelu grada Lipika.

Tablica br. 7.

NASELJA PO VELIČINSKIM RAZREDIMA				
Veličinski razred (broj stanovnika)	Broj naselja	Broj stanovnika 2001. god.	Učešće u uk. broju naselja, %	Učešće u ukupnom broju stanovnika, %
0 - 50	11	253	42,30	3,79
51 - 100	2	108	7,69	1,62
101 - 200	2	318	7,69	4,76
201 - 300	3	751	11,54	11,25
301 - 400	3	1.032	11,54	15,46
401 - 500	3	1.286	11,54	19,27
501 - 1000	1	626	3,85	9,38
1001 - 2000	0	0	0	0
> 2000	1	2.300	3,85	34,46
UKUPNO:	26	6.674	100	100

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine

UDIO UKUPNOG BROJA STANOVNIKA PO VELIČINSKIM RAZREDIMA

Građevinska područja

Dosadašnja postojeća građevinska područja svih naselja grada Lipika utvrđena su Općinskim Prostornim planom bivše općine Pakrac i Odlukom o utvrđivanju građevinskog područja osim područja obuhvaćenog GUP-om (naselja Filipovac i Lipik).

Tablica br. 8.

POSTOJEĆA GRAĐEVINSKA PODRUČJA					
Naselja	Broj stanovnika 2001. god.	Površina ha	Izgrađeni dio		Gustoća naseljenosti 2001. god. st/ha
			ha	%	
1. Antunovac	422	83,33	46,06	55,27	5,06
2. Bjelanovac	33	24,14	8,18	33,89	1,37
3. Brekinska	156	29,22	17,57	60,13	5,34
4. Brezine	261	49,83	31,85	63,92	5,24
5. Bujavica	2	28,76	12,20	42,42	0,07
6. Bukovčani	36	44,45	14,46	32,53	0,81
7. Dobrovac	446	73,71	38,92	52,80	6,05
8. Donji Čaglić	257	82,22	37,08	45,10	3,13
9. Filipovac	418	101,99	27,89	27,35	4,1
10. Gaj	352	49,86	31,92	64,02	7,06
11. Gornji Čaglić	25	21,63	8,76	40,50	1,16
12. Jagma	27	20,48	9,86	48,14	1,32
13. Japaga	162	33,03	15,78	47,77	4,90
14. Klisa	57	19,56	10,14	51,84	2,91
15. Korita	3	21,89	10,75	49,11	0,14
16. Kovačevac	31	16,39	7,88	48,08	1,89
17. Kukunjevac	233	134,15	75,31	56,14	1,74
18. Lipik	2.300	443,73	152,72	34,42	5,18
19. Livađani	19	17,83	5,92	33,20	1,07
20. Marino Selo	371	44,86	28,31	63,11	8,27
21. Poljana	626	69,06	45,45	65,81	9,06
22. Ribnjaci	51	10,42	6,74	64,68	4,89
23. Skenderovci	15	51,62	9,73	18,85	0,29
24. Strižićevac	27	14,59	4,66	31,94	1,85
25. Subocka	35	90,50	41,97	46,38	0,39
26. Ševica	309	82,27	37,33	45,37	3,76
Lipički vinogradi		29,32	3,16	10,78	-
UKUPNO:	6.674	1688,84	740,6	43,85	3,95

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. god., Prostorni plan Požeško-slavonske županije, Prostorni plan (bivše) općine Pakrac

Na osnovi dosadašnjih demografskih i razvojnih trendova građevinska područja naselja su uglavnom predimenzionirana, te nema potrebe za proširenjem granica građevinskog područja naselja.

Ostala izgrađena područja

Na području grada Lipika postoji izgrađeno gospodarsko-poljoprivredno područje, područje naselja Gaj, koje se nalazi izvan građevinskih područja.

1.1.1.4. Osnovne kategorije korištenja prostora

Poljoprivredne površine su najzastupljenije u strukturi površina Grada Lipika i zauzimaju 12.754,8 ha te čine 61,2 % prostora Grada.

Poljoprivredne površine Grada imaju sljedeću strukturu: oranice i vrtovi 70,29 %, voćnjaci 3,35 %, vinogradi 0,06 % i livade 18,17 %. Udio poljoprivrednih površina Grada u poljoprivrednim površinama Županije iznosi 14,3 %.

Broj stanovnika na 100 ha ukupnih poljoprivrednih površina u gradu Lipiku iznosi 52, u Županiji 96, a u Državi 141 stanovnik.

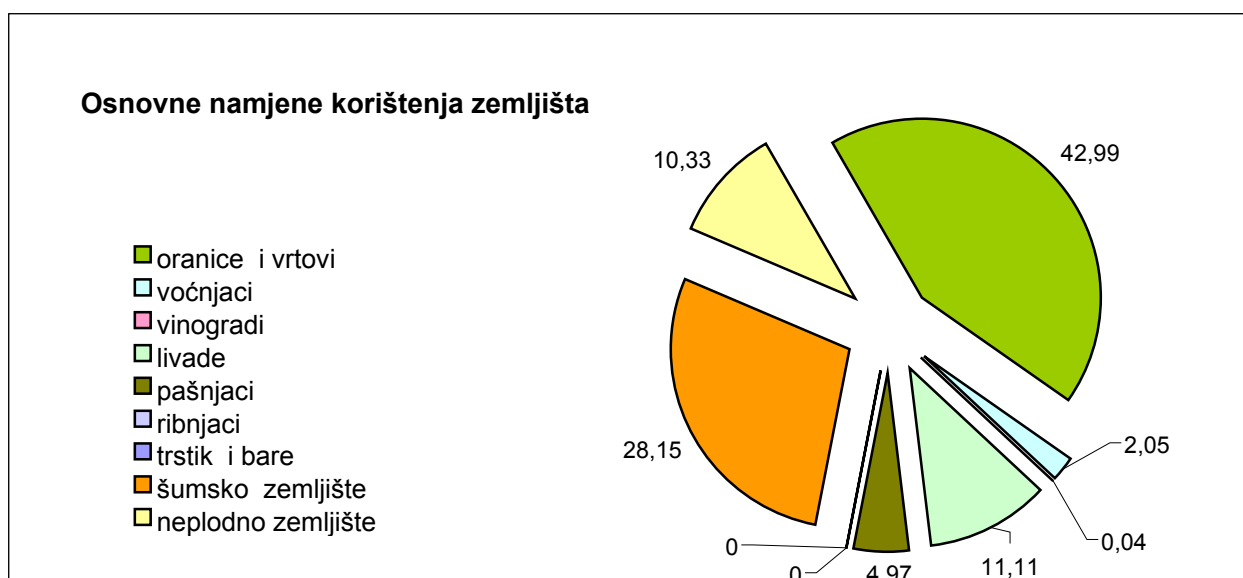
U ukupnoj količini šumskog zemljišta Županije, Grad sudjeluje s 7,2 %. Na 100 ha šumskih površina Grada dolazi 112 stanovnika što je iznad prosjeka Županije (104 stan/100 ha), a ispod prosjeka Države (225 stan./100 ha).

Građevinska područja koja obuhvaćaju izgrađene, ali dijelom i poljoprivredne površine zauzimaju 1688,84 ili 8,1 % ukupne površine grada Lipika.

Tablica br. 9.

POVRŠINE PO KATASTARSKIM KULTURAMA ZEMLJIŠTA, ha		
Kat. kulture	Grad Lipik	%
Oranice i vrtovi	8.965,60	42,99
Voćnjaci	427,36	2,05
Vinogradi	7,47	0,04
Livade	2.317,78	11,11
Pašnjaci	1.036,62	4,97
Ribnjaci	0	0
Trstik i bare	0	0
Šumsko zemljište	5.945,25	28,51
Neplodno zemljište	2.154,26	10,33
UKUPNE POVRŠINE	20.854,34	100

Izvor podataka: Državna geodetska uprava, Područni ured za katastar Požege, Ispostava Pakrac

1.1.1.5. Prirodna obilježja**Reljef**

Prostor grada Lipika pripada širem području prirodno-geografske cjeline sjeverozapadne Hrvatske, kao zapadni dio Požeško-slavonske županije, sa sjeverne i istočne strane okružen je obroncima gorskih masiva Papuka i Psunja.

U reljefnom smislu raznovrsna geološka građa terena uvjetovala je područja dolina, terasa i brežuljaka do 200 m nm, te brda koja nadvisuju 200 m nm.

Južni i zapadni dijelovi su uglavnom ravničarska područja uz rijeke Bijelu i Pakru. Zahvaljujući građi navedenih planinskih masiva, hidrografska mreža je dobro razvijena, koja s bogatim vodenim tokovima gravitira u sliv rijeke Save.

Nadmorske visine naselja na području grada Lipika kreću se od 107 m (Ribnjaci) do 348 m (Gornji Čaglič), a središte grada Lipika je na 153,7 m.n.v. U sljedećoj tablici su navedene nadmorske visine svih naselja grada Lipika:

Tablica br. 10.

NADMORSKE VISINE NASELJA GRADA LIPIKA		
Redni broj	Naselje	Prosječna nadmorska visina, m
1.	Antunovac	128
2.	Bjelanovac	301
3.	Brekinska	136,5
4.	Brezine	154
5.	Bujavica	241
6.	Bukovčani	268
7.	Dobrovac	152
8.	Donji Čaglič	188
9.	Filipovac	169
10.	Gaj	129
11.	Gornji Čaglič	348
12.	Jagma	221
13.	Japaga	223
14.	Klisa	190
15.	Korita	268
16.	Kovačevac	301
17.	Kukunjevac	174
18.	Lipik	153,7
19.	Livađani	161
20.	Marino Selo	123
21.	Poljana	127
22.	Ribnjaci	107
23.	Skenderovci	224
24.	Stričićevac	162
25.	Subocka	265
26.	Ševica	190

Izvor podataka: Državna topografska karta 1: 25 000

Klima

Klimatske osobine prostora grada Lipika, ima obilježje umjerene kontinentalne klime pod veoma jakim maritimnim utjecajem, koju karakteriziraju umjerene hladne zime, topla ljeta i povoljan godišnji raspored oborina.

Obzirom na reljefnu raščlanjenost prostora Grada, na klimatske prilike (temperatura, vlaga zraka, oborine, vjetar) kako užeg, tako i šireg prostora, utjecali su reljefni oblici i nadmorske visine, te su uočljive mikroklimatske razlike između planinskih i nizinskih predjela.

Planinski predjeli imaju nešto svježiju klimu (hladnije su i vlažnije) u odnosu na nizinske predjele, što je pogodovalo i razvoju mreža tekućica.

Za analizu klimatskih osobina prostora grada Lipika poslužila su mjerenja meteoroloških elemenata zadnjih petnaest godina.

Prosječna godišnja temperatura zraka iznosi 10 °C, a u vegetacijskom periodu (IV. – XI. mjeseca) prosječna temperatura iznosi 16 °C.

Prosječna godišnja najviša temperatura iznosi 16 °C, a najtopliji mjesec srpanj s prosječnom temperaturom zraka od 28 °C.

Prosječna godišnja najniža temperatura zraka iznosi 5 °C, a najhladniji mjesec siječanj prosječne temperature zraka od –0,4 °C.

Najviša zabilježena temperatura je u kolovozu i iznosila je 38 °C, a najniža zabilježena temperatura je u veljači s –30 °C.

Raspored količina oborina tijekom godine dobro je raspoređen. Prosječna godišnja količina oborina za grad Lipik iznosi 900 mm.

U mjesecima vegetacije (svibanj, lipanj, srpanj i kolovoz) padne najviše oborina 320 mm. U proljeće padne oborina 230 mm, a nešto više u jesen 270 mm, odnosno najviše oborina javlja se u mjesecu listopadu (110 mm) i mjesecu svibnju (90 mm), a najmanje oborina se javlja u mjesecu siječnju i mjesecu veljači. Tako prosječan broj kišnih dana u godini iznosi 88 dana.

Tablica br. 11.

PROSJEČNA GODIŠNJA TEMPERATURA I KOLIČINA OBORINA GRADA LIPIKA													
Mjesec	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	godišnja
Temperatura, °C	-	-	5	10	14	18	20	19	15	10	6	-	10
Oborine, mm	50	50	60	60	90	80	70	80	80	110	80	60	900

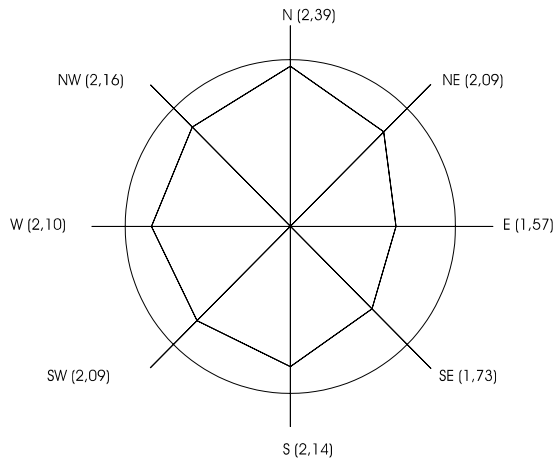
Izvor podataka: Grad Lipik

Obzirom da su na raspodjeli pravaca strujanja vjetrova prilično uvjetovana reljefom tla, u gradu Lipiku, najzastupljeniji su istočni i sjeverozapadni vjetrovi, a za područje u cjelini najjači vjetrovi su iz pravca sjevera (2,4 bofora).

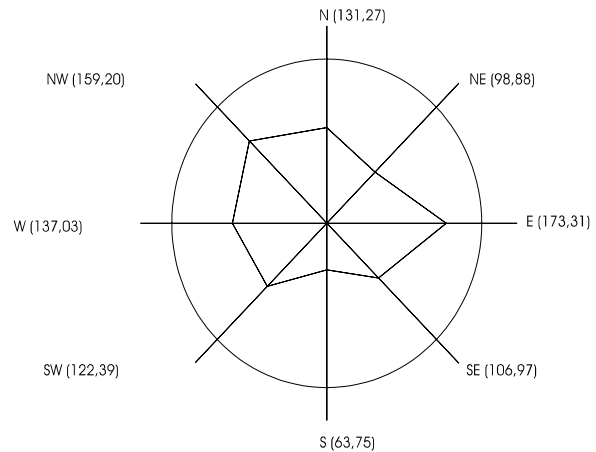
U godišnjoj ruži vjetra na području grada Lipika najučestaliji su vjetrovi s istoka, sjeverozapada i zapada.

RUŽA VJETROVA LIPIK

JAČINA VJETRA

UČESTALOST VJETRA

Hidrološka i hidrogeološka obilježja

Grad Lipik se nalazi u sastavu Požeško-slavonske županije te pripada vodnom području sliva rijeke Save, a u cijelosti slivnom području Ilove i Pakre. Područje grada Lipika, oko 72 % pripada slivu Ilove, a ostalih 28 % manjim savskim slivovima (Subocka, Veliki Strug, ...).

Sliv vodotoka Ilove i Pakre ispresijecan je mnogobrojnim prirodnim vodotocima lepezasto raspoređenim, prostire se između slavonskog gorja Papuka, Psunja, Bilo-gore i Moslavačke gore u tzv. savsko-dravskom međuriječju na površini od 1662,60 km², od čega je oko 8 % sliva na području grada Lipika. Na širem području slivova Ilove i Pakre kao osnovni elementi u morfološkom smislu se izdvajaju: brdsko-planinski tereni zapadnog dijela planine Psunj; brdski niz Pakračke gore, Ravne gore i zapadnog dijela planine Papuk; planinski masiv Moslavačke Gore; depresija Ilove koja se nalazi u središnjem dijelu područja.

Nadmorske visine brdsko-planinskog dijela kreću se od 200 m n. v. do 1000 m n.v., dok su prosječne nadmorske visine ravničarskih dijelova oko 120 m n.v.

Hidrografska mreža je dobro razvijena i predstavlja glavne odvodne arterije površinskih voda ovog terena u rijeku Savu.

Specifičnost ovog područja čini relativno veliki postotak ribnjačarskih površina izgradnja kojih datira s početka prošlog stoljeća.

Osim navedenog na slivu je i znatan udio poplavnog zemljišta kao posljedica nedovršenih hidrotehničkih radova koji su rađeni, ali nigdje nisu u potpunosti i dovršeni što i dalje uzrokuje poplave.

Ilova izvire na južnim obroncima Bilogore s pravcem toka sjeveroistok-jugozapad. Izvorišni dio sliva rijeke Pakre je na obroncima Psunja s pravcem toka istok-zapad.

Značajniji vodotoci na području grada Lipika su Tomašica dužine 16,5 km, Krivajac dužine 13,1 km i Crnaja dužine 12,9 km koji su u cijelosti na području grada Lipika, a rijeke Pakra (15,8 km) i Bijela (11,1) su samo jednim dijelom na području Grada.

Tablica br. 12.

VODOTOCI GRADA LIPIKA					
Red. br.	Ime vodotoka	Dužina u km			Utječe u vodotok
		Ukupno	Od toga u Županiji	Od toga u Gradu	
Sliv Ilove					
1.	Pakra	58,6	47,9	15,8	Ilova
2.	Grborić	6,0	6,0	1,6	Šeovica
3.	Ribnjak	2,8	2,8	2,8	Grborić
4.	Šeovica	8,8	8,8	6,2	Pakra
5.	Rakove noge	2,6	2,6	2,6	Šeovica
6.	Ljeskovac	2,5	2,5	2,5	Šeovica
7.	Dokšinac	2,8	2,8	2,8	Šeovica
8.	Raminac	3,9	3,9	3,9	Ilidža
9.	Ilidža	2,6	2,6	2,6	Pakra
10.	Dobrovac	4,1	4,1	4,1	Pakra
11.	Crnaja	12,9	12,9	12,9	Pakra
12.	Iškovac	8,4	8,4	1,7	Crnaja
13.	Banića Crnaja	4,3	4,3	4,3	Pakra
14.	Klaturinski jarak	3,6	3,6	3,4	Banića Crnaja
15.	Tomašica	16,5	16,5	16,5	Pakra
16.	Krivajac	13,1	13,1	13,1	Bijela
17.	Bijela	55,6	29,3	11,1	Pakra
18.	Bijela-stara	5,3	4,4	4,4	Bijela
19.	Splavnica	3,6	3,6	3,6	Bijela
20.	Miletina rijeka	6,1	6,1	2,8	Bijela
21.	Bijela-nova	4,9	4,9	1,3	Bijela
22.	Brekinjska	5,9	5,9	5,9	Crnaja
23.	Brekinjska rijeka	3,7	3,4	3,4	Brekinjska
24.	Jarak	3,0	3,0	3,0	Crnaja
25.	Ilova	93,8	8,5	8,5	Ilova
26.	Stubljara	5,0	5,0	5,0	Ilova
27.	Ciglna	3,3	3,3	3,3	Stubljara
28.	Čavlovica	15,4	3,4	3,4	Stara Topolica
29.	Stara Topolica	7,5	4,2	4,2	Ilova
Ostali slivovi					
1.	Krčevi	2,7	1,8	1,8	Lovska
2.	Subocka.	35,7	6,8	6,8	Veliki strug
3.	Čutin potok	4,6	4,6	4,6	Subocka
4.	Vrbovac	4,4	4,4	4,4	Subocka
5.	Zmajevac	1,0	1,0	1,0	Vrbovac
6.	Dolovski potok	3,2	3,2	3,2	Zmajevac
7.	Jelinac	1,7	1,7	1,7	Zmajevac
8.	Jezerki potok	2,6	2,6	2,6	Čutin potok

Izvor podataka: Hrvatske vode, VGO za vodno područje sliva Save, Služba planiranja, pripreme i razvoja projekata

S litološkog aspekta na promatranom slivnom području Ilove i Pakre izdvajaju se stijene i stjenjski kompleksi različite starost (kvartarne, polioceno-kvartarne, terciarne, mezozojske, permotrijaske, paleozojske i prekambrijske).

U tektonskom smislu ovo područje karakterizira u središnjem dijelu locirana depresija Ilove, koju okružuju horstovi Bilogore, Moslavačke Gore, Psunja i Papuka.

S hidrogeološkog aspekta, na osnovu prikupljene i obrađene hidrogeološke građe, moguća je eksploatacija podzemnih voda iz vodonosnika u kvartarnim i neogenim stijenjskim kompleksima.

U vezi sa stanjem biljnog pokrivača najzastupljenije su obradive poljoprivredne površine i šume. Površine pod livadama i pašnjacima malo su zastupljene.

Posebni vodni resurs

U posebne vodne resurse ubrajamo mineralno – termalne vode smještene na zapadnim obroncima Psunja, a na području grada Lipika. Detaljnije su obrađene u točki 1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru, u pod točki 1.1.2.2. Gospodarski potencijal, u podnaslovu Eksploatacija mineralnih sirovina.

Pedološka i biovegetacijska obilježja

Na području Grada zastupljena su automorfna i hidromorfna tla. U grupu automorfnih tala pripadaju sva tla (pedoni) za čiji je vodeni režim karakteristično vlaženje samo atmosferskim talozima pri čemu je perkolacija upijene vode slobodna, pa nema stagniranja vode i vlaženja koje bi prouzrokovalo proces redukcije (gleizacija).

U grupu hidromorfnih tala pripadaju tla koja karakterizira prekomjerno vlaženje u dijelu profila ili u čitavom tlu. Prekomjernim vlaženjem smatra se stanje kad su sve pore ispunjene vodom koja stagnira ili se sporo kreće zbog čega dolazi do redukcije spojeve željeza, mangana i sumpora i procesa oglejavanja. To se događa kada atmosferlije nailaze na nepropusni sloj u tlu iznad kojeg se akumulira "zastojna" voda ili kad se u tlo infiltriraju alohtone površinske ili podzemne vode ispunjavajući sve pore.

Pedološke osobine prostora grada Lipika dio su pedoloških osobina šireg prostora. Različite pedološke jedinice nastale su pod utjecajem reljefa, te specifičnih vodnih prilika u određenim klimatskim uvjetima, koji su utjecali na postanak i rasprostranjenost pojedinih vrsta tala.

Pedološke jedinice rasprostranjene na području grada Lipika izdvojene su na temelju Pedološke karte države Hrvatske 1:500.000 (dr. sc. Jakob Martinović: Tla u Hrvatskoj, Zagreb, 2000 god.). Od ukupno 51 pedokartografske jedinice (pedokora) na području RH na području grada Lipika zastupljeno je ukupno 5 pedokartografskih jedinica, navedenih u sljedećoj tablici:

Tablica br. 13.

PEDOKARTOGRAFSKE JEDINICE (PEDOKORI)		
Broj kartografske jedinice	Naziv i sastav pedokartografske jedinice	Inkluzije
10	Euglej i koluvijalno tlo oglejno i neoglejno djelomično odvodnjeno (60:20:20)	pseudoglej, aluvijalno koluvijalno i lesivirano tlo
12	Pseudoglej na zaravni, pseudoglej-glej i euglej (70:20:10)	semiglej
21	Pseudoglej obrončani, lesivirano i distrično smeđe tlo na ilovinama i praporu (70:20:10)	-
31	Rendzina, eutrično smeđe i lesivirano tlo (60:20:20)	vitisol, pseudoglej obrončani
49	Distrično smeđe, lesivirano i ranker na kiselim silikatima (70:20:10)	podzol, brunipodzol

Izvor podataka: dr. sc. Jakob Martinović: Tla u Hrvatskoj, Zagreb, 2000 godine

Napomena: Podsistemske jedinice označene kao inkluzije sudjeluju u kartografskoj jedinici s manje od 10 % površine. U sastavu pedokartografske jedinice označeno je postotno učešće pedosistematskih jedinica. Tako u KJ broj 49 "Distrično smeđe, lesivirano i ranker na kiselim silikatima (70:20:10)" znači da distrično smeđa tla zauzimaju 70 % površine kartografske jedinice, lesivirano tlo zauzima 20 % površine kartografske jedinice i ranker na kiselim silikatnim tlima zauzima 10 % površine kartografske jedinice.

Među automorfim tlima na području grada Lipika zastupljena su rendzine, eutrično smeđe i lesivirano tlo te distrično smeđe, lesivirano i ranker na kiselim silikatima tla. Distrična smeđa tla formiraju se na kremeno-silikatnim supstrantima s malom količinom bazičnih kationa (pješčenjaci, škriljci, kiseli eruptivi i dr.), a rendzine se formiraju u različitim bioklimatskim uvjetima, na supstratima koji sadrže više od 10 % CaCO_3 i koji mehaničkim raspadanjem daju karbonatni regolit. Ovaj tip tla ima veliki broj nižih podsistemskih jedinica. Najzastupljenije su na flišnim serijama i saharoidnim dolomitima.

Ova tla su pretežno pod šumom, međutim, zbog blažih nagiba i nižih terena, dijelom se upotrebljavaju u poljodjelstvu.

Od grupe hidromorfih tala na području grada Lipika zastupljena su amfiglejna i pseudoglejna tla. Pseudoglej karakterizira alterniranje vlažnog i suhog razdoblja, a vezan je za ravničarske terene i terene s blagim nagibima. U području riječnih, potočnih dolina i zavala zastupljena su aluvijalna i koluvijalna tla, rendzine, semigleji i eugleji. Njihova rasprostranjenost na području grada Lipika obuhvaćena je kartografskom jedinicom broj 10, a u zoni mramoriranih ilovača pleistocena dominantna su tla pseudoglej, lesivirano tlo i distrično smeđe tlo na KJ broj 21.

Vegetacijski pokrov na ovom prostoru prati geomorfološke oblike u prostoru, te se razlikuju dva osnovna tipa vegetacije: brdska i nizinska. Brdski tip vegetacije čine šume bukve, hrasta kitnjaka i lužnjaka, graba, johe, cera, jasena, bagrema, smreke. Nakon šuma najstabilnije biljne zajednice su livadne, od kojih su pojedine uz vodotoke i zamočvarene, sa specifičnom vegetacijom (joha, vrbe itd.).

Ostale površine koje nisu pod navedenim tipovima vegetacije su kultivirane, te su pod poljoprivrednim kulturama (oranice).

Geološka i tektonska obilježja

Na području grada Lipika, kao element geografske građe ističe se masiv Psunja – južni i jugoistočni dijelovi, te ravničarski dio koji pripada llovskoj depresiji – sjeverozapadni dio. Idući prema sjeverozapadu područje se hipsometrijski spušta prema dolini rijeke Pakre.

Ovo gorje predstavlja geološki složeno i interesantno područje. Sa stratigrafskog stajališta promatrane su spoznaje o sastavu, redanju i odnosima naslaga psunjskog masiva, s posebnim osvrtom na građu njegovih zapadnih obronaka, grubo ih dijeleći na stijene predtercijarne osnove, naslage tercijara i kvartara, te preboje raznih generacija eruptiva.

Najstarije stijene koje sudjeluju u izgradnji razmatranog terena su prekambrijski metamorfiti koji obuhvaćaju uglavnom masiv Psunja. Nastali su u geosinklinalnim uvjetima sedimentacije uz jaku i čestu vulkansku aktivnost. Tijekom bajkalskih orogenetskih procesa stijene su metamorfozirane u rasponu od kloritskog do amfibolitskog facijesa. Naknadnim procesima stijene su kataklazirane i retrogradno izmjenjene.

Najniži metamorfozirani članovi progresivno metamorfoziranog kompleksa pripadaju zoni klorit-sericitskih škriljavaca (Scose). Amfibolitskom facijesu pripadaju razni varijeteti gnajseva, granita, amfibolita i amfibolitskih škriljavaca. Gnajsevima pripadaju stijene koje se međusobno razlikuju po stupnju folijacije, litaža, boranosti i krupnoći zrna.

Kompleks stijena starosnog raspona devon-karbon se sastoji iz niskometamorfoziranih i nemetamorfoziranih stijena, koje leže transgresivno na metamorfnom kompleksu Psunja. Radi se o kontinuiranom prelasku grafičnih metagrauvaka (najniži nivo), preko svijetlih metagrauvaka i metapješčanija u izmjenu pješčenjaka i siltita. Sedimenti su nastali nakon izdizanja, a po završetku metamorfih promjena u okviru kaledonske orogeneze.

Pronađene granitne stijene iste starosti probile su prekambrijske metamorfite. Na zapadnim padinama Psunja pronađeni su tamni gnajsevi, koji izbijaju na površinu ispod miocenskih taložina.

Diskordantno, na stijene predtercijarne osnove, slijedi kompleks klastičnih neogenskih sedimenata koji izgrađuju najveći dio šireg promatranog područja, a razvijeni su od miocena do kvartara.

Najstariji otkriveni član miocena pripada helvetu kojeg čine sedimenti molasnog tipa, a sačuvani su fragmentno na zapadnim obroncima masiva Psunja gdje periklinalno leže na starijim stijenama. Izgrađene su od konglomerata i brečokonglomerata, pješčenjaka te pjeskovitih i siltoznih lapora, tufita i ugljena.

Naslage srednjeg miocena – tortona – opasaju masiv Psunja, te sjeverne padine Kričkog brda južno od Lipika. U bazi dolaze grublji sedimenti, vapneni pješčenjaci, dok u vršnim dijelovima prevladavaju lapori i pjeskoviti lapori. Mjestimično su dobro razvijeni konglomerati koji zaliježu do dubine od 100 m. Tortonski sedimenti transgresivno naliježu na helvetske stijene.

Naslage sarmata (gornjomiocenske naslage) zastupljene su jednim članom, koji je izdvojen na razmatranom terenu. One prate starije tortonske naslage, na kojima slijede kontinuirano. Razvijene su na jugozapadnim padinama Ravne Gore, gdje dolaze u tektonskim isprekidanim zonama. Cjelovito su razvijene istočno od Pakraca, odakle se protežu u strukturu Bijele Stijene – Kričke, a izrađuju ih tanko uslojeni i laminirani lapori, pješčenjaci i laporoviti vapnenci. Isto tako se nalaze ulošci glina, pijesaka i šljunaka, a rjeđe se sreću lapori s prijelazom u vapnenac. Debljina im varira od 20 do 100 m.

Naslage donjeg Panona, odnosno "croatica slojevi" razvijeni su istočno od Lipika i Pakraca, a čine ih izmjene tankopločastih laporovitih vapnenaca i vapnenačkih lapora žućkaste do svijetlosive boje. Dobro su uslojeni, a debljina slojeva se kreće od nekoliko cm do 2 m. Lapori sadrže do 60 %, a laporoviti vapnenci i do 95 % CaCO_3 . Debljina donjopanonskih naslaga iznosi oko 150 m.

Na donjopanonskim "croatica" naslagama kontinuirano se talože sedimenti gornjeg panona, koji odgovaraju "banatica naslagama". Nalazimo ih u obliku uskih zona jugoistočno od Lipika, a sastavljeni su pretežno od glinovitih, manje vapnenačkih lapora, koji su slabo uslojeni. Sadrže oko 60 % CaCO_3 , a boja im je plavičastosiva, siva do žućkastosmeđa. Debljina tih naslaga iznosi nešto više od 100 m.

Naslage pliocena sačuvane su u nižim dijelovima terena, gdje su većim dijelom prekrivene kvartarnim sedimentima. Najbolje su razvijene na površine južno od rijeke Pakre i potoka Subocke. Izdvojena su tri nivoa pliocenskih naslaga.

Najstarije pripadaju donjem pontu – "abichi naslage" i one su se kontinuirano taložile na gornjopanonske sedimente. Otkrivene su u uskim zonama na jugozapadnim padinama Psunja, kao i na jugozapadnim obroncima Ravne Gore. Čine ih izmjene glinovitih, silitno-pjeskovitih i manje vapnenačkih lapora s ulošcima pijeska. Lapori su uglavnom uslojeni ili slabo uslojeni uz izmjene s pjescima sive boje. Pretpostavljena dubina im varira od 200-350 m.

Jugozapadno od Lipika, te u izoliranim izdancima zapadno od Pakraca bolje su zastupljena na površini naslage gornjeg pontu – "rhomboidea naslage", koje kontinuirano prate zonu starijih neogenskih sedimenata, a velikim dijelom su prekrivene praporom (lesom) i mlađim taložinama.

Pretežni dio gornjopontskih sedimenata čine nevezani ili slabo vezani pijesci, pjeskoviti i glinoviti lapori s proslojcima pješčenjaka i ponegdje laporovitog vapnenca. Mogu biti centimetarski do decimetarski uslojeni i vrlo često su laminirani. Boja im je zelenkastosiva, crvenkastosmeđa ili plavičasta. U najdonjim dijelovima nalaze se sivi, sivožuti i sivosmeđi lapori, dosta zaglinjeni, koji prema gornjim slojevima prelaze u pijeske s nešto krupnijim frakcijama, katkada šljuncima i krupnozrnim pijescima. Debljina im se kreće između 100 i 300 m.

Sedimenti gornjeg i srednjeg pliocena, dac i levant slabo su razvijeni na površini, jer su većim dijelom prekriveni pliokvartarnim naslagama. Sreću se u zapadnom dijelu potoka Subocke i Lovske.

U nižem nivou donjopaludinskih slojeva nalaze se gline tamnosive i smeđe boje, većim dijelom s primjesama pijeska. Unutar glina javlja se nekoliko pješćanih slojeva sive, sivosmeđe do crvenkasto smeđe boje i bogatim sadržajem kvarca. Unutar pijeska zapažaju se i leće šljunka te krupnozrnih pijesaka.

Srednjepaludinskim slojevima odgovaraju uglavnom žute i smeđe gline i pijesci s vapnenim i limonitnim konkrecijama, dok gornjopaludinskim slojevima, koji se po sastavu bitno ne razlikuju od predhodnih, odgovaraju pjeskovite gline, glinoviti pijesci i gline, a pri tome prevladavaju pijesci.

Debljina sedimenata srednjeg i dijela gornjeg pliocena i dijelom u kvartaru (levant-donji pleistocen) taloženi su granulometrijski raznoliki i loše sortirani pjeskoviti šljunci, kvarcni pijesci i silti pijesci s prosljocima konglomerata, te pjeskovita glina s lećama šljunka. Te naslage su slatkovodne s naglašenim transgresivnim značajkama, a sačuvane su kao erozioni ostaci na starijim članovima. Nalaze se s južne strane rijeke Pakre.

Na razmatranom terenu kvartarne naslage su dobro razvijene, a nalaze se zapadno od Pakraca i u svim riječnim dolinama. U okviru kvartara mogu se razlikovati sedimenti eolskog porijekla te padinski i fluvijalni nanosi.

Praporne naslage pleistocena najbolje su razvijene u predjelu llovske depresije, koju ispunjava značajnom debljinom. Sedimentacija tih naslaga vršena je u više faza vezanih za klimatske promjene. Debljina praporskih sedimenata varira od 1-25 m.

Deluvijalno-proluvijalni sedimenti su sastavljeni od stijena neposredne podloge, kao produkt površinskog spiranja i bujičnih tokova, pa se pretežno nalaze u nižim dijelovima terena, u koritima potoka. Debljina im se kreće od 1-5 m.

U dolinama recentnih vodnih tokova nalaze se taložine aluvija, koje su predstavljene šljuncima, pjescima i siltom. Debljina tih naslaga kreće se od 1-5 m.

U tektonskom pogledu promatrani teren najvećim dijelom spada u tektonsku jedinicu "Pribrežje Papuka", istočno se nalazi tektonska jedinica "Psunja", a južno tektonska jedinica "Pribrežje Psunja". Podjela je izvršena na temelju rekonstrukcije tektonskih faza, koje su se u određeno vrijeme prouzročile metamorfne ili paleogeografske promjene, a svaka od jedinica sadržava karakteristične strukturne elemente.

Tektonska jedinica Pribrežje Papuka odvojena je od tektonske jedinice Psunja krupnim rasjedom, koji se pruža u smjeru sjeveroistok-jugozapad, dolinom rijeke Pakre, a od tektonske jedinice Pribrežje Psunja također je odvojena krupnim rasjedom pružanja smjerom sjeverozapad-jugoistok. Tektonsku jedinicu pribrežje Papuka karakteriziraju uglavnom sedimenti tercijara i kvartara. Njeno glavno obilježje je da je stvarana u najmlađoj fazi alpske orogeneze i da u njoj dominiraju normalni gravitacijski rasjedi. Uz te rasjede dolazilo je do konstantnog spuštanja uglavnom sjevernih blokova na kojima se nakuplja deluvijalno-proluvijalni materijal. Zbog debelo nataloženih tercijarnih i kvartarnih naslaga, rasjedi se na površini terena teško zapažaju. Iz tog razloga su gotovo svi ucrtani kao pretpostavljeni, bez dovoljno podataka o njihovom postojanju .

Tektonska jedinica Psunja izgrađuju najstarije tvorevine utvrđene u razmatranom području. Iz tog razloga su u njoj sadržane sve deformacijske faze koje su sudjelovale u stvaranju sklopa tog područja. Osnovno obilježje te jedinice je metamorfni sklop nastao u više faza. To znači da su se tektonski pokreti ponavljali, uvjetujući razgradnju struktura stvorenih starijim kretanjem, a dolazilo je i do intruzije magmatskih (granitnih) stijena. Utiskivanjem magmatskih tijela došlo je do uzdizanja i blagog boranja, pri čemu se stvaraju plikativne forme u tercijarnim naslagama. Metamorfne stijene su uzdignute uz gravitacijske rasjede, koji u kasnijim fazama prelaze u reversne rasjede. Po tim rasjedima je dolazilo do naguravanja stijena prema sjeveru, pa i stvaranja prevrnutih struktura.

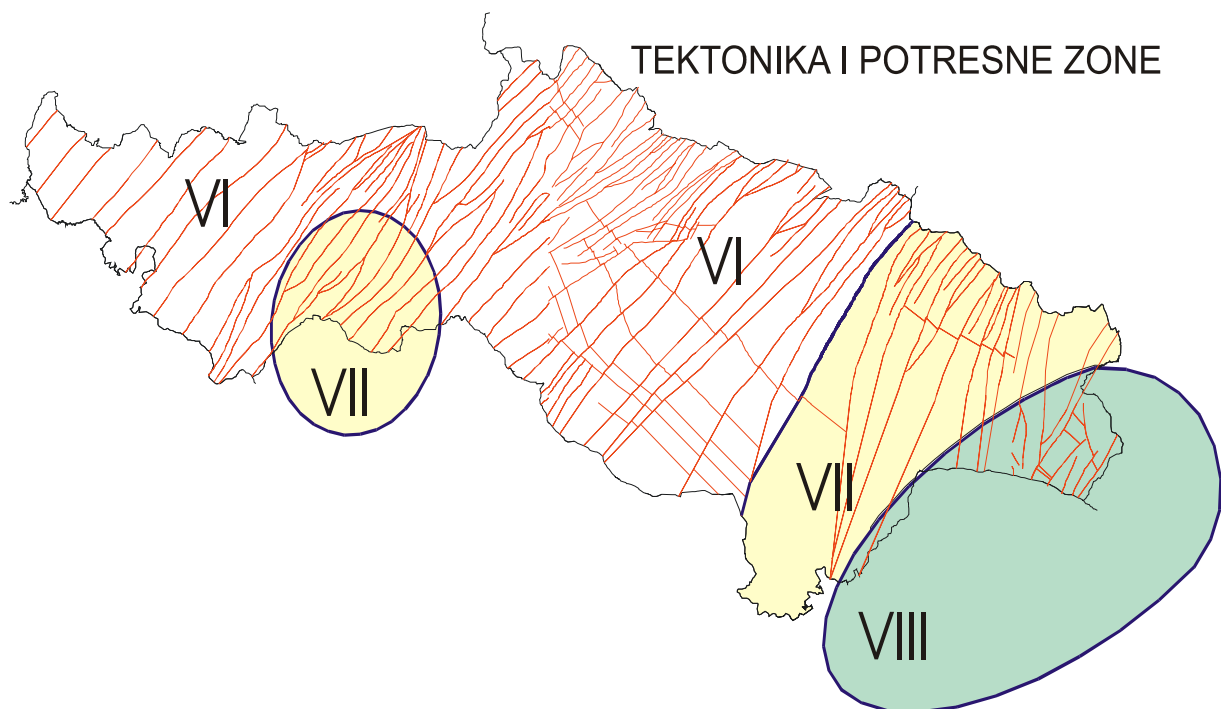
Tektonska jedinica Pribrežje Psunja – u njen sastav ulaze tercijarni i kvartarni sedimenti, a njeno oblikovanje izvršeno je u najmlađoj fazi alpske orogeneze, pa nju karakteriziraju plikativne forme koje su zastupljene u antiklinalnoj strukturi Bijela Stijena – Kričke pružanja istok-zapad. U kasnim fazama razvoja strukture došlo je do transkurentnih razlamanja koja su dovela do daljnjih deformacija strukture.

Prema seizmološkim kartama na području Psunja, Papuka, Krndije, Požeške gore i pored dosta izražene tektonike ocijenjena je samo kao zona VI stupnja pa čak i manjeg stupnja inteziteta. Pritom treba imati u vidu da je ovdje horstna struktura sasvim jasno izražena, a sve to upućuje na veću seizmičnost ove zone.

Cijela Požeško-slavonska županija od krajnjeg istoka do krajnjeg zapada je površina stupnjevana kroz razne periode.

Tako je:

- u periodu od 1.000 godina cijelo područje Županije VIII° MSK intenziteta, a uočene su samo dvije manje zone s intenzitetom od IX° MKS (oko Požege i Pakraca);
- u periodu od 500 godina uočeno da sjeverni dijelovi Požeštine obuhvaćaju područje VII°, a ostali dijelovi Županije područja intenziteta VIII° MKS. Samo područje oko grada Pakraca i Lipika je intenziteta IX° MKS;
- u periodu od 200 godina uočeno da je uglavnom cijela Županija pokrivena VII° MKS, a područje oko Dilj gore, te Pakraca i Lipika su u zoni VIII°;
- u periodu od 100 godina uočen intenzitet od VI° MSK na sjevernom dijelu Županije, dok su južni dijelovi požeško-pakračkog dijela Županije u VII° MSK. Samo na jednom dijelu Dilj gore (u jugoistočnom dijelu) je u zoni VIII°;
- u periodu od 50 godina cijelo područje Županije u VI° MSK.

1.1.1.6. Zaštićeni dijelovi prirode i kulturna dobra

Zaštićeni dijelovi prirode

Spomenik parkovne arhitekture - Lipik

Zaštićen je temeljem Zakona o zaštiti prirode, ukupne površine 10,17 ha. Proglašenje spomenika parkovne arhitekture „Park kupališnog lječilišta u Lipiku“ vodi se pod brojem: 10/1-1965., MK/MZ . Park se nalazi uz termalne izvore koji su bili poznati još iz rimskog doba. Počeci parka potječu iz vremena dok je Lipik bio u posjedu obitelji Janković (18.st.). Kada je u drugoj polovici 19. st. izgrađeno moderno kupalište, park je uređen u francuskom stilu (oblikovani hrastovi, grabovi, klenovi, cvjetni sagovi, aleje).

Posebni ukras čine "parteri" sa zdencima ispred središnje zgrade, sadašnje kinodvorane, (travnjak obrubljen šimšiom i upotpunjen oblikovanim figurama hrasta i tuja te zelenim zidom od graba i klena) i ispred glavnog bolničkog objekta, te cvjetni sag ispred Mramornih kupki".

Vrlo su lijepi i drvoređi divljih kestena, hrasta lužnjaka i lipa. Naročito su vrijedni stari primjerci lužnjaka čiji je promjer i do 1,40 m. osim američkog borovca tu se nalazi i tulipanovac, katalpe, gledičija, bukva, grab, breza, brijest, javor i klen.

Lipik je kao naselje i termo-mineralno lječilište, star oko 200 godina, a perivoj oko 100 godina. Nakon što je Antun Knoll započeo s uređenjem kupališta, te nakon gradnje hotela "Garni" 1872. godine, pristupilo se uređenju perivoja.

S neprimjerenim arhitektonskim intervencijama u perivoju započelo se šezdesetih godina, kada je izgrađen novi bolnički objekt zapadno od Mramornih kupki i "Most" između nekadašnjeg Kurhotela i Hotela Dependance. Kulminacija takvih zahvata je gradnja Hotela "Lipik" 1980. god., sa zatvorenim bazenom, kuglanom i parkiralištem. Svi su ti zahvati primjer devastacije povijesnog ambijenta, a nastavljaju se 1988. godine interpolacijom, dogradnjom i adaptacijom Mramornih i Kamenih kupki.

U domovinskom ratu 1991. godine perivoj je devastiran i gotovo sasvim uništen. Većina stabala, kao i preostali sadržaj, je uništen ili znatno oštećen, a mnogo biljnih materijala je stradalo.

Osobito vrijedna područja predviđena za zaštitu sustavom prostorno planskih mjera

Ribnjaci Poljana nalaze se na krajnjem zapadu Požeško-slavonske županije, odnosno na zapadnom području grada Lipika, koji su tradicionalno vezani za uzgoj slatkovodne ribe.

Karakterističnost prostora je činjenica da ribnjaci predstavljaju jednu od najstarijih umjetno sagrađenih površina ribogojilišta (1902.god.), kao i ekološko netaknuto okružje slivova vodotoka Ilove, Topolice i Čavlovice. Osebnost ribnjaka upotpunjavaju prateća flora i fauna koja je vezana za velike vodene površine.

Prirodna baština zaštićena prema Zakonu o šumama i Pravilniku o uređenju šuma

Gospodarska jedinica Blatuško brdo zaštićena je kao zaštitna šuma temeljem Zakona o šumama i Pravilnikom o uređenju šuma ukupne površine od 22,28 ha.

Kulturna dobra

Područje grada Lipika predstavlja značajne arheološke lokalitete putem kojih pratimo kontinuirano naseljavanje od mlađeg kamenog doba, srednjeg vijeka sve do danas.

Prilikom pristupanja izradi ovog Plana od Ministarstva kulture-Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požegi, temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN br. 69/99) zatraženo je utvrđivanje Konzervatorske podloge i utvrđivanje sustava mjera zaštite nepokretnih dobara na području obuhvata Plana.

Gradska urbanistička jezgra nalazi se u Lipiku, a registrirana je kao kulturno – povijesno cjelina s ucrtanim zonama zaštite. Unutar zaštićenih urbanih cjelina nalazi se i veći dio kulturnih dobara graditeljske baštine registriranih ili preventivno zaštićenih, stambene, javne i sakralne namjene, koje definiraju urbanu sliku i tlocrt grada.

Postojeće stanje

Posebnu vrijednost u prostoru povijesnih naselja čine središnji dijelovi grada Lipika, posebno Ulica Marije Terezije s potezom stambenih vila, te Zdravstveno-lječilišni i bolnički kompleks sa zgradama lječilišta i parkom.

Grad Lipik je poznato lječilišno mjesto u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Njegovo moderno lječilišno značenje prisutno je u prostoru na više razina: u urbanističkom konceptu i arhitekturi lječilišnog kompleksa s pripadajućim parkom, s kraja 19. st., u naselju koje se vilama i drugim oblicima stanovanja razvilo oko lječilišnog kompleksa, u odnosima šire okoline prema lječilištu, što se odražava u prisutnim cestama, željezničkoj pruzi i drugim komplementarnim sadržajima.

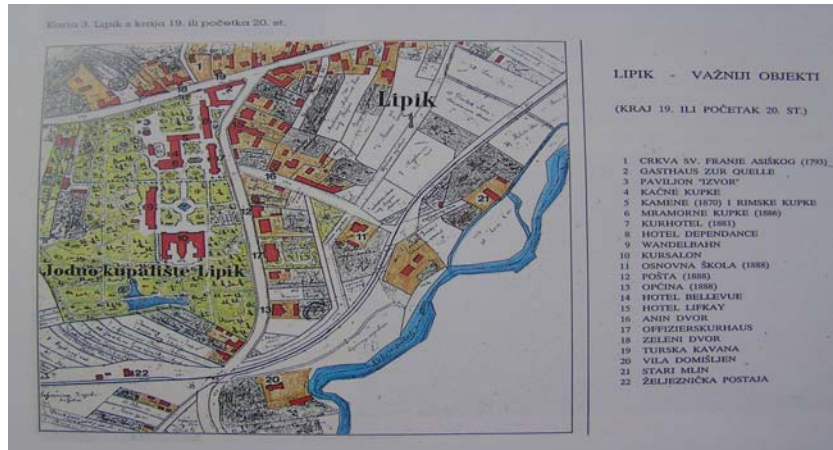

Lipik, Ulica Marije Terezije

Hortikulturni kompleks u Lipiku smješten je u dolini rječice Pakre koju sa sjeverne i istočne strane okružuju obronci gorja Papuka i Psunja. Vezan je uglavnom za postanak i razvoj lječilišta uz poznata izvorišta termo-mineralne vode.

Hortikulturno – lječilišni kompleks razvio se na listopadnim staništima hrasta lužnjaka i graba. To je pretežno pejzažni park koji je bogat autohtonom vegetacijom.

Položajni plan indikacijske skice Jodnog kupališta Lipikiz 1911.g. pokazuje rješenje sklopa zgrada koje su svojom dispozicijom u tijesnom suodnosu s vrtnom arhitekturom te u takvom sklopu predstavljaju spretan primjer funkcionalno estetskog urbarhitektonskog rješenja prostora.

Čitav se sustav osniva na logičnom formiranju uzajamnih funkcija među zgradama i logičnom slijedu arhitekture i hortikulture što je i najveća vrijednost ovog urbanističkog sklopa. Ako pretpostavimo da urbanistička dispozicija pojedinih zgrada predstavlja slijed koji se nadovezuje na sačuvani kompleks dobra Janković, koje u urbanističkom smislu predstavlja ishodište nastanka grada i kompleksa lječilišta, onda taj dio grada ima i značajnu povijesno urbanističku vrijednost, koja se ogleda u logičnom slijedu nastanka dobra Janković u 18. st. i urbarhitektonskog razvoja lječilišta u 19. stoljeću.

Brojne građevine ovog područja u Domovinskom ratu su teško stradale. Veliki broj građevina je saniran i rekonstruiran.

Najbolji primjeri rekonstrukcije i sanacije u gradu Lipiku su: Mramorne kupke, Stara pučka škola, paviljon Izvor, te rekonstrukcija zgrade stare apoteke i uprave lječilišta koja će biti uskoro završena.

Lipik, Mramorne kupke

Lipik, Stara pučka škola

Lipik, Stara apoteka i uprava

Kompleks Ergela smješten je zapadno od naselja Lipik na lokaciji "Izidorovac". Prvi objekti ergele na "Izidorovcu" potječu iz prve polovine 19. stoljeća, a njihovu gradnju može se vezati za aktivnosti grofa Izidora Jankovića koji je ulagao ogromna sredstva za napredak gospodarstva na svom vlastelinstvu, napose stočarstva i uzgoja konja.

U svojoj povijesti ergela je imala veliki značaj u razvoju uzgoja konja, a naročito lipicanera, jedne od najstarijih vrsta u Europi.

Zgrada konjušnice na Ergeli

Unutrašnjost zgrade konjušnice na Ergeli

Urbana oprema značajan je promicatelj prostorne kulture grada Lipika. Stilske ukrasne ograde od kovanog željeza rad su vrsnih umjetnika i zanatlija. Fontane, paviljoni, vanjska stubišta, kandelabri i bogati mobilijar perivoja u domovinskom ratu je devastiran te je sačuvan u fragmentima.

Lipik, ograda ispred vile Savić

Lipik, stubište i balkon vile Savić

Lipik, paviljon Izvor

Lipik, Jelkina klupa u lječilištu

Lipik, Jelkin brijeg u parku

Lipik, vaza u parku

Od **tradicijske arhitekture** na području Grada uglavnom je očuvano nekoliko starih drvenih kuća u Gaju i Marinom Selu koje su i evidentirane kao etnološka kulturna dobra.

Gaj, drvena kuća

Marino Selo, drvene kuće

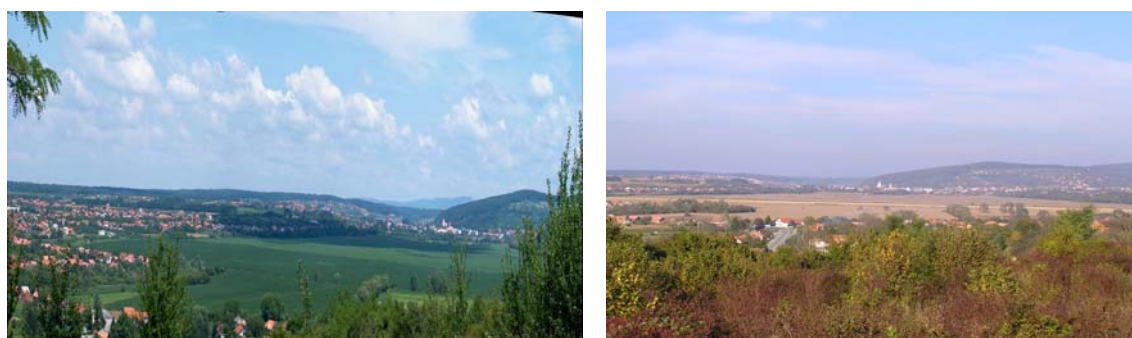

Elementi tradicijske arhitekture – stara krušna peć, ambar, bunar

Stara arhitektura pojedinih naselja grada Lipika

Posebnu vrijednost u prostoru čine **vizure** iz okolnih sela na uzvisini, posebno iz Donjeg Čaglića, prema gradu Lipiku i gradu Pakracu.

Donji Čaglić, pogled prema Pakracu

Donji Čaglić, pogled prema Lipiku

Degradacije

Najveći problem cijelog ovog područja je veliko oštećivanje građevina u vrijeme Domovinskog rata. Veliki broj građevina je potpuno uništen, a brojne građevine su teško stradale. Osim građevina, teška oštećenja je zadobilo i raslinje kao i urbana oprema u parku.

Danas je veliki broj građevina saniran i rekonstruiran iako je još uvijek prisutan veliki broj teško oštećenih građevina koje pod utjecajem atmosferilija sve više propadaju, kako po selima, tako i u samom centru grada Lipika. Najveća i nekoć najreprezentativnija građevina u Lipiku "Kursalon" izgrađena je na južnoj strani perivoja, 1893.g. po projektu arhitekta Gustava Ratha iz Budimpešte.

Ova neorenesansna građevina nekada je bila centar turističko-zabavnih sadržaja s kavanom i plesnom dvoranom, a sada teško oštećena, kao i park, čeka hitnu sanaciju i rekonstrukciju.

Lipik, vila Zinke

Lipik, Stara ambulanta

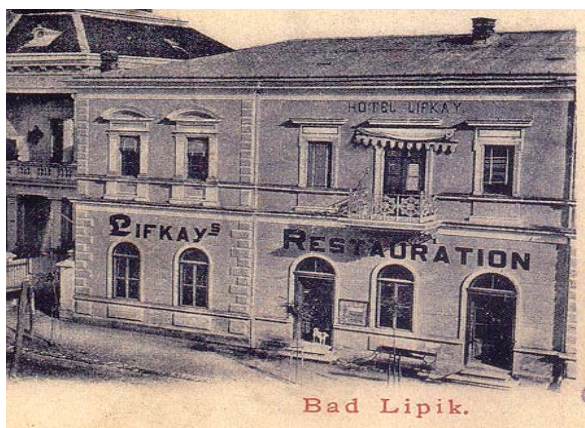
Lipik, Depedence

Lipik, Rimske kupke

Izgradnjom zgrade "Fontane" u sklopu lječilišta znatno je degradiran povijesni kompleks i unesena nova kompozicija masa i oblikovanje pročelja.

Zgrada hotela u Lipiku u Domovinskom ratu je teško stradala i umjesto da se rekonstruirao i izgradio u skladu sa povijesnim stanjem, izgrađen je potpuno drugačiji hotel "Lipa" koji se svojom čudnom arhitekturom ne uklapa u povijesni izgled najvrjednije lipičke ulice Ul. Marije Terezije.

Lipik, Stara zgrada hotela

Lipik, današnji hotel "Lipa"

Izgradnja toplih veza između pojedinih zgrada kompleksa, grubo narušava izgled i prekida osnovnu komunikaciju u smjeru sjever – jug.

Lipik, porta i spojni hodnik u lječilištu

Lipik, porta i spojni hodnik u lječilištu

Crnogorično raslinje u Ul. Marije Terezije u Lipiku neprikladno zaklanja vrlo lijepe i vrijedne vile sa svojim stilskim pročeljima koje su obilježje ove ulice.

Lipik, Ulica Marije Terezije

Potpuno uništene stambene građevine su u okviru programa Obnove ratom uništenih obiteljskih kuća zamijenjene novima. Problem je što su to mahom sve gotovo identične obiteljske kuće tako da su sela u kojima su nakon ratnih razaranja sagrađene nove kuće izgubila svoj povijesni identitet i sada sva izgledaju prilično slično. Radi se o većinom slabo nastanjenim selima i to: Bujavica, Bukovčani, Kukunjevac, Gornji Čaglić, Jagma, Korita, Subocka i Strižićevac.

Novi materijali i tehnike, dovele su do preobražaja u načinu gradnje. Takvim odnosom prema graditeljskoj baštini naselja su izgubila svoj identitet i povijesni oblik.

Degradacija tradicijskog graditeljstva, pomanjkanje spoznaje o vrijednosti povijesnog prostora, dovelo je do anarhične izgradnje neuglednih, stambenih zgrada. Time je otežana identifikacija strukture prostora uz sve prisutnije uništavanje tradicijskog stambenog fonda, ruralnog ambijenta i krajolika.

Nova izgradnja promijenila je način tradicionalne orijentacije i dispozicije objekata na parceli, a same parcele postale su preuske, umjesto tradicionalnih pravokutnih tlocrtnih oblika građevina sve više dominiraju nezgrapni kvadratični tlocrti.

Popis kulturnih dobara po naseljima grada Lipika

U smislu Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN br. 69/99) na području grada Lipik nalazi se 9 registriranih nepokretnih kulturnih dobara zaštićenih rješenjima o registraciji. To su: kapela sv. Andrije u Brezinama, crkva sv. Katarine u Gaju, crkva Prepodobne Matere Paraskeve u Kukunjevcu, Kulturno-povijesna cjelina grada Lipika, Zdravstveno lječilišni i bolnički kompleks u Lipiku, vila Savić u Lipiku, zgrada apoteke i uprave lječilišta u Lipiku, Stara pučka škola u Lipiku i kameni nadgrobni spomenici-stećci u Šeovici.

Na području grada Lipik nalazi se i 7 preventivno zaštićenih kulturnih dobara zaštićenih rješenjima o preventivnoj zaštiti. To su: kompleks Ergele, kompleks dječjeg doma, Mala vila Savić, Stara ambulanta, Vila Zinke, Mirin dvor i Vila Boštek, sve u Lipiku.

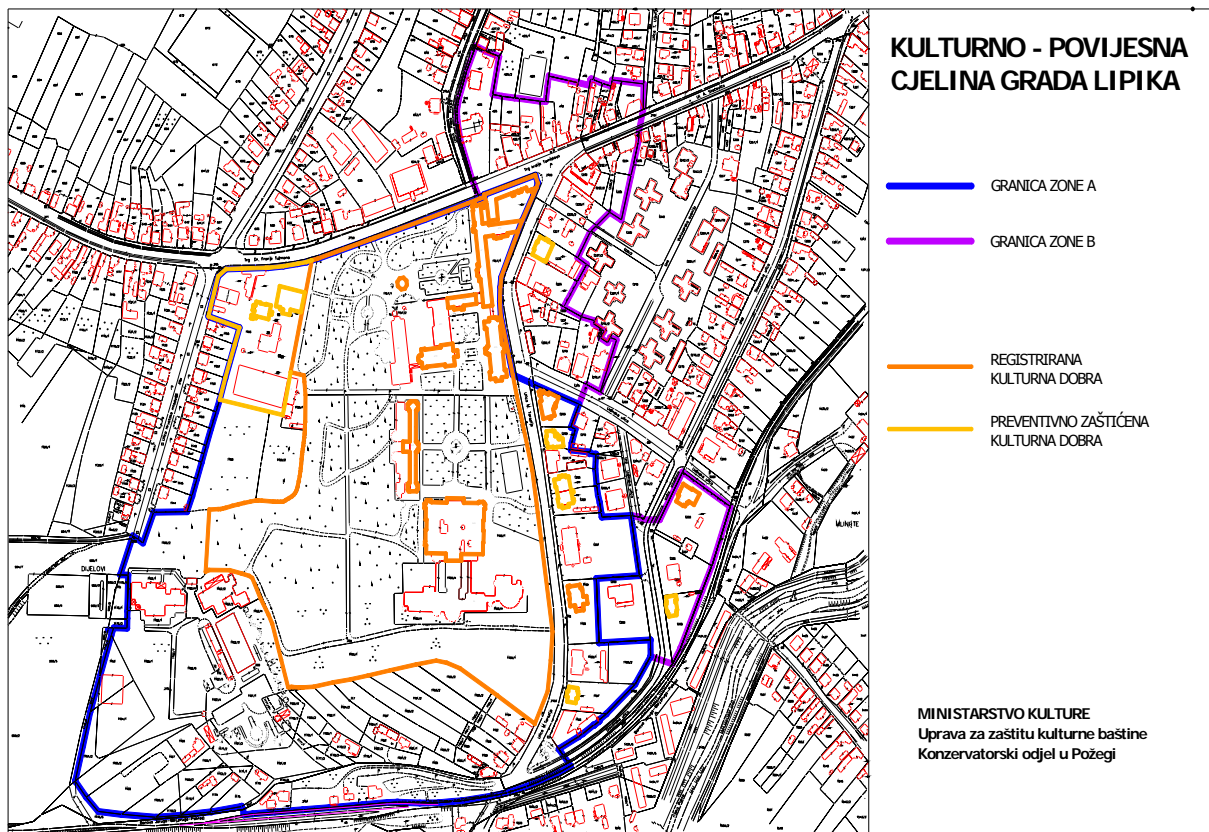
Ukupan pregled svih zaštićenih (Z), preventivno zaštićenih (P), predloženih za zaštitu od lokalnog značaja (L) i evidentiranih (E) kulturnih dobara prikazan je u tablici br. 14. kako bi se olakšao uvid u njihov broj i razmještaj na području obuhvata plana.

Tablica donosi sumarni pregled, odnosno detaljniju inventarizaciju nepokretnih kulturnih dobara po naseljima. U sustavu mjera dane su smjernice za zaštitu i očuvanje svih vrsta kulturnih dobara.

Tablica br. 14.

POPIS KULTURNIH DOBARA					
Broj	Mjesto	Naziv	Adresa	Vrsta	Status
01/01	Antunovac	Kapela sv. Antuna	Antunovac	sakralni	E
01/02	Antunovac	Evangelička crkva	Antunovac	sakralni	L
01/03	Antunovac	Crkva sv. Srca Isusova	Antunovac	sakralni	L
01/04	Antunovac	Prapovijesno naselje	Antunovac	arheološki	E
03/01	Brekinska	45-50 predmeta u Arheol. muzeju		pokretni	E 9
03/02	Brekinska	Crkva sv. Mihovila	Brekinska	sakralni	L
03/03	Brekinska	Kalvinistička crkva	Brekinska	sakralni	L
03/04	Brekinska	"Graovište" prapovijesno nalazište	Brekinska	arheološki	E 1345
04/01	Brezine	Kapela sv. Andrije	Brezine, na groblju	sakralni	Z-388
04/02	Brezine	Prapovijesno naselje	Brezine, uz želj. prugu	arheološki	E
04/03	Brezine	Rano srednjovjekovno naselje	Brezine, uz želj. prugu	arheološki	E
05/01	Bujavica	Antičko naselje ili nekropola	Bujavica, uz želj. prugu	arheološki	E
08/01	D.Čaglič	Crkva sv. Nikole	Donji Čaglič	sakralni	L
09/01	Filipovac	Kapela sv. Spasa	Filipovac, Tabor 12	sakralni	L
10/01	Gaj	Župna crkva sv. Katarine	Gaj	sakralni	Z-392
10/02	Gaj	Ambar	Gaj, Slavka Sudre 21	etnološki	E 2129
10/03	Gaj	Kuća brvnara	Gaj, Ilije Strganca 8	etnološki	E 2130
11/01	G.Čaglič	"Gradina" prapovijesno nalazište	Gornji Čaglič	arheološki	E 1352
13/01	Japaga	Bunar–skupna grobnica	Groblje Gavrinica	NOB	Z-2774
15/01	Korita	Prapovijesno naselje	Korita	arheološki	E
17/01	Kukunjevac	Crkva Prepo. Matere Paraskeve	Kukunjevac	sakralni	Z-396
18/01	Lipik	Kulturno – povijesna cjelina	Lipik		Z-2543
18/02	Lipik	Zdravstv. lječil. i bolnički kompl.	Marije Terezije	profani	Z-1966
18/03	Lipik	Vila Savić	Marije Terezije 25	profani	Z-1969
18/04	Lipik	Stara apoteka i uprava lječilišta	Marije Terezije 13	profani	Z-1967
18/05	Lipik	Stara pučka škola	Slavonska 47	profani	Z-1968
18/06	Lipik	Dom V	Marije Terezije 31	profani	E
18/07	Lipik	Stara ambulanta	Marije Terezije 15	profani	P-1038
18/08	Lipik	Vila Zinke	Marije Terezije 3	profani	P-1037
18/09	Lipik	Mirin dvor	Marije Terezije 19, 21	profani	P-1048
18/10	Lipik	Vila Boštek	Marije Terezije 29	profani	P-1043
18/11	Lipik	Kompleks dječjeg doma	Trg F.Tuđmana 1	profani	P-1047
18/12	Lipik	Kompleks ergele	Lipik, Ergela	profani	P-1055
18/13	Lipik	Mala vila Savić	Slavonska 51	profani	P-1045
18/14	Lipik	Stara općina	Marije Terezije 27	profani	E
18/15	Lipik	Vila Katalpa	Marije Terezije 23	profani	E
18/16	Lipik	Spomen kosturnica i spomenik	Marije Terezije	NOB	Z
18/17	Lipik	Stambena građevina	Trg dr. F.Tuđmana 7	profani	E
18/18	Lipik	Slastičarna	Marije Terezije 11	profani	E
18/19	Lipik	Stambena građevina	Ante Starčevića 17	profani	E
18/20	Lipik	Stambena građevina	Ante Starčevića 40	profani	E
18/21	Lipik	Stambeno-poslovna građevina	Trg k. Tomislava 8	profani	E
18/22	Lipik	Stambeno-poslovna građevina	Trg k. Tomislava 5	profani	E
18/23	Lipik	Ankin dvor	Udinska 5	profani	E
18/24	Lipik	Stara pošta	Udinska 7	profani	E
20/01	Marino Selo	Crkva sv. Ivana Krstitelja	Marino Selo	sakralni	E
20/02	Marino Selo	Kužni pil sv. Trojstva	Marino Selo	sakralni	E
20/03	Marino Selo	Kuća brvnara	Marino Selo br. 97	etnološki	E 2134
20/04	Marino Selo	Kuća brvnara	Marino Selo br. 73	etnološki	E 2135
21/01	Poljana	Crkva sv. Ane	Poljana	sakralni	L
23/01	Skenderovci	"Begovača" srednjovjekovno nalazište	Skenderovci	arheološki	E 1369
24/01	Strižićevac	Kapela sv. Josipa	Strižićevac	sakralni	E
25/01	Subocka	Crkva sv. Arhandela	Subocka	sakralni	E
25/02	Subocka	Prapovijesna nekropola-tumuli	Subocka	arheološki	E
25/03	Subocka	"Gradina" srednjovjekovni lok.	Subocka	arheološki	E 1356
26/01	Šeovica	Prapovijesno naselje	Šeovica	arheološki	E
26/02	Šeovica	Rano srednjovjekovno naselje	Šeovica	arheološko	E
26/03	Šeovica	Srednjovjekovno nalazište	Šeovica	arheološki	E 1371
26/04	Šeovica	Kameni nadgrobnji spomenici- stećci	Šeovica, groblje	sakralni	Z-416

Izvor podataka: Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požezi, 2006.godine

KULTURNO-POVIJESNA CJELINA GRADA LIPIKA S GRANICAMA ZONAZONA ZAŠTITE

1.1.1.7. Krajobrazne značajke prostora Grada

Krajobraz (pejzaž, krajolik) je prvenstveno prirodna ili djelovanjem čovjeka obrađena i uređena cjelina određenog prostora (predjela), koja se očituje svojstvenim fizionomskim oblikovanim osobinama (lik određenog kraja).

U bio-ekološkom smislu (odnosi se uglavnom na prirodni krajolik), održava uz oblikovnu komponentu (vanjsko lice) i unutarnji dinamični sustav različitih ekoloških odnosa i međutjecaja.

U prostoru područja grada Lipika krajobraznu sliku i osnovne značajke za pojedina područja ili dijelove, koji ga izdvajaju u kategoriji posebnih uvjeta ili ograničenja u korištenju, možemo izdvojiti tri prostorne cjelovitosti krajobraza: **ravnice, dolina i polja, brdski krajevi i niži gorski krajevi.**

Ravnica, dolina i polja – prostor uz rijeke Bijelu i Pakru

Prostor ravnica, dolina i polja je područje geometriziranih poljodjelskih površina s mrežom putova i kanala, a ovoj plošnoj prirodi oblika suprotstavljaju se grupe visokog i niskog raslinja uz vodotoke Tomašica, Crnaja, Raminac, Bijela, Pakra, te pojedinačno drveće i šumarci. Njihova izmjena daje plastičnost ovom krajoliku.

Unutar ove plošne strukture nalaze se naselja Antunovac, Brekinska, Gaj, Poljana, Marino Selo, Ribnjaci, dio Brezina, manji dio Kukunjevca, Dobrovac, veći dio Lipika, a naselje Stričićevac je na prijelazu ka brdskom krajoliku.

Poljodjelske površine ubrajamo u vrijedna obradiva tla, a vizualno ovu cjelovitost obilježava otvorenost prostora i vizure na brdski i niži gorski krajolik okružja.

Brdski prostor

Brdski prostor čini drugu cjelovitost krajobraza područja Grada. Ovdje su se smjestila ostala naselja: Bujavica, Bukovčani, Bjelanovac, Kovačevac, Korita, Donji Čaglić, Jagma, Japaga, Klisa, Filipovac, Skenderovci, Subocka, Livađani, Šeovica, dio Brezina, veći (sjeverozapadni) dio Kukunjevca, i manji (sjeverni) dio Lipika.

To je orografski razvijen prostor brda, visova, udolina i zaravnaka, gdje se izmjenjuju njive, livade, voćnjaci i vinogradi (dijelom zapušteni kao i ratnim djelovanjima devastirani, koje osvaja šumska vegetacija), šumarci i šume. Različitost se očituje i među oblicima i u njihovoj veličini, a koji se međusobno isprepliću dajući plastičnost ovim prostorima. Između njih provlače se potoci i putovi koji ih povezuju.

Ovo je krajobraz naglašene vizualne dinamike bliskih elemenata i prodora u drugi plan (dubinu) prostora na reljefnu raznolikost i različitost sadržaja.

Niži gorski krajevi – prostor jugo-zapadnih masiva Psunja

Područje nižeg gorskog prostora jugo-zapadnih obronaka Psunja zauzima jugo-istočni dio grada Lipika.

Orografski je razvijen prostor gorja koja se obrončano (od najviših vrhova Psunja, najviši je 984 m.n.v.), razvijaju u brda i visove (visine preko 300 do 660 m.n.v., kao što su Blatuško

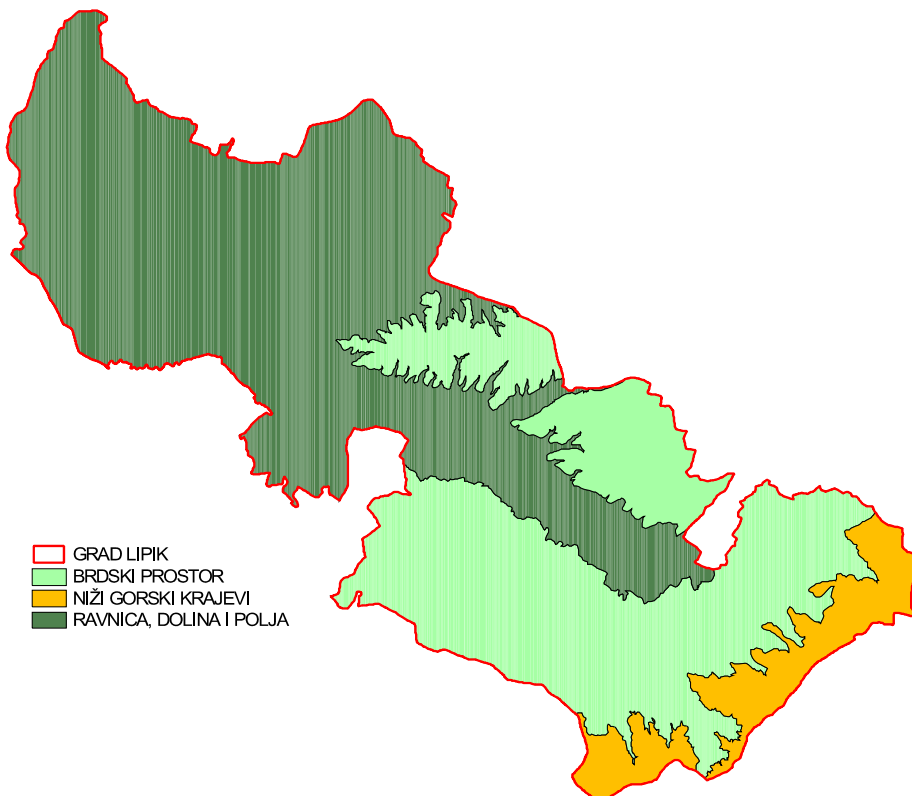
Brdo, Omanovac i dr.), a koji zatvaraju uske dolinice i uvale sa slikovitim potocima: Vrbovac, Dolovski potok, Jelinac, Rakove noge, i dr. uz koje se provlače putovi.

Od naselja je samo jedno smješteno u ovu cjelinu i to naselje Gornji Čaglić.

Cijeli prostor pokriven je gorskim šumama (ponegdje su i male livade). Ovakva orografija odredila je i perceptivnu morfologiju prostora. Sagledivost se izmjenjuje od zatvorenih vizura prostora dolina, do izloženih padina i obronaka i prodora u drugi plan, te široko otvorenih vizura s visova.

Izmjena orografije i detalja organske prirode čine ovaj krajolik raznolikim. Vizualno osjetljive su izložene kosine i visovi.

Osobitost krajolika su: izražene oblikovne osobine, raznolikost i vizualna dinamika bliskih elemenata i prodora u drugi plan prostora do otvorenih razgledišta, valerske vrijednosti (sklad, harmonija, kontrast) zelene boje.

PROSTORNE CJELOVITOSTI KRAJOBRAZA

1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke

1.1.2.1. Prirodni potencijal i korištenje resursa

Poljoprivredne površine

Poljoprivredno zemljište je vrijedan prirodni resurs, te prirodno bogatstvo koje je kao takvo pod zaštitom Države. To je također i obnovljiv prirodni resurs koji je relativno dobre očuvanosti i dobre plodnosti, te je stoga veoma važno racionalno gospodariti takvim resursom.

Ukupne poljoprivredne površine na području grada Lipika iznose ukupno 12.754,8 ha, što čini udio od 61,2 % ukupne površine Grada. U odnosu na udio poljoprivrednih površina na razini Županije, koji iznosi 49,3%, grad Lipik ima veći udio poljoprivrednih površina od prosjeka Županije.

Obradive površine su zastupljene s ukupno 11.718,2 ha što čine udio od 56,2 % ukupnog teritorija Grada, a što je veći udio od županijskog prosjeka koji iznosi 43,13%.

Obradive površine grada Lipika čine udio od 91,9 % ukupnih poljoprivrednih površina Grada. U strukturi obradivih poljoprivrednih površina oranice i vrtovi čine 76,5 %, voćnjaci 3,6 %, vinogradi 0,06 %, a 19,8 % je pod livadama.

U ukupnim poljoprivrednim površinama zastupljeni su i pašnjaci s ukupno 1.036,6 ha, odnosno 8,1 % ukupnih poljoprivrednih površina.

Ukupne poljoprivredne površine grada Lipika čine udio od 14,3 % ukupnih poljoprivrednih površina Županije, dok je udio obradivih poljoprivrednih površina Grada 15,0 % ukupnih obradivih površina Županije.

U strukturi zemljišta, među ostale površine ubrajaju se trstici i bare, kojih na prostoru grada Lipika nema. U okviru ove kategorije zemljišta, na području grada Lipika 5.945,25 ha je pod šumom, što čini 28,5 % ukupnog teritorija Grada.

Sve prethodno navedene kategorije zemljišta pripadaju u plodna tla (obradive površine, ostale poljoprivredne površine i ostale površine), dok dio ukupnih površina čini neplodno tlo, koje je na prostoru grada Lipika zastupljeno s 2.154,26 ha ukupnog teritorija, što čini udio od 10,3 %.

U okviru iskazanih površina po kategorijama zemljišta, najzastupljenija kategorija zemljišta su poljoprivredne površine s 61,2 %, šume s 28,5 % površina gradskog teritorija, što čini ukupno 89,7 % ukupnog teritorija Grada, a ostatak od 10,3 % pripada neplodnom tlu.

Tablica br. 15.

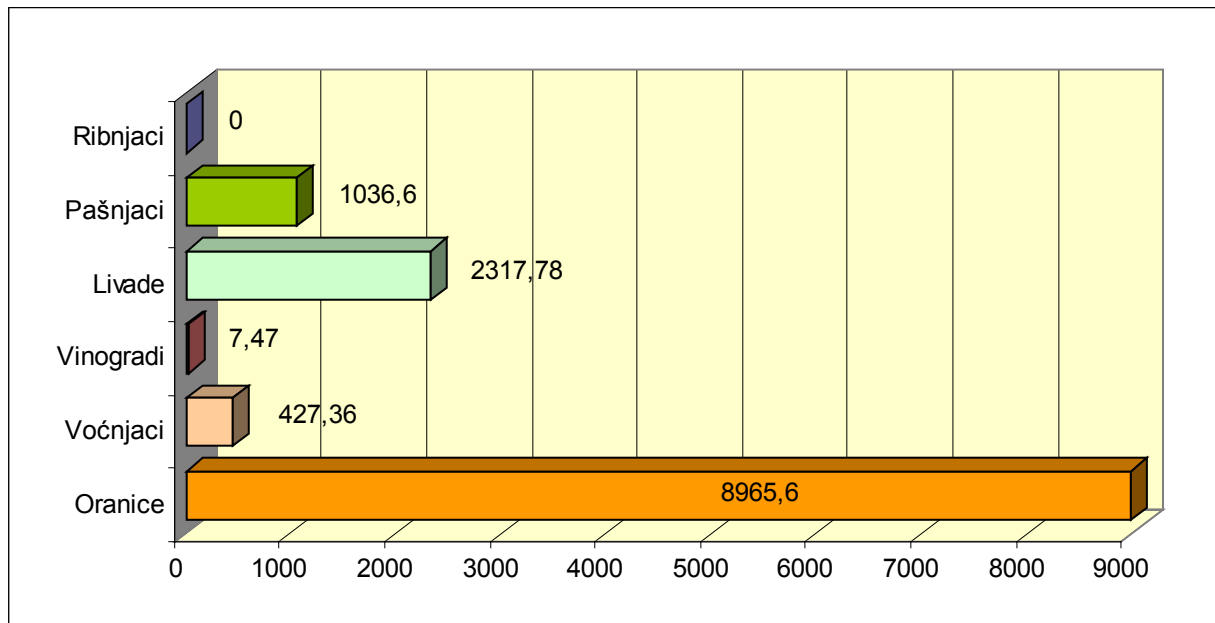
STRUKTURA ZEMLJIŠTA PO KATEGORIJAMA KORIŠTENJA NA PODRUČJU GRADA LIPIKA, ha											
Obradive poljoprivredne površine				Ukupna obradiva površina	Ostale poljo.površine		Ukupne poljo.površine	Ostale površine		Neplodno tlo	Ukupna površina
Oranice	Voćnja.	Vinogradi	Livade		Pašnja.	Ri bnj		Trstik i bare	Šume		
8.965,60	427,36	7,47	2.317,78	11.718,2	1.036,6	0	12.754,8	0	5.945,25	2.154,26	20.854,4

Izvor podataka: Državna geodetska uprava, Područni ured za katastar Požege, Ispostava Pakrac

Tablica br. 16.

UKUPNE POLJOPRIVREDNE POVRŠINE, ha							
Grad	Obradive poljoprivredne površine				Ostale poljoprivredne površine		Ukupne poljoprivredne površine
	Oranica	Voćnjaci	Vinogradi	Livade	Pašnjaci	Ribnjaci	
Lipik	8.965,60	427,36	7,47	2.317,78	1.036,6	0	12.754,8
%	70,29	3,35	0,06	18,17	8,13	0	100

Izvor podataka: Državna geodetska uprava, Područni ured za katastar Požege, Ispostava Pakrac

POLJOPRIVREDNE POVRŠINE, ha

Prema strukturi vlasništva, prema iskazanim površinama, poljoprivredno zemljište se iskazuje u državnom i privatnom vlasništvu.

Prema podacima Ureda državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji, Služba za gospodarenje, prostorno uređenje, zaštitu okoliša i graditeljstvo, Odsjek za gospodarstvo u ukupnom poljoprivrednom zemljištu, udio privatnog vlasništva je 64,66 % u odnosu na 35,34 % u državnom vlasništvu.

U ukupnim obradivim površinama, udio privatnog vlasništva je 67,15 % u odnosu na 32,85 % u državnom vlasništvu.

Tablica br. 17.

STRUKTURA ZEMLJIŠTA PO KATEGORIJAMA KORIŠTENJA I VLASNIŠTVA NA PODRUČJU GRADA LIPIKA, ha				
Struktura zemljišta po kategorijama		Oblik vlasništva		Ukupno
		Državno	Privatno	
Obradive poljoprivredne površine	Oranice	2.952	6.017	8.969
	Voćnjaci	14	410	424
	Vinogradi	0	6	6
	Livade	888	1.446	2.334
Ukupno obradive površine:		3.854	7.879	11.733
Ostale poljoprivredne površine	Pašnjaci	660	380	1.040
	Ribnjaci	0	0	0
Ukupne ostale poljoprivredne površine:		660	380	1.040
Ostale površine	Trstik i bare	0	0	0
	Šume	4.937	1.009	5.946
	Neplodno tlo	1.709	420	2.129
Ukupno ostale površine:		6.646	1.429	8.075
SVEUKUPNE POVRŠINE:		11.160	9.688	20.848

Izvor podataka: Ured državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji, Služba za gospodarstvo, prostorno uređenje, zaštitu okoliša i graditeljstvo, Odsjek za gospodarstvo

Šumske površine

Šume i šumsko zemljište su prirodna bogatstva i dobra od općeg interesa koja su stoga pod posebnom brigom i zaštitom Države. To su, kao i poljoprivredno zemljište obnovljiv prirodni resurs kojim je potrebno vrlo racionalno gospodariti. Osim gospodarske, šume imaju i druge općekorisne funkcije (zaštita zemljišta, utjecaj na vodni režim, klimu), ali je veoma značajan i ekološki utjecaj šuma (zaštita i unapređivanje čovjekove okoline), ali su šume i prirodna osnova za razvitak turizma (odmor i rekreacija), te razvitak lovstva.

Na osnovu podataka Državne geodetske uprave, Područni ured za katastar Požega, Ispostava Pakrac, šume na području grada Lipika zauzimaju 5.945,25 ha, što čini 28,5 % ukupnog teritorija Grada. U odnosu na udio šuma na prostoru Županije, koji iznosi 45,26%, to znači da je grad Lipik po udjelu šuma, ispod prosjeka Županije i prosjeka Države, koji iznosi 37%.

Prema podacima Ureda državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji, Služba za gospodarenje, prostorno uređenje, zaštitu okoliša i graditeljstvo, Odsjek za gospodarstvo, šume su najvećim dijelom u državnom vlasništvu 4.937 ha, odnosno 83,03 %, a 1.009 ha je u privatnom vlasništvu, što čini 16,97 % udjela šuma.

Gospodarenje šumama u vlasništvu Države, kao dobru od nacionalnog interesa, povjereno je poduzeću "Hrvatske šume" d.o.o. Zagreb, koje u svom sastavu prema teritoriju imaju uprave šuma, a za područje Požeško-slavonske županije to su: Uprave šuma Podružnice Požega, Bjelovar, Nova Gradiška i Našice. Za područje grada Lipika nadležna je Uprava šuma Podružnica Bjelovar.

Šume na području grada Lipika su u obuhvatu gospodarskih jedinica: g.j. "Blatuško Brdo" – dio, g.j. "Lugovi" – dio, g.j. "Miletina rijeka" i g.j. "Rogoljica" – dio.

Tablica br. 18.

POVRŠINA ŠUMA I ŠUMSKIH TALA, ha					
Gospodarska jedinica	Obraslo	Neobraslo		Neplodno	Ukupno
		Proizvodno	Neproizvodno		
"Blatuško Brdo" - dio	2.020,82	264,43	20,18	20,06	2.325,49
"Lugovi" – dio	1.185,01	7,62	23,7	9,09	1.225,45
"Miletina Rijeka"	-	-	-	-	886,84
"Rogoljica" – dio	-	-	-	-	817,91
UKUPNO:	3.205,83	272,05	43,88	29,15	5.255,69

Izvor podataka: "Hrvatske šume" d.o.o. - Uprava šuma Podružnica Bjelovar

Napomena: UŠP Bjelovar nema gospodarske podjele (odjeli i odsjeci, odnosno drvne zalihe, prirast i etat) prema administrativnim granicama JLS, tako da g.j. "Miletina Rijeka" i "Rogoljica" nemaju razdvojene podatke.

Zbog miniranih površina radno su nedostupne površine gospodarskih jedinica:

- **"Blatuško Brdo"** – odjeli i odsjeci 1a-n, 7c, 8i, 9a-e, 29 a, 45a-n, 47a-p, 48a-i, 49a-r, 53a-g, 56d-j, 58a-f, 59a-c, e-i; sve ceste na navedenoj gospodarskoj jedinici u ukupnoj dužini od 24,10 km su u funkciji, ali se sa sigurnošću ne može reći da su svijetle pruge i bankine sigurne na području cijele jedinice.
- **"Miletina Rijeka"** – odsjeci 9b, c, f, 14a, d, e, 15b i 15k; sve ceste na navedenoj gospodarskoj jedinici u ukupnoj dužini od 23,20 km su u funkciji.
- **"Rogoljica"** – cijela; sve ceste na navedenoj gospodarskoj jedinici u ukupnoj dužini od 34,8 km nalaze se u radno nedostupnom dijelu gospodarske jedinice.

Šumsko zemljište na području grada Lipika kojima upravljaju i gospodare "Hrvatske šume" Uprava šuma Podružnica Bjelovar zauzima 5.255,69 ha.

Šume su najvećim dijelom gospodarske šume, a jednim malim dijelom zastupljene su zaštitne šume površine 22,28 ha u g.j. "Blatuško brdo" temeljem Zakona o šumama i Pravilnikom o uređenju šuma. Navedeno područje je sastojina panjača bukve izrasle na vrlo strmom terenu na kojoj je zbog moguće erozije tla predviđena samo sanitarna sječa, osim sastojina bukve tu su sastojine hrasta kitnjaka, cera, bukve i graba.

Šume područja grada Lipika su uglavnom listače, s nešto malo umjetno unesene crnogorice. Najviše zastupljene vrste su bukva, hrast kitnjak i lužnjak, grab, joha, cer, jasen, bagrem, smreka (nešto malo crnogorica).

Šumske površine na području grada Lipika su uglavnom sjemenjače, s malim učešćem umjetno podignutih sastojina. Starost sjemenjača je od 30 do 75 godina, a panjača od 10 do 75 godina. Raznoliki prirodni predjeli šuma, ali i prostori u okruženju šumskih površina, proplanci, livade, zaravni su područja koja su poznata prirodna obitavališta divljači. Na širem prostoru grada Lipika, ovi prostori su obitavališta visoke i niske divljači, te su stoga ta područja značajna kao područja lovišta i mogućnosti razvoja lovstva.

Na području grada Lipika nalaze se četiri lovišta. Lovište br. XXIII "Slavuj" u cijelosti je na području Grada, lovište br. XXII "Trokut" je većim dijelom na području Grada, a preostala dva lovišta br. XXI "Fazan" i br. XXIV "Psunj" malim dijelom zauzima područje grada Lipika.

Tablica br. 19.

LOVIŠTA NA PODRUČJU GRADA LIPIKA						
Broj	Naziv lovišta	Vlasništvo	Zakup (Z) Koncesija (K)		Površina lovišta ha	
					Ukupno	Grada Lipik
XXI	"Fazan"	Županijsko	LD "Fazan" Pakrac	Z	9.834	557
XXII	"Trokut"	Županijsko	LD "Jelen" Lipik	Z	8.765	7.968
XXIII	"Slavuj"	Županijsko	LD "Slavuj" Gaj	Z	4.794	4.794
XXIV	"Psunj"	Županijsko	LD "Psunj" Pakrac	Z	11.841	100

Izvor podataka: Upravni odjel za gospodarstvo Požeško-slavonske županije

Uzgajalište divljači broj XI/9A – "PAKRAČKA POLJANA" jednim djelom pripada Požeško-slavonskoj županiji odnosno području grada Lipika, a drugi dio nalazi se na području Bjelovarsko-bilogorske županije. Uzgajalište je nizinskog tipa, a divljač koja prirodno obitava ili se prvenstveno uzgaja su divlje patke i crne liske. Ostale vrste divljači mogu se uzgajati u skladu s programom uzgoja divljači.

Mineralne sirovine

Mineralne sirovine na području grada Lipika su:

Kvarcni pijesak – eksploatacijsko polje kvarcnog pijeska "MEDINAC", ležište "JAGMA VI" odobreno je rješenjem Ministarstva gospodarstva trgovačkom društvu LIPIK GLAS obavljanje rudarskih radova na 20 godina uz strogo poštivanje zakonskih propisa.

Nalazišta – ležišta nafte i plina – na zapadnom dijelu područja grada Lipika je nalazišta plina kao i bušotina oznake JL.5 (Janja Lipa), te produktovod sirovog plina, kojim se sirovina odvodi na preradu u plinsku kompresorsku stanicu Lipovljani. S obzirom da bušotina nije u funkciji dovodi se u pitanje buduća eksploatacija zbog velikog financijskog ulaganja u isti. Ako dođe do naknadnih radova na postojećem koridoru, tada se unutar koridora zabranjuje bilo kakva građevinska izgradnja namijenjena stanovanju ili boravku ljudi, bez obzira na stupanj sigurnosti planiranog i izgrađenog produktovoda te bez suglasnosti vlasnika cjevovoda. Za otvaranje novih kao i pri zatvaranju postojećih plinskih polja obavezna izrada studije o utjecaju na okoliš.

Mineralno - termalne vode - izvorišta vode pod nazivom crpilište "Kukunjevac" nalazi se u nizinskom području naselja Kukunjevac, Jagma i Dobrovac. Sastoji se od zdenaca, centralne crpne stanice (CCS), magistralnog cjevovoda i istražnih bušotina (pijezometarske bušotine), a koriste se za proizvodnju vode u okviru tvornice "Studenac".

Podzemne vode na širem području crpilišta "Kukunjevac" zahvaćene su u dva vodonosna sloja.

Prvi vodonosni sloj zaliježe relativno plitko, na relativnoj dubini oko -7,00 m i zahvaćen je zdencima ZK-3, ZK-4, ZK-7, ZL-1 i ZL-2, odnosno -3,50 do -5,50 m na zdencima BJ-1 i BJ-2. Mogućnost vodonosnog sloja kreće se od oko 3,5 do 10,0 m.

Drugi vodonosni sloj zaliježe na dubini oko 21,0 – 27,0 m, a zahvaćen je zdencima ZK-5, ZK-5A, ZK-7, BJ-1 i BJ-2. Kontinuiranost vodonosnih slojeva na širem području ne postoji iz razloga vrlo komplicirane strukturno-tektonske građe ovog područja, koje je uslijed izrazitog tektonskog djelovanja, rasjedima podijeljeno na blokove.

Istražni prostor "Sava" radi istraživanja nafte i plina, nalazi se na području županija: Zagrebačke, Sisačko-moslavačke, Bjelovarsko-bilogorske, Brodsko-posavske i Požeško-slavonske. Površina istražnog prostora nafte i plina "Sava" iznosi 6.383,2 km², a odobren je INA – Industrija nafte d.d., Zagreba na 5 godina (23.10.2005.). Područje grada Lipika pripada u cijelosti u istražni prostor "Sava".

Na području Grada nalazi se napušteno eksploatacijsko polje "Šeovica"- tehnički građevinski kamen, a buduća funkcija istog odrediti će se u Planskom dijelu ovoga Plana.

1.1.2.2. Gospodarski potencijal

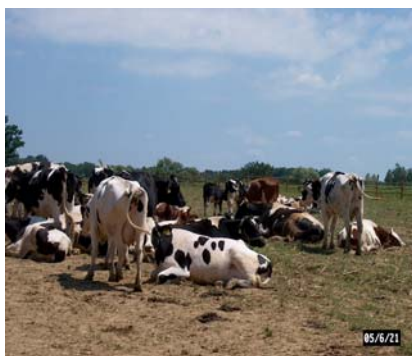
Gospodarska struktura

Značajniju gospodarsku strukturu čine industrijski pogoni:

- **Industrija stakla** – Lipik Glas d.o.o. tvornica za proizvodnju stakla, izgrađena 1961. god. koja je danas u Hrvatskoj jedna od najvećih tvornica stakla. Objekti tvornice teško su oštećeni za vrijeme Domovinskog rata te je bilo potrebno nekoliko godina da se započne s redovitom proizvodnjom. Tvornica posjeduje vlastiti rudnik kvarcnog pijeska. Tehnički i tehnološki se usavršava, te pravi planove za novu tvornicu Float stakla, čime bi se postigla potrebna kvaliteta, povećala proizvodnja kao i broj zaposlenika;
- **Industrija pića** – Tvornica "Studenac" Lipik, dio je gospodarskog giganta Hrvatske, poduzeća "Podravka" d.d. Djelatnost tvornice je proizvodnja poznate mineralne i izvorske vode (danas pod imenima "Studenac" i "Studena") kao i bezalkoholnih napitaka. Kako Lipik leži na izvorima prirodne mineralne vode, ista se samo gazira i puni u tvornici, te distribuira na hrvatsko i svjetsko tržište. Planira se povećanje proizvodnje i proširenje prostora (hala i cesta);
- **Rekreacijski turizam** – ZRC "Lipik", uz zdravstveni turizam bio je jedan od osnovnih i najkvalitetnijih izvora prihoda u gradu Lipiku, pretrpio je najveća razaranja tijekom Domovinskog rata, djelomično obnovljen (hotel "Lipa", bazeni s restoranom i teniskim igralištima), dok ostali objekti (kavana, zabavni paviljon, hotel sa zatvorenim bazenom) nažalost i dalje čekaju obnavljanje;

- **Zdravstveni turizam** – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Lipik, jedna je od najstarijih gospodarskih subjekata u Lipiku. Svoj prosperitet i stoljetnu tradiciju ima zahvaliti prije svega prirodnim ljekovitim pogodnostima područja u kojem je smješten Grad Lipik, isto kao i svojim izvrsnim stručnjacima, koji znaju spojiti prirodne izvore i najbolja medicinska dostignuća koja ljudima donose ozdravljenja. Ljekovita mineralna voda ima stalnu temperaturu izvorišta od 60°C, a u kemijskom sastavu najviše su zastupljeni fluor, natrij, kalcij, kalij i hidro-karbonat. U današnjem obliku radi od 1971. godine, a 1991 god. pretrpjela je razaranja u ratnim događanjima, te se i danas još obnavlja. U bolnici se provode liječenja neuroloških stanja i bolesti, reumatskih bolesti, posttraumatskih stanja, ortopedskih oboljenja, smetnje kontrole mokraćnog mjehura, oboljenje krvnih žila i neka gastroenterološko-hepatološka oboljenja;
- **Poljoprivredna proizvodnja** – Poljoprivreda Lipik d.d. poduzeće koje se bavi isključivo ratarskom proizvodnjom te sušenjem i skladištenjem žitarica, a koriste suvremenu tehnologiju u proizvodnji. Do 1991. godine u sklopu Poljoprivrede postojala je i Ergela lipicanaca koja je devastirana u ratu, veći dio konja je ubijen, a preostala grla otuđena. Štale se danas obnovljene, a čine se i veliki naponi da se ostatak preživjelih grla vrati u Lipik, kako bi se na osnovu izvornog genetskog materijala moglo nastaviti s rasplodom i uzgojem. Pored navedenog na području Grada nalaze se i suvremene farme uzgoja krupne stoke (područja naselja Kukuljevac i Antunovac).

- **Ribnjačarstvo** – ribnjačarstvo Poljana d.d. je poduzeće sa stogodišnjom tradicijom, a bavi se uzgojem i prodajom ribe. U svom proizvodnom asortimanu Ribnjačarstvo nudi: somove, smuđa, štuku, linjaka, šarane, karase, amure i glavaše. Ribnjačarstvo Poljana d.d. svojom djelatnošću zaokružuje cjeloviti tehnološki proces proizvodnje od matičnog štoka, mrijesta svih uzgojnih kategorija do komercijalne veličine ribe, a od jeseni 2004. godine započinje i s uzgojem jegulja;

- **Tekstilna industrija** – poduzeće "Gamauf d.o.o." proizvodi tekstilne proizvode za domaće i inozemno tržište, a svojom kvalitetom i profesionalnim radom uvršteni su među 10 % najuspješnijih poduzeća u Hrvatskoj;
- **Proizvodnja tehničkih plinova** – Pogon za proizvodnju tehničkih plinova u Ribnjacima dio je poduzeća Messer Croatia plin, a time i dio međunarodnog koncerna Messer, koji je jedan od četiri u svijetu vodećih proizvođača tehničkih plinova. U pogonu u Ribnjacima proizvodi se aceten, ali su na raspolaganju za distribuciju i ostali tehnički plinovi kao kisik i ugljični dioksid.

Osim navedenog nekoliko malih i srednjih poduzetnika s većim brojem zaposlenih djelatnika, obrtničke radnje (72 registrirana obrtnika) različitih profila djelatnost, kao i veliki broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva (233 upisanih u upisnik poljoprivrednog gospodarstva), važan su gospodarski potencijal Grada Lipika.

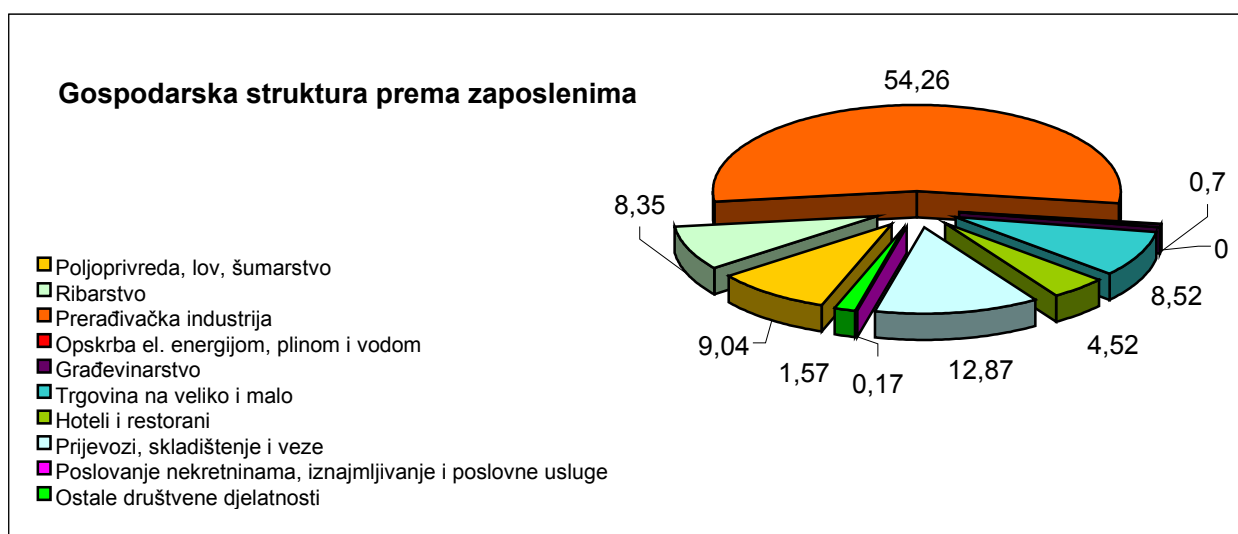
Prema podacima HGK-Županijske komore Požega na području grada Lipika obavlja djelatnost 28 poslovnih subjekata s 575 zaposlena djelatnika.

Tablica br. 20.

POSLOVNI SUBJEKTI I ZAPOSLENIH PO NKD-u				
Šifra po NKD- u	Djelatnost	Broj poslovnih subjekata	Zaposlenost	
			Broj	Struktura, %
A.	Poljoprivreda, lov, šumarstvo	4	52	9,04
B	Ribarstvo	1	48	8,35
D	Prerađivačka industrija	4	312	54,26
E	Opskrba el. energijom, plinom i vodom	1	0	0
F.	Građevinarstvo	2	4	0,7
G.	Trgovina na veliko i malo	12	49	8,52
H.	Hoteli i restorani	1	26	4,52
I.	Prijevoz, skladištenje i veze	1	74	12,87
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	1	1	0,17
O.	Ostale društvene djelatnosti	1	9	1,57
UKUPNO:		28	575	100

Izvor podataka: HGK, Županijska komora Požega, 2005. godine

Kako je iz podataka vidljivo, na području grada Lipika dominira prerađivačka djelatnost. Ostale djelatnosti su malo zastupljene. Poslovni subjekti pretežito su smješteni u gradskom središtu Lipik.

Proizvodne djelatnosti

Od proizvodnih djelatnosti prema NKD-u¹ u domeni prerađivačke industrije na području grada Lipika registrirana su 4 poslovna subjekta s 312 zaposlenika i to :

- proizvodnja proizvoda od plastike za građevinarstvo,
- proizvodnja ostalih proizvoda od plastike,
- proizvodnja ravnog stakla,
- proizvodnja proizvoda od betona za građevinarstvo,

Najviše zaposlenih je u djelatnosti proizvodnje ravnog stakla.

Gospodarske i poduzetničke zone grada Lipika

¹ Nacionalna klasifikacija djelatnosti

Turizam

Prirodne ljepote, kulturni i povijesni spomenici, te stoljetna tradicija bavljenja turizmom glavna su obilježja grada Lipika kao važnog turističkog odredišta u Požeško-slavonskoj županiji.

Značajni elementi turističke ponude ovog područja čine: **kulturno-povijesna obilježja** – centar Lipika, perivoj; **izvori termalne vode** – zdravstveni i rekreacijski turizam; **uzgoj lijepih i cijenjenih konja lipicanaca** u obližnjem Izidorovcu (gdje je Izidor Janković početkom XIX. stoljeća pokrenuo njihov uzgoj); zatim **turističke manifestacije**, koje privlače i određeni broj posjetitelja – Turistički dani Lipika (lipanj), Likovna kolonija "Lipiku s ljubavlju" (lipanj), Dan grada Lipika (listopad), Božićni koncert; **raznolike mogućnost lova i sportskog ribolova**.

Turizam kroz povijest, kazuju nepotvrđeni izvori da su prvi turisti na području lipičkih ljekovitih izvora uživali još u doba rimskog carstva, no prvi pisani zapisi o postojanju lječilišnog turizma potječu s početka XVI. stoljeća, kada Ivan Kapistranin spominje ljekovitost lipičkih toplica. Zapisi iz XVIII. stoljeća govore o ljekovitoj vodi po kojoj je Lipik postao poznat. Zapis iz 1777. spominje "jednu drvenu zgradu s tri kupaonice", a 1782. god. toplice imaju četiri kupelji: "opću", "grofovnu", "gospojinu" i "episkopovu". Od tada se po prvi put počinje mjeriti temperatura vode.

Pravi procvat lječilišta počinje u prvoj polovici 19. stoljeća, kada Lipik dobiva el. energiju, a dovršena je i željeznička pruga Bartz – Banova Jaruga – Lipik – Pakrac. Flaširana mineralna voda se od tada izvozi na šire tržište, a brojni svjetski stručnjaci dolaze u Lipik i proučavaju svojstva ljekovite vode. Godišnje u to doba Lipikom je prolazilo po tri tisuće gostiju. Na prijelazu stoljeća, Lipik je stao u red najpoznatijih europskih lječilišta, uz bok Baden – Badenu i Karlovym Vrma.

Nakon prekida u razvoju, koji je privremeno uzrokovao prvi svjetski rat, ponovni uspon bilježi se od 1920. godine. Lječilište je obnovljeno i zablislalo starim sjajem. Istodobno su građeni hoteli, pansioni i vile. U toj fazi turizam je uglavnom bio lječilište, a tek djelomično rekreacija. Lipik je u to vrijeme bio najjače turističko središte, a ubilježen je 1938. godine kao drugi grad po broju noćenja u tadašnjoj kraljevini Jugoslaviji.

Osamdesetih godina XX. stoljeća sadržaji novosagrađenog hotela "Lipik", dobro upotpunjeni zabavno-trgovačkim centrom, kuglanom, školom jahanja, novim kompleksom bazena, teniskim igralištima te mogućnostima lova i ribolova predstavljali su i dalje neodoljiv mamac za tisuće turista.

Upravo par godina pred agresiju bivše Jugoslavije na Republiku Hrvatsku, Lipik je predstavljao najuravniježeniji spoj tradicionalnog i modernog, s posjetiteljima iz cijelog svijeta te bezbrojnim mogućnostima za zabavu, sport, odmor i oporavak.

Lipik je do rata imao: lječilišna kupališta; otvorene i natkrivene bazene s grijanom vodom; teniska igrališta, košarkaška igrališta, te nogometna igrališta; ski-stazu na obližnjem planinarskom domu, uz uređene planinarske staze; ergelu lipicanskih konja sa školom jahanja, iznajmljivanje konja za jahanje po uređenim jahaćim stazama, te vožnja kočijama; stoljetni grandiozni objekt "Kursalon" s kasinom, noćnim barom, restoranom, plesnom dvoranom, koncertno-kongresnom dvoranom i manjom sportskom dvoranom; zabavni paviljon "Wandelbahn" s disko-klubom, automatskom kuglom i caffè-barovima; Hotel "Lipik" visoke B kategorije, s restoranom, barom, zatvorenim bazenom, saunom, hidro-masažom i terapijskom masažom, te liječničkim ambulancama; bezbrojnu i raznovrsnu izvan-pansionsku ponudu.

Turistička ponuda grada Lipika nudi se kroz **rekreacijski, zdravstveni, lovni i ribolovni turizam**.

Rekreacijski turizam nudi smještaj u hotelu "Lipa" s korištenjem **Bazenskog kompleksa**, a koji u svom sadržaju nudi plivačke bazene za djecu, plivače i neplivače, rekreaciju kao stolni tenis, odbojku na pijesku, košarku, nogomet; ugostiteljske sadržaje –

restoran, vanjske objekte s brzoj hranom, pićem i sladoledom; zatim dvije trgovine s prigodnim asortimanom.

Zdravstveni turizam je najstarija gospodarska grana u Lipiku. Svoj prosperitet i stoljetnu tradiciju zahvaljuje prirodnim ljekovitim pogodnostima područja u kojem je smješten, kao i izvrsnim stručnjacima koji su spojili prirodne izvore i najbolja medicinska dostignuća u kombinaciju koja je mnogim ljudima pomogla u zdravstvenim tegobama. Ljekovita mineralna voda ima stalnu temperaturu izvorišta od 60 °C, a u kemijskom sastavu najviše su zastupljeni fluor, natrij, kalcij, kalij i hidro-karbonat. U specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Lipik provode se liječenja neuroloških stanja i bolesti, reumatskih bolesti, post-traumatskih stanja, ortopedskih oboljenja, i dr.

Lovni turizam na području grada Lipika proteže se na velikim površinama lovišta, koje obiluje raznim vrstama divljači, tako da je lovni turizam u ovim krajevima već stekao reputaciju i tradiciju. Na području Grada djeluje LD "Jelen" iz Lipika.

Ribolovni turizam kao i lov pruža raznolike mogućnosti i za sportski ribolov, koji ima dugogodišnju tradiciju. U neposrednoj blizini grada Lipika nalaze se dva porobljena umjetna jezera: Raminac i Pješčara. O gospodarenju ribljim fondom brine se ŠRD "Slavonac" iz Lipika.

Grad Lipik se i nakon ratnog pustošenja, nije odrekao svoje stogodišnje turističke tradicije. Više od jednog stoljeća ljudske aktivnosti okrenute turizmu, stvorilo se niz građevinskih i prirodnih objekata, koji u cjelokupnoj obnovi, želi li se sačuvati duh Lipika, ne mogu biti obnovljeni za niša drugo – nego za turizam.

Stoga se planira hotel visoke kategorije, luksuzni apartmani za smještaj turista, sadržajem i brojem bogato lječilišno – sportski kompleks, natkrivena šetališta, ergelu za iznajmljivanje konja i fijakera, jezero za sportski ribolov, čuvenu kavanu "Kursalon", bogatu gastronomsku ponudu, uz sve to prelijep perivoj bogat zelenilom i parkovnom arhitekturom.

Takva turistička prepoznatljivost i okruženje pružiti će ugodan boravak, odmor i opuštanje svim gostima i posjetiteljima.

Tablica br. 21.

PODACI O TURIZMU I KAPACITETIMA			
Red. Br.	Turistički objekti	Broj postojećih ležajeva	Broj planiranih ležajeva
1.	Hoteli	19	500
2.	Lječilišta	220	300
3.	Kupališta	3000	3000

Izvor podataka: Grad Lipik, 2005. godine

Lipik, "Kursalon" povijesna fotografija

Lipik, "Kursalon" prije ratnog razaranja

Lipik, "Kursalon" nakon srpske agresije

Lipik, "Kursalon", današnje stanje

Ribnjačarstvo

Ribnjačarstvo je ekonomska jedinica sastavljena od umjetno izgrađenih ribnjaka, u kojima se provodi planski intenzivni uzgoj ribe. Razni faktori utječu na klasifikaciju ribnjaka, ali obično se dijele na hladnovodne (intenzivni uzgoj salmonida) i toplovodne ili šaranske ribnjake.

Tip ribnjačarstva određuju klimatski uvjeti i kvaliteta vode. Ti uvjeti određuju specifičnost tehnološkog postupka i kompleks mjera, koje intenzificiraju moguće prinose ribe.

Šaranski ribnjaci su plitki vodeni ekosistemi, prosječne dubine 1-2 m. Obilježavaju ih specifični fizičko-kemijski uvjeti kao rezultat dubine i kvalitete dotočne vode, kvalitete tla ribnjaka, klimatskih uvjeta, bioloških faktora i tehnološko-intenzifikacijskih mjera.

Ribnjačarstvo na području grada Lipika ima dugu tradiciju. Mađarskim kapitalom 1902. god. počela je gradnja ribnjaka na 842 ha. Ribnjaci su u mađarskom vlasništvu bili do 1948 god., kada prelaze u društveno vlasništvo, a 1993 god. transformiraju se u dioničko društvo

Osim velikih ribolovnih površina po kojima je Grad poznat, na njegovom području postoje i mali ribnjaci malih površina koji su u privatnom vlasništvu.

Ribnjačarstvo Poljana d.d. uspješno je malo trgovačko društvo s 50 zaposlenih i s proizvodnom površinom od 930 ha, a bave se proizvodnjom, veleprodajom i maloprodajom slatkovodne ribe. U svom proizvodnom asortimanu nude: somove, smuđa, štuku, linjaka, šarane, karase, amure i glavaše.

Uzgoj se obavlja u ekološki netaknutom okruženju slivova vodotoka Ilove, Topolice i Čavlovice. Radi se o posebnom akvatoriju namijenjenom uzgoju slatkovodne ribe svih vrsta i kategorija.

Tehnologija uzgoja obavlja se metodama stogodišnje tradicije ekološkog inženjeringa kako bi se što više sačuvala prirodna ravnoteža eko sustava, te uzgojili i očuvali što kvalitetniju ribu.

Posljednjih je godina značajno uloženo u modernizaciju proizvodnje, što je rezultiralo povećanjem produktivnosti. Sagrađen je izlovni bazen, poslovi izvoza ribe i otpreme ribe iz zimovnika su mehanizirani, sagrađeno je umjetno mrijesilište u suradnji s Veterinarskim fakultetom u Zagrebu te je danas najmodernije u Hrvatskoj. Sagrađena je hladnjača, mješaonica riblje hrane u kojoj se iz domaćih sirovina proizvodi smjesa za hranidbu ličinki po vlastitoj recepturi i tehnologiji, a proizvodnja šarana obavlja se po tradicionalnom iskušanom modelu trogodišnjeg uzgoja.

Ribnjačarstvo Poljana d.d. svojom djelatnošću zaokružuje cjeloviti tehnološki proces proizvodnje od matičnog štoka, mrijesta svih uzgojnih kategorija do komercijalne veličine ribe. Uzgojena riba komercijalne veličine namijenjena je izvozu i domaćem tržištu. Izlovljava se da očuva izvornu svježinu i kakvoću, a transportira se u živom stanju do kupca.

Od jeseni 2004. godine Ribnjačarstvo Poljana započinje s uzgojem jegulja. Sagrađeno uzgajalište jegulja prvo je u Hrvatskoj i ovom dijelu Europe, a jedno je od najsuvremenijih u svijetu. Ovo uzgajalište je rađeno u okviru projekta pomoći nizozemske vlade zemljama istočne Europe, a zajednički su ga financirali partneri iz Nizozemske i Ribnjačarstvo Poljana d.d.

Zanimljivo je reći da mlađ potječe iz Sargaškog mora gdje se jegulje prirodno mrijeste, a uhvaćene su na putu prema ušćima rijeka uz europske obale, jer još ne postoji umjetno mriješćenje europskih jegulja.

Velike poteškoće uzrokovane su i štetama koje uzrokuju ribojedne ptice – kormorani, zatim poplave – neriješeni vodni režim, suše, kao i povremeno ispuštanje otrovnih tvari u vodotok uzvodno od Ribnjačarstva.

RIBNJACI – RIBNJAČARSTVO POLJANA

Eksploatacija mineralni sirovina

1. Kremen (kvarcni) pijesak

Na zapadnim padinama Psunja, na području Blatuškog brda nalazi se eksploatacijsko polje kremenog (kvarcnog) pijeska "Medinac", ležište "Jagma VI".

Izvršenim geološkim istraživanjima i proračunate eksploatacijske rezerve iznose 363.240 t, a ukupne eksploatacijske rezerve iznose 672.626 t.

Eksploataciju kremenog (kvarcnog) pijeska odobreno je trgovačkom društvu "LIPIK GLAS" d.o.o. iz Lipika, koje je dobilo Ugovorom o koncesiji na korištenje do 2020. godine, a dužni su pri ostvarenju rudarske koncesije za izvođenje rudarskih radova primjenjivati metode i tehnologije rada kojima se isključuju nepovoljni utjecaji na okoliš odnosno dužni su poštivati odredbe Zakona o zaštiti okoliša.

Površina eksploatacijskog polja kremenog pijeska na eksploatacijskom polju "Medinac", ležište "Jagma VI" iznosi 47,43 ha.

2. Mineralno-termalne vode

Prvi podaci o mineralno – termalnim vodama datiraju iz 1773. godine kada su vršena prva hidrogeološka istraživanja na području Lipika, a J.B. Lalanque opisuje tople kupelji u Lipiku. W.V. Taube 1777. god. piše o četiri izvora vrele vode u Lipiku. Profesori Sigmund i Ballassa iz Beča, te rudarski ing. Wilhem von Zsigmondy iz Pešte pozvani su 1868. god. da pokušaju povećati kapacitete izvora mineralne vode. Pod nadzorom ing. Wilhem von Zsigmondy 1869. god. počinje ručno bušenje zdenca, a završava 1870. god na 234,70 m. Temperatura dobivene vode je 64 °C, a bušotina je bila zacijevljena kolonom Ø 200 mm. Voda iz bušotine je bila arteška i izvirala je nekoliko metara u zrak. Kako je od 1920. god. počela padati statistička razina vode i kapacitet, a takvo stanje se nastavilo i dalje, te se iz tog razloga 1960. godine pristupilo čišćenju i produbljivanju zdenca. Dobiveni rezultati nisu zadovoljili, te se pristupa bušenju novog zdenca B II uz Kamene kupke, ali se voda ubrzo izgubila pa je zdenac napušten i zabetoniran. Na udaljenosti 5 m od njega izveden je novi zdenac B III dubine 300 m i kapaciteta 350 l/s sa statičkom razinom podzemne vode na –14,0 m.

Od 1971. godine punionica vode ulazi u sastav Podravke iz Koprivnice, te se opsežnije kreće s pronalaženjem novih količina podzemne vode. Novi zdenci B IV i B V izvedeni su izvan parka na izlazu iz Lipika prema selu Dobrovac, ali nisu pronađene dovoljne količine mineralne vode za isplativost proizvodnje pa se rade novi zdenci.

Novi zdenac B VI izvodi se u dvorištu bolničkog kruga do dubine 173 m i kapaciteta 300 l/s. Daljnjim istraživanjem se izvode novi zdenci B VII na rubu uz cestu za Okučane dubine 231

m, kapaciteta 600 l/s i temp. vode 55 °C i zdenac B VIII u parku dubine 379,5 m kapaciteta 540 l/s i temp. vode 57 °C.

Intenzivnija istraživanja na pronalaženju pitkih podzemnih voda pomaknuta su izvan granica parka, nekoliko kilometara zapadnije u porječje rijeke Pakre između sela Jagma i Dobrovac, a započeta su 1972. god.

Prema dostupnim podacima istražne radove koji se sastoje u bušenju strukturno-pijezometerskih bušotina i zdenaca na području Lipika možemo podijeliti na tri faze:

- I. Godine 1972 napravljeno je 9 pijezometara (L-1 – L-9). Na osnovu toga napravljen je zdenac BJ-1 i oko njega 4 satelitska pijezometra P1, P2, P3, P4.
- II. Devedesetih godina rađeno je interventno vodocrpilište, izvedeno je 12 pijezometara I-1 do I-12, te su izrađeni zdenci ZL-1, ZL-2 i pijezometri B6 i B9.
- III. Od 2000. god. izvedeni su pijezometri LP-1 i DP-1, KP-1 do KP-12, s tim da je KP-2 strukturna bušotina. Izrađeni su zdenci ZK-3, ZK-4, ZK-5, ZK-5a, ZK-7, ZK-8 i BJ-2, a 2003. god. izvršena je revitalizacija zdenca BJ-1.

Današnje stanje – područje crpilišta "Kukunjevac" smješteno je u nizinskom terenu, a nalazi se na području naselja Kukunjevac, Jagma i Dobrovac. Crpilište obuhvaća 4 izvedena zdenca (ZL-1, ZL-2, ZK-3 i ZK-5) i 5 zdenaca u fazi izgradnje (BJ-1, BJ-2, ZK-4, ZK-5a i ZK-7). Zdenci su cjevovodima spojeni na centralnu crpnu stanicu (CCS) iz koje se magistralnim cjevovodom podzemna voda sprovodi do tvornice "Studenac" u Lipiku.

Centralna crpna stanica služi kao sabirno mjesto dovoda podzemne vode sa zdenaca i daljnju distribuciju magistralnim cjevovodom u tvornicu "Studenac" u Lipiku. Područje centralne crpne stanice zajedno sa zdencem ZL-2 ograđeno je metalnom ogradom s izgrađenim video nadzorom, izgrađeno je umjetno jezero (koje služi za akumulaciju vode kod ispiranja svih zdenaca, cjevovoda, CCS-e i magistralnog cjevovoda, a spojeno je na postojeći vodotok) i sjenica, a zemljište je zasijano travom.

Nad zdencima na crpilištu "Kukunjevac" izvedene su armirano-betonske komore – okna iznad zdenaca, koje štite zdenac od poplavnih voda i služe za smještaj vodovodnih armatura – crpke, cijevi, ventila i el. energije.

Područje crpilišta – izvorišta koje se koristi ili je rezervirano mora biti zaštićeno temeljem zakonskih propisa u dokumentu prostornog uređenja – zona sanitarne zaštite.

U okviru turističko lječilišne zone – centar grada Lipika nalaze se izvori termalne vode koji se koriste za proizvodnju vode u okviru poduzeća Studenac i zdravstvenog lječilišnog kompleksa Specijalne bolnica za medicinsku rehabilitaciju Lipik.

1.1.2.3. Društvene djelatnosti

Uprava

Grad Lipik kao upravna jedinica formirana je temeljem Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. Sastavni je dio Požeško-slavonske županije, i obavlja poslove lokalne samouprave.

Zbog gospodarskog značaja, brojnosti središnjih funkcija i broja stanovnika grad Lipik u planiranom sustavu središnjih naselja u Požeško-slavonskoj županiji razvrstan je u VI. kategoriju odnosno kategoriju područnog središta.

Grad ima svoje vijeće, poglavarstvo i upravna tijela koja obavljaju poslove lokalne samouprave na gradskoj razini. U dijelu lokalne samouprave djeluju sljedeća tijela:

- **Poglavarstvo grada Lipika**
- **Gradsko vijeće,**

Temeljem *Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN, br. 33/01)* na području Grada djeluju **Mjesni odbori**.

Mjesni odbori imaju svoje područje s određenim granicama, pripadajućim ulicama i kućnim brojevima. Mjesni odbor čine svi građani koji imaju prebivalište na tom području. Punoljetni građani s područja mjesnog odbora biraju svoje predstavnike u Vijeća mjesnih odbora. Vijeće mjesnih odbora evidentira probleme i potrebe građana na svom području i određuje godišnje prioritete, uz pomoć udruga, komunalnih društava i nadležnih odjela gradske uprave.

Putem Vijeća mjesnih odbora građani mogu:

- pokretati inicijative za uređenje pojedinih objekata i uređenja komunalne infrastrukture (izgradnju nogostupa, asfaltiranje, uređenje dječjih igrališta, proširenje i izgradnju javne rasvjete, postavljanje prometnu signalizaciju, saniranje divljih deponija, odvodnja i prikupljanje sredstava komunalne naknade),
- pokretati i utjecati na problematiku rješavanja komunalnog nereda u svom okruženju (divlje deponije, olupine automobila, uzurpacije, zagađenje okoliša i sl.),
- pokretati i utjecati na saniranje oštećenih komunalnih objekata (oštećenje fasada, odrona, ograda, branika, stupova, dječjih sprava na igralištima, autobusnih čekaonica, javne rasvjete i sl.),
- tražiti pomoć i posredovanje vijeća mjesnih odbora u slučaju otežanog odvoza smeća, potrebi povećanja kontejnera za glomazni otpad,
- inicirati potrebu o određenim sadržajima iz područja kulture (organizirati razne izložbe, izložbe slikara, slikara amatera, likovne radionice, pjesničke večeri i večeri glazbe, predstave i igrokaze),
- inicirati potrebu za određenim sadržajima iz područja brige o djeci (dječje igraonice, lutkarske predstave, priredbe uz prigodne dane sv. Nikole, sportske aktivnosti za djecu i sl.),
- inicirati akcije čišćenja i uređenja okoliša, te akcije natjecanja za najljepšu okućnicu, najljepši balkon, prozor, ulicu vrt i sl.

Područje Grada ima **status područja posebne državne skrbi** temeljem Zakona o područjima posebne državne skrbi (NN 26/03 pročišćeni tekst) stoga su na tom području osigurani lakši uvjeti privređivanja.

Izradom ROP-a (regionalnog operativnog plana) Požeško-slavonske županije provedba Strateškog plana grada Lipika biti će znatno olakšana.

Dobra suradnja sa međunarodnim institucijama (EIB) međunarodne institucije pružaju znatnu financijsku i stručnu pomoć gospodarskom razvoju Grada.

Mogućnost korištenja sredstava iz EU predpristupnih fondova moguća je značajna financijska potpora iz EU predpristupnih fondova za razvoj gospodarstva.

Interes susjednih regija u RH i EU za gospodarsko povezivanje (partnerstvo sa Italijom, Austrijom, Mađarskom,) prilika je za regionalno povezivanje i za uključivanje gospodarstva Lipika u regijske i europske prostore.

Na raspolaganju su brojni nacionalni programi za poticanje razvoja malog i srednjeg gospodarstva (poticajni programi su dodatna prilika za poduzetnike početnike i poduzetnike u rastu za lakše poduzimanje novih gospodarskih aktivnosti).

Interreg je inicijativa Europske zajednice koja je pokrenuta s ciljem razvijanja prekogranične suradnje između pograničnih područja na unutarnjim i vanjskim granicama Europske Unije. Financijska sredstva u Interreg-u osiguranju su za zemlje članice EU iz strukture fondova, odnosno iz Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF). Suradnja u Inicijativi Interreg ostvaruje se izradom projektne dokumentacije, provođenjem te financiranjem zajedničkih aktivnosti prema definiranim područjima suradnje.

Socijalna zaštita

Na području grada Lipika djeluje jedan vrtić koji se nalazi u Lipiku, a 2001. god. u naselju Poljana otvoren je područni vrtić Poljana s cjelodnevnom boravkom djece od 3 do 7 godina starosti, koji su sastavni dio mreže vrtića Požeško-slavonske županije.

Dječji vrtić "Kockica" Lipik u programu ima 5 odgojnih skupina koje polazi 105 djece. Područni odjel Poljana u primarnom programu ima jednu odgojnu skupinu koju polazi 20 djece. Ukupno je zaposleno 14 djelatnika.

Svi prostori vrtića opremljeni su potrebnim namještajem i didaktičkim materijalom primjerenim dječjem uzrastu, te lijepo uređenim dvorištem s dječjim spravama. U opremanju prostora sudjelovali su strani donatori i grad Lipik.

Za područja gradova Pakraca i Lipika s pripadajućim naseljima djeluje Centar za socijalnu skrb Pakrac sa sjedištem u Pakracu.

Dom za djecu i mlađe punoljetne osobe Lipik

Na području grada Lipika djeluje Dom za djecu i mlađe punoljetne osobe Lipik, kapacitet ustanove je 50 korisnika i gotovo je uvijek popunjen.

Dom skrbi o djeci oba spola u dobi od 4 do 18 godina, odnosno do 21 godine života u stambenoj zajednici. U Dom se nalazi 49 korisnika, od kojih su 4 korisnika predškolske dobi, 31 korisnik polazi osnovnu školu, a 14 korisnika polazi srednju školu.

Osim toga, Dom skrbi o petero studenata koji se ne vode kao korisnici, nego ih financiraju iz raznih donatorskih i sponzorskih fondacija.

U Domu je ukupno zaposleno 20 djelatnika, a sa stručnim zvanjem je 11 djelatnika.

Djelatnost Doma u Lipiku odvija se u tri objekta koji čine jednu cjelinu. Riječ je o zgradama: "Bellevue" površine 1.735 m², "Švicarac" površine 670 m² i "Gospodarski objekt" površine 581 m².

U središtu grada Lipika Dom posjeduje dvosobni stan veličine 56 m², koji se koristi kao stambena zajednica, gdje su smještena djeca (troje do četvero) do svoje 21 godine života.

Osim toga Dom posjeduje vikend kuću u lipičkim vinogradima površine 78 m².

Dom za starije i nemoćne osobe Marino Selo

Osnivač Doma za starije i nemoćne osobe Marino Selo je GRADSKO DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA PAKRAC. Dom je treće kategorije s površinom građevine od 700 m², a nalazi se na području naselja Marino Selo.

Kapacitet Doma je 41 korisnik odobren od strane nadležnog ministarstva, a u skladu s potrebnim brojem površine (m²) propisane po jednom korisniku.

Broj korisnika za koje se skrbi izvan vlastite obitelji je 41 štićenik. Ukupni broj djelatnika koji skrbe za štićenike Doma je dostatan i iznosi 14 zaposlenika (stručni i pomoćni djelatnici).

Obrazovanje

Djelatnost osnovnog školstva provodi se na području grada Lipika u dvije osnovne škole u Lipiku i Poljani te tri područne škole u naseljima Dobrovac, Donji Čaglić i Antunovac koje su u sastavu istih.

Tablica br. 22.

PODACI O ŠKOLAMA ZA ŠK.GOD. 2004/05.								
Naziv škole i sjedište	Gravitacijsko područje	Površina parcele m ²	Neto unuta. školski prostor m ²	Broj učenika	Broj učionica	Broj razrednih odjela	Športska dvorana (m ²)	Broj djelatnika
Matična škola: OŠ "Lipik", Lipik	Lipik, Filipovac, Kukurjavec, Skenderovci, Bjelanovac, Kovačevac, Subocka	22.000	3.750	340	17	16	1.800	40
OŠ "G.Vitez", Poljana	Poljana, Brekinska, Brezine, Bujavica, Gaj, Marino Selo, dio Kukurjevca	5.562	1.350	204	10	10	-	23
PŠ Dobrovac, Dobrovac	Dobrovac	1.332	370	22	2	2	-	3
PŠ D.Čaglić, D.Čaglić	D. Čaglić, G. Čaglić	2.061	370	9	2	1	-	2
PŠ Antunovac, Antunovac	Antunovac	2.928	86	6	1	1	-	1

Izvor podataka: Ured za prosvjetu Požeško-slavonske županije

Školske knjižnice u Osnovnim školama "Lipik" u Lipiku i "G. Vitez" u Poljani samo su za potrebe škole, a u području športa djeluju športski klubovi koji se takmiče na županijskoj i državnoj razini.

Zdravstvo

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje na području grada Lipika ima ugovoreno na razini primarne zdravstvene zaštite:

- U djelatnosti opće/obiteljske medicine 3 tima, jedan u naselju Poljana, a dva tima u Gradu Lipiku. Tim se sastoji od 1 doktora medicine i 1 medicinske sestre.
- U djelatnosti stomatologije 3 tima, dva tima u Gradu Lipiku, a jedan u naselju Poljana. Tim se sastoji od 1 doktora stomatologa i 1 medicinske sestre.

U **ljekarničkoj djelatnosti** ljekarne u Lipiku i Poljani zadovoljavaju potrebe građana na području grada Lipika.

Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju u Lipik ima sklopljen ugovor za 2005. god s HZZO-om o provođenju bolničke i specijalističko konzilijarne zdravstvene zaštite fizikalnom medicinom i rehabilitacijom.

Bolnica ima ukupno 220 kreveta od toga 130 ležaja ugovara s HZZO, a ostale popunjava privatnim pacijentima. U bolnici je ukupno zaposleno 189 djelatnika.

U proteklih 10 godina obnova je napredovala sporo, te se tek realizacijom kredita Razvojne banke Vijeća Evrope ugovorila obnova Mramornih kupki (2005. god.).

Za popunu osnovne mreže zdravstvene djelatnosti na primarnoj razini potreban je broj timova utvrđen u skladu s Mrežom zdravstvene djelatnosti (NN 85/02, 90/02 i 49/ 03).

Na području grada Lipika osnovna mreža zdravstvene djelatnosti na primarnoj razini u djelatnosti opće/obiteljske medicine i djelatnosti stomatologije je popunjena, a nedostaju 2 medicinske sestre u djelatnosti zdravstvene njege u kući.

Za područje grada Lipika **veterinarsku službu** obavlja jedna veterinarska ambulanta koja se nalazi u naselju Gaj, a jedan dio naselja Grada opslužuje Veterinarska stanica Pakrac. Način i obavljanje veterinarskih usluga na području grada Lipika je zadovoljavajuće.

Kultura i udruge

Kulturno-umjetnička društva i udruge građana (KUD "Zeleni Gaj" iz Gaja, Gradski pjevački zbor – Lipik, Planinarsko društvo "Lipa" Lipik, Mažoretkinje grada Lipika i dr.) su nositelji i organizatori glazbenih priredbi, folkloru i ostalih manifestacija, a bitan su čimbenik očuvanja i njegovanja glazbene scenske tradicije, narodnih običaja, očuvanja nacionalnog identiteta, kao i promoviranja u Hrvatskoj i svijetu.

Građevine kulture i udruge grada Lipika zastupljene su po naseljima u vidu domova kulture i vatrogasnih domova.

Multikulturni centar Lipik dovršen je i otvoren u listopadu 2004 godine. Kad bude u punoj funkciji centar je predviđen za višenamjensku upotrebu.

Centar je smješten u zgradi stare pučke škole, sagrađene 1886. god. koja je obnovljena sredstvima Grada Lipika, Ministarstva kulture i donacijama grada – prijatelja Abano Terme.

U sljedećoj tablici prikazana su naselja u kojima postoje građevine kulture i udruga sa sadržajima kao i problemima.

Tablica br. 23.

GRAĐEVINE KULTURE I UDRUGA					
Red. br.	NASELJE	Građevina	Sadržaji	Postojeće stanje	Planirano stanje
1.	Antunovac	Dom	Kulturni, DVD	Obnovljeno	-
2.	Bjelanovac	-	-	-	-
3.	Brekinska	Dom	Kulturni, DVD	Obnovljeno	-
4.	Brezine	Dom	Kulturni, Lovci	Za obnovu	-
5.	Bujavica	-	-	-	-
6.	Bukovčani	Dom	-	Za obnovu	-
7.	Dobrovac	Sportski centar Dom DVD	Sportovi -	Dovršetak Dovršetak	- -
8.	Donji Čaglić	Dom	Kulturni	-	Izgradnja
9.	Filipovac	Dom Dom DVD	Višenamjenski -	Uređeno Uređeno	- -
10.	Gaj	Dom Dom DVD	Kulturni -	- -	Uređenje Uređenje
11.	Gornji Čaglić	Dom	-	Ruševina	-
12.	Jagma	-	-	-	-
13.	Japaga	Dom	Višenamjenski	Oštećeno	Obnova
14.	Klisa	Dom	Višenamjenski	-	Uređenje
15.	Korita	-	-	-	-
16.	Kovačevac	-	-	-	-
17.	Kukunjevac	Dom	Višenamjenski	U obnovi	Dovršetak
18.	Lipik	Dom Dom DVD	Multikulturni -	- Uređeno	Opremanje -
19.	Livađani	-	-	-	-
20.	Marino Selo	Dom	Kulturni, DVD	-	Dovršenje
21.	Poljana	Dom Dom DVD	Višenamjenski -	- Novo uređen	Održavanje -
22.	Ribnjaci	Dom	Višenamjenski	-	Održavanje
23.	Skenderovci	-	-	-	-
24.	Stržičevac	Dom	Višenamjenski	-	Obnova
25.	Subocka	-	-	-	-
26.	Šeovica	Dom	Višenamjenski	-	Održavanje

Izvor podataka: Grad Lipik

Vjerske institucije

U gradu Lipiku RKT crkve izgrađene su u naseljima Marino Selo, Antunovac, Poljana, Gaj, Dobrovac, Lipik i Filipovac, a planiraju izgraditi RKT crkve u naselju Donji Čaglić. RKT kapelice izgrađene su u naseljima Kukunjevac, Stržičevac i Brezine, a potrebno je izgraditi RKT kapelice u naseljima Bukovčani i Klisa.

SPC bile su u naseljima Subocka, Kukunjevac koje su srušene, a u naselju Donji Čaglić znatnije oštećena.

Pored navedenih vjerskih objekata u gradu Lipiku postoje kalvinska crkva u naselju Brekinska, adventistička crkva u Gradu Lipiku i evangelistička crkva u naselju Antunovac, te molitveni dom Svjedoci 7. dan u Gradu Lipiku.

U tablici koja slijedi prikazani vjerski objekti na području Grada.

Tablica br. 24.

PODACI O VJERSKIM INSTITUCIJAMA							
Red.br.	Vjerska zajednica	MOLITVENI DOM		KAPELICE		ZVONICI	
		postojeći	planirani	postojeće	planirane	postojeći	planirani
1.	Katolička crkva	7	2	2	2	1	-
2.	SPC	1	2	-	-	1	-
3.	Adventisti	1	-	-	-	-	-
4.	Evangelisti	1	-	-	-	-	-
5.	Kalvini	1	-	-	-	-	-
6.	Svjedoci 7. dan	1	-	-	-	-	-

Izvor podataka: Grad Lipik, 2005. godine

Pored navedenog na određenim točkama pojedinih naselja nalaze se poklonici i raspela koja se redovito uređuju i održavaju.

Sport i rekreacija

Na području grada Lipika djeluje pet sportskih klubova. U Lipiku djeluju 3 sportska kluba: nogomet – HNK "Lipik"; rukomet – ŽRK "Lipik"; ribolov – ŠRD "Slavonac".

U naseljima Dobrovac i Marino Selo djeluje po jedan sportski klub - HNK "Dobrovac" i HNK "Jovača".

Osim navedenih sportskih klubova na području Grada aktivno djeluju šahisti i kuglaši, postoji i klub koji okuplja poklonike sportskog streljaštva, a nedavno i rekreativno odbojkašice.

Programska aktivnost športskih udruga u Gradu odvija se u sklopu programa djelovanja i sustava natjecanja pojedinih športova.

U području školskog sporta djeluju školski klubovi, sa zasebnim sustavom natjecanja od županijske do državne razine.

Objekti športa i rekreacije analizirani su prema kriterijima definiranim Pravilnikom o prostornim standardima, normativima, te urbanističko-tehničkim uvjetima za planiranje mreže športskih objekata (NN 38/91).

Navedeni pravilnik građevine športa i rekreacije klasificira u jedinice koje su ovisne o vrsti športskog terena, njegovoj veličini, te opremljenosti pratećim i pomoćnim sadržajima:

1. DVORANSKOM JEDINICOM smatra se dvorana veličine 15x27 m koja raspolaže s odgovarajućim prostorom za uskladištenje opreme, dvije svlačionice kapaciteta 30 korisnika s WC-om i praonicom koje se mogu koristiti iz obje svlačionice.

Tjedni prosječni kapacitet dvoranske jedinice je 1500 sati-korisnika, računajući na dvoransku jedinicu izgrađenu uz organizaciju odgoja i obrazovanja.

2. BAZENSKOM JEDINICOM smatra se bazen veličine 16 2/3 x 25 m koji raspolaže s odgovarajućim pratećim prostorom i s najmanje dvije garderobe koje mogu primiti ukupno 400 kupaca.

Tjedni prosječni kapacitet bazenske jedinice kod zatvorenih bazena je 11.800 sati-korisnika, a kod otvorenih bazena 9800 sati-korisnika.

3. IGRALIŠNOM JEDINICOM (nogomet, hokej na travi, ragbi i slično, mali nogomet, rukomet, košarka, odbojka) smatra se igralište normalne veličine koje raspolaže s najmanje dvije svlačionice s WC-om i praonicom.

Igralište za mali nogomet, rukomet, košarku, i odbojku imaju sljedeće kapacitete jedinica:

- mali nogomet 2,0 jedinice
- rukomet 1,4 jedinice
- košarka 1,0 jedinica
- odbojka 1,2 jedinice

Tjedni prosječni kapacitet igrališta za nogomet, hokej na travi, ragbi i sl. je 470 sati-korisnika, a igralište jedinice malog nogometa, rukometa, košarke i odbojke 450 sati-korisnika.

4. IGRALIŠNOM JEDINICOM ZA TENIS smatra se normalno tenisko igralište koje raspolaže svlačionicom s WC-om i praonicama za najmanje 5 korisnika, pri čemu uvijek moraju postojati najmanje dvije svlačionice. Kod 4-8 igrališta kapacitet svlačionica može biti do 20 % manji, a kod 9 i više igrališta do 25 % manji.

5. BOČALIŠNOM JEDINICOM smatra se normalna joga za boćanje koja raspolaže sa svlačionicom za barem 10 korisnika.

Prosječni tjedni kapacitet iznosi 225 sati-korisnika.

6. JEDINICOM KUGLANJE smatra se jedna kuglačka staza koja raspolaže svlačionicom s WC-om i praonicom za 8 korisnika, pri čemu uvijek moraju postojati dvije svlačionice. Kod 6 i više staznih kuglana kapacitet može biti manji za 25 %.

Prosječni tjedni kapacitet jedne staze iznosi 220 sati-korisnika.

7. JEDINICOM STRELJANE smatra se jedno pucačko mjesto koje osim toga raspolaže s najmanje dva WC-a i praonicom i dvije svlačionice za 3 korisnika po mjestu.

Kod streljane s 10 i više mjesta kapacitet svlačionica može biti manji za 25 %

Prosječni tjedni kapacitet pucačkog mjesta je kod zračne streljane 180 sati-korisnika, a kod ostalih streljana 80 sati-korisnika.

8. JEDINICOM KLIZALIŠTA smatra se klizalište normalne veličine koje raspolaže s najmanje dvije svlačionice s WC-om i praonicom za korisnike kapaciteta svaka po 25 korisnika, te garderobom za rekreacijsko klizanje.

Prosječni tjedni kapacitet zatvorenog klizališta iznosi 1800 sati-korisnika, a otvorenog 15.000 sati-korisnika.

9. JEDINICOM OSTALIH OTVORENIH I ZATVORENIH SADRŽAJA smatra se sadržaj normalnih veličina kojeg mogu istodobno koristiti po 10 korisnika i koji ima svlačionice i odgovarajuće sanitarije za najmanje 20 korisnika.

Prosječni tjedni kapacitet jedinica ostalih sadržaja kod otvorenih objekata je 350 sati-korisnika, a kod zatvorenih 6.540 sati-korisnika.

10. JEDINICA ZA ATLETIKU sadrži kružnu atletsku stazu dužine 400 m sa 6 staza, na ravnom djelu 7 staza, po jedno bacalište za koplje, kladivo, disk i kuglu, dva skakališta za skok u dalj i troskok, te po jedno skakalište za skok uvis i skok s motkom.

Osim toga jedinica za atletiku treba sadržavati dvije svlačionice s WC-om i praonicom, ukupnog kapaciteta 45 korisnika.

Prosječni tjedni kapacitet je 2.000 sati-korisnika.

11. JEDINICOM SKIJALIŠTA se smatra skijalište opremljeno vučnicom ili žičarom, kojeg može koristiti istodobno 100 korisnika. Skijalište treba da je opremljeno potrebnim sanitarijama i drugim pomoćnim prostorima za normalno korištenje.

Prosječni tjedni kapacitet skijališne jedinice je 1.800-3.000 sati-korisnika ovisno o lokalnim uvjetima skijališta.

Građevine športa i rekreacije, otvoreni i zatvoreni sportski tereni, zastupljeni su u 8 naselja grada Lipik.

Tablica br. 25.

POSTOJEĆI OTVORENI I ZATVORENI ŠPORTSKI OBJEKTI				
Red.br.	Vrsta objekta	Naselje/zona	Površina m ²	Broj jedinica
1.	Sportska dvorana	Lipik	1.800	1
2.	Nogometno igralište	Lipik	22.000	1
		Dobrovac	15.000	1
		Poljana	11.000	1
		Marino Selo	11.000	1
		Filipovac	11.000	1
		Japaga	11.000	1
		Šeovica	15.000	1
		Kukunjevac	11.000	1
3.	Rukometno igralište	Lipik	4.950	1
		Poljana	4.950	1
4.	Košarkaško igralište	Lipik	1.500	2
5.	Odbojkaško igralište	Lipik	-	1
		Poljana	-	1
6.	Zatvoreni bazeni	-	0	0
7.	Otvoreni bazeni	Lipik	3.000	3
8.	Teniski tereni	Lipik	500	2
9.	Zračne streljane	Dobrovac	250	1
10.	Ostale streljane	Dobrovac	0	1
11.	Kuglane	-	0	0
12.	Klizališta	-	0	0
13.	Atletika	-	0	0
14.	Ostali zatvoreni sadržaji	-	0	0
15.	Ostali otvoreni sadržaji	-	0	0
16.	Bočalište	-	0	0
17.	Skijalište	-	0	0

Izvor podataka: Grad Lipik

1.1.2.4. Komunalne djelatnosti

Prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu (NN 26/03 – pročišćen tekst) pod komunalnim gospodarstvom u smislu ovoga Zakona razumijeva se obavljanje komunalnih djelatnosti, a naročito pružanje komunalnih usluga od interesa za fizičke i javne osobe, te financiranje građenja i održavanja objekata i uređaja komunalne infrastrukture kao cjelovitog sustava na području jedinica lokalne samouprave.

Komunalne djelatnosti su:

1. opskrba pitkom vodom,
2. odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda,
3. opskrba plinom,
4. opskrba toplinskom energijom,
5. prijevoz putnika u javnom prometu,
6. održavanje čistoće,
7. odlaganje komunalnog otpada,
8. održavanje javnih površina,
9. održavanje nerazvrstanih cesta,
10. tržnice na malo,
11. održavanje groblja i krematorija, te obavljanje pogrebnih poslova,
12. obavljanje dimnjačarskih usluga i
13. izgradnja i održavanje javne rasvjete.

Za **opskrbu pitkom vodom, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda** nadležan je "Komunalac" d.o.o., Pakrac.

Distribuciju prirodnog plina obavlja "Komunalac" d.o.o.

Prijevoz putnika u gradskom i prigradskom prometu obavlja se dijelom željeznicom - HŽ, a dijelom autobusnim prijevozom autoprijevoznika "APP" iz Požege i "Čazmatrans" iz Čazme.

Na području grada Lipika nema autobusnog kolodvora već autobusi staju na autobusnim postajama i ugibalištima. Na području Grada postavljene su nadstrešnice na dva ugibališta u naseljima Lipik i Filipovac.

Odlaganje komunalnog otpada obavlja "Komunalac" d.o.o., s odvozom na županijsko odlagalište "Crkvište" kod Pakraca.

Poslove čistoće i održavanja javnih površina obavlja radna grupa u okviru redovitih zadataka. Radove obavljaju kontinuirano tijekom cijele godine odnosno prema ukazanoj potrebi (u izvanrednim prilikama) i to od siječnja do prosinca.

Održavanje nerazvrstanih cesta izvodi radna grupa pri sanaciji i nasipanju cesta manjim količinama materijala, a strojno uređenje cesta izvodi "Stragatrans" d.o.o. Lipik.

Programom je planirano da se tijekom godine i to u proljetnom i jesenskom razdoblju izvrši nasipanje nerazvrstanih cesta s makadamskim kolnicima te poljskih putova do odvojka prema poljoprivrednom zemljištu i to 2 puta godišnje kao i interventni popravci udarnih rupa tijekom cijele godine.

Tržnica je izgrađena u Lipiku i ne osjeća se potreba za novim prostorom, a na području grada Lipika u naselju Gaj odvija se mjesečni sajam.

Održavanje groblja te obavljanje pogrebnih poslova nadležan je Komunalac d.o.o. Pakrac, koji održava 17 groblja, a 4 groblja održavaju stanovnici dotičnih naselja.

U gradu Lipiku u funkciji je jedno gradsko groblje u Lipiku i 21 mjesno groblje – Antunovac, Brekinska, Brezine, Bujavica, Bukovčani, Dobrovac, D. Čaglić, Filipovac, Gaj, G. Čaglić, Jagma, Japaga, Klisa, Korita, Kukunjevac, Livađani, Marino Selo, Poljana, Stržičevac, Subocka i Šeovica, koja su relativno dobro održavana. Neka groblja imaju mrtvačnicu, a u nekima se planira nova izgradnja ili završetak izgradnje mrtvačnica.

Dimnjačarske usluge povjerene su "Komunalcu" d.d. Pakrac za cijelo područje grada Lipika te se iste obavljaju prema odluci o povjeravanju poslova - koncesija.

Javna rasvjeta provedena je u svim naseljenim selima grada Lipika. Proširenje javne rasvjete planira se za naselje Šeovica. Javna rasvjeta nije uspostavljena u naseljima Livađani, Subocka, Korita i dio naselja Skenderovci, odnosno u naseljima koja nemaju niskonaponsku el. mrežu, te u naselju Bujavica (ima niskonaponsku mrežu). U naseljima Korita i Skenderovci planira se izvedba niskonaponske mreže programom EIB-a.

Održavanje se obavlja temeljem ugovora s tvrtkom "ELVAJ" i to tijekom godine 4 puta odnosno kvartalno.

1.1.2.5. Prometni infrastrukturni sustav

Područje grada Lipika nalazi se u zapadnom dijelu Požeško-slavonske županije. Povezano je prometnim koridorima državnih, županijskih i lokalnih cesta, kao i željezničkom prugom II reda, a koji omogućavaju povezivanje svih naselja s ostalim područjima Republike Hrvatske.

Cestovni promet

U sastavu javnih kategoriziranih cesta prostorom grada Lipika prolaze dvije trase državnih cesta.

Mreže kategoriziranih cesta (državnog, županijskog i lokalnog karaktera) su asfaltirane, a kolnici tih cesta su u lošem stanju zbog nedovoljnog održavanja.

Na području grada Lipika ima ukupno 76 km nerazvrstanih cesta i gradskih ulica od toga je asfaltirano je 39 km dok je 37 km cesta i ulica s makadamskim zastorom. Grad u svom godišnjem proračunu osigurava sredstva za održavanje i izgradnju istih.

Tablica br. 26.

PODACI O NERAZVRSTANIM CESTAMA I ULICAMA					
Red.br.		Dužina, km	Stanje	Plan izgradnje, km	Plan održavanja, km
1.	Asfaltirane	39	oštećenje 60 %	20	60
2.	Makadamske	37	oštećenje 40 %	3	20

Izvor podataka: Grad Lipik, 2005. godine

Karakteristike postojeće javne kategorizirane cestovne mreže na području Grada su sljedeće:

Tablica br. 27.

KARAKTERISTIKE POSTOJEĆE KATEGORIZIRANE CESTOVNE MREŽE					
Red. br.	Ozna. ceste	Naziv dionica	Duljina km	Asfalt km	Nasuti kameni materijal, km
Državne ceste					
1.	D5	GP Terezino polje - (gr. R.M.) – Virovitica – V. Zdenci – Daruvar – Okučani – GP St. Gradiška (gr. R. BiH)	16,4	16,4	-
2.	D47	Lipik (D5) – Novska – H.Dubica – H.Kostajnica –Dvor(D6)	14,59	14,59	-
UKUPNO:			30,99	30,99	-
Županijske ceste					
1.	Ž3168	Uljanik (D26) – Poljana – Međurić – B. Jaruga (Ž3124)	7,50	7,50	-
2.	Ž4094	Marino Selo – Ž3168	2,60	2,60	-
3.	Ž4095	Brezine – Ž4236	2,60	2,60	-
4.	Ž4096	Poljana (Ž4236) – Janja Lipa	2,00	2,00	-
5.	Ž4099	Pakrac (D38) – Šeovica	2,90	0,80	-
6.	Ž4112	D47 – Jagma – Subocka	3,50	3,50	-
7.	Ž4236	Poljana (Ž3168) – Gaj – Kukunjevac – Dobrovac – (D47)	15,0	15,0	-
UKUPNO:			36,1	36,1	-
Lokalne ceste					
1.	L33073	Jamarica (Ž3216) – Janja Lipa – Brezine (Ž4095)	2,10	2,10	-
2.	L33179	D 47 – Popovac – Brezovac – Livađani – D5	7,00	7,00	-
3.	L37140	Kaniška Iva (Ž3167) – Ribnjaci – Marino Selo (Ž4094)	4,60	4,60	-
4.	L37149	L37150 – Golubinjak – Drlež– Trojeglava – Goveđe Polje – Brekinska L(41004)	4,90	3,70	1,20
5.	L41003	Antunovac (Ž3168) – Gaj (Ž4236)	3,40	3,40	-
6.	L41004	Gaj (Ž4236) – Toranj – L41005	4,80	4,80	-
7.	L41005	Gornja Obrjež (Ž4097) – Batinjani – Kukunjevac (Ž4236)	4,70	3,90	0,80
8.	L41006	L33073–Bujavica–Lovska–N.Grabovac–Kozarice(Ž3217)	5,80	5,80	-
9.	L41007	Kukunjevac (Ž4236) – želj. kolodvor	1,70	1,70	-
10.	L41008	Subocka (Ž4112) – L33179	2,30	-	2,30
11.	L41009	Lipik (D5) – L33179	4,70	1,00	3,70
12.	L41014	Klisa – D5	0,50	0,50	-
13.	L41015	Ž4099 – Japaga	1,00	1,00	-
UKUPNO:			47,5	39,5	8,00
SVEUKUPNO:			114,59	106,59	8,00

Izvor podataka: HC d.o.o.Zagreb – podaci o državnim cestama 2005.g., ŽUC Požeško-slavonske županije

Željeznički promet

Prostorom grada Lipika prolazi željeznička pruga Banova Jaruga – Pčelić razvrstana u željezničke pruge II. reda, te nosi oznaku i kategoriju pruge II-206 i vrstu razreda I. 100, a ukupna dužina pruge iznosi 131,8 km.

Područjem grada Lipika prolazi u dužini oko 30 km, a osposobljena je za osovinski pritisak od 16 t/os. te opterećenjem po metru dužnom od 5,0 t/m.

Najveća dopuštena brzina V max na dionici pruge Banova Jaruga – Lipik je 60 km/h. Na dionici pruge Banova Jaruga – Lipik je jedan kolodvor u Lipiku, te četiri stajališta Poljana, Brezine – Bujavica, Kukunjevac i Dobrovac. Kolodvor Lipik je opremljen s 3 telefonska uređaja od kojih su dva telefonska uređaja spojena na ŽAT mrežu, a treći uređaj je priključen na HT liniju.

Za željeznički kolodvora u Lipiku izrađen je projekt obnove, te će se tijekom 2005. godine pristupiti radovima.

Zračni promet

Na području grada Lipika postoji jedno improvizirano poljoprivredno uzletišta – Mali Gaj koje se isključivo koristi u poljoprivredne svrhe, a nalazi se na području naselja Gaj.

Osim toga u blizini Gradskog središta Lipik nalazi se asfaltirana poletno – sletna staza za male sportske i poljoprivredne zrakoplove, smjer pružanja sjeverozapad – jugoistok, paralelna s željezničkom prugom B:Jaruga-Pčelić, koju je potrebno obzirom na planirani razvoj grada Lipika zadržati i prilagoditi za potrebe turističkog zrakoplovstva.

Poštanski promet

HP-Hrvatska pošta d.d. (u daljnjem tekstu: Društvo) osnovano je radi funkcioniranja poštanskog prometa i obavljanja djelatnosti pružanja poštanskih i drugih usluga utvrđenih Statutom Društva, a u skladu sa Zakonom i Pravilnikom o pošti. Organizacijski dijelovi Društva su: Uprava, Područna uprava i Poštanska središta.

Područna uprava

Na razini Slavonije i Baranje ustrojena je u Osijeku Područna uprava Slavonija kao jedna od četiri područne uprave Društva. Zadatak područne uprave Društva je obavljanje utvrđenih programa, procesa i radnih procesa za poštanska središta na svom području i to u organizaciji i realizaciji poštanske tehnologije, kadrovskih poslova, investicija i održavanja te gospodarskih poslova.

Poštansko središte

Zadatak poštanskog središta je pružanje poštanskih i drugih usluga u ime Društva. Područna uprava Slavonija u svom sastavu ima 4 Poštanska središta: PS Osijek, PS Vukovar, PS Požega i PS Slavonski Brod.

Izvršna jedinica

Zbog racionalizacije upravljanja procesa rada, nadzora i kontrole procesa rada, kadrovskih rješenja i održavanja na području Poštanskog središta mogu se osnovati jedna ili više izvršnih jedinica, koje obuhvaćaju određeni broj poštanskih ureda ili programa, proces ili radnih procesa.

Poštanski ured

Na području grada Lipika nalaze se dva poštanska ureda Poštanski uredi Lipik i Poštanski ured Poljana.

Poštanski ured 34551 Lipik i Poštanski ured 34543 Poljana obavljaju sve poštanske usluge, poslove gotovinskog platnog prometa, usluge ostalog novčanog prometa (poslove štednje i isplata po tekućim računima Hrvatske poštanske banke i gotovo svih poslovnih banaka u RH, usluge uplata i isplata po ugovorima), mjenjačke poslove, brzopjavne usluge, telefonske usluge iz javnih govornica u poštama, prodaju maraka i vrijednosnica, te prodaju određenog asortimana trgovačke i komisijone robe (poštanske opreme i pribora, mobitela, knjiga, kazeta, novina, cigareta i drugo), kao i prodaju srećaka Hrvatske lutrije.

Zgrada pošte u Lipiku je novo sagrađena s pripadajućom novom opremom (uredska i informatička), te se ne planira nova gradnja.

U sljedećoj tablici prikazani su pokazatelji o poštanskoj mreži na području Grada:

Tablica br. 28.

POŠTANSKA MREŽA GRADA LIPIKA			
Poštanski ured	Pripadajuća naselja	Naselja obuhvaćena dostavom tjedno	
		5X	3X
Lipik	Bjelanovac, Brezine, Bujavica, Bukovčani, Dobrovac, D. Čaglić, Filipovac, G. Čaglić, Jagma, Korita, Kovačevac, Kukunjevac, Lipik, Livađani, Skenderovci, Subocka,	Filipovac Lipik	Bjelanovac, Brezine, Bujavica, Bukovčani, Dobrovac, D. Čaglić, G. Čaglić, Jagma, Korita, Kovačevac, Kukunjevac, Livađani, Skenderovci, Subocka
Poljana	Antunovac, Brekinska, Gaj, Marino Selo, Poljana, Strižićevac	Poljana	Antunovac, Brekinska, Gaj, Marino Selo, Strižićevac

Izvor podataka: HP- Poštansko središte Požega

Telekomunikacije

Ustroj javnih telekomunikacija definiran je Zakonom o telekomunikacijama, Pravilnikom o javnim telekomunikacijama u nepokretnoj mreži i Pravilnikom o javnim telekomunikacijama u pokretnoj mreži. Dugoročne kontinuirane i redovite aktivnosti HT - Hrvatske telekomunikacije d.d., kojima se razvija i unapređuje javna telekomunikacijska djelatnost sadržane su u Planovima razvoja.

HT – Hrvatske telekomunikacije d.d. ustrojene su po regionalnom principu. Dijele se na četiri Regije, a regionalni centri su Zagreb, Split, Rijeka i Osijek. Regije se dijele na geografska područja (GP).

Po ovom ustroju grad Lipik pripada Regiji 4 - Istok sa sjedištem u Osijeku, GP Slav. Brod – Požega.

T-Com, mreža Požeško-slavonske županije sastavni je dio jedinstvenog telekomunikacijskog sustava Republike Hrvatske i tretira se kao mreža od posebnog javnog interesa.

Na širem području grada Lipika telekomunikacijska mreža izgrađena je uglavnom podzemno direktnim polaganjem TK kabela u zemlju, a svjetlovodni kabeli su uvučeni u položene cijevi.

Na užem području grada Lipika izgrađena je distributivna telekomunikacijska kanalizacija, na način da je uglavnom u svim ulicama položen odgovarajući broj cijevi i zdenaca kroz koje su uvučeni telekomunikacijski kabeli decentralizirane TK mreže Lipik, te svjetlovodni

kabli za međusobno povezivanje telekomunikacijskih objekata. Distributivna telekomunikacijska kanalizacija uglavnom se gradi s privodom do svakog objekta.

U manjem broju naselja podzemna TK mreža izgrađena je na način da je podzemno izgrađen primarni dio TK mreže, dok je sekundarni dio mreže izveden zračno sa samonosivim TK kabelima po stupovima i kućama.

Telekomunikacijska oprema i uređaji smješteni su u čvrsto izgrađenim objektima za tu namjenu.

Podaci o točnim lokacijama TK objekata prikazani su u sljedećoj tablici:

Tablica br. 29.

POPIS TK OBJEKATA NA PODRUČJU GRADA LIPIKA					
Red. br.	Naziv	Funkcija	Tip	Naselje	Smještaj
1.	LIPIK	UPS	RSS	Lipik	Zgrada HT
2.	ANTUNOVAC	UPS	RSS	Antunovac	Zgrada HT
3.	ČAGLIĆ	UPS	RSS	Donji Čaglić	Zgrada HT
4.	GAJ	UPS	RSS	Gaj	Kontejner T – mobile
5.	KUKUNJEVAC	UPS	RSS	Kukunjevac	Zgrada HT
6.	ŠEOVICA	UPS	RSS	Šeovica	Zgrada HT
7.	JAGMA	UPS	RSS	Jagma	Zgrada HT

Izvor podataka: HT – Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb

Napomena: spomenuti RSS Jagma još nije u funkciji, jer nije izgrađena TK mreža.

Na području grada Lipika nalazi se sedam udaljenih pretplatničkih stupnjeva. Oni su povezani međusobno, kao i na matičnu AXE centralu u Požegi prijenosnim sustavima koji rade po svjetlovodnim kabelima.

Na području Grada u radu je IV županijski SDH prsten, a planira se pustiti u rad i V županijski SDH prsten, koji bi također radio po postojećim trasama svjetlovodnih kabela. Trenutno su u radu tri svjetlovodna kabela u funkciji privoda, i to za BS D. Čaglić CRONET, BS Bijela Stijena CRONET i BS Bijela Stijena VIPnet.

Na području grada Lipika za sada nema RR veza, ali se planira RR veza Lipik - Psunj, te je potrebno osigurati koridor.

Tablica br. 30.

POPIS NASELJA OBUHVAĆENI POJEDINOM TK MREŽOM			
Red. br.	Naziv TK mreže (prema lokaciji)	Naselja obuhvaćena mrežom	Napomena
1.	TKM LIPIK	Lipik, Dobrovac i Filipovac	Izgrađeno
2.	TKM ANTUNOVAC	Antunovac, Marino Selo, Ribnjaci i Poljana	Izgrađeno
3.	TKM ŠEOVICA	Šeovica, Japaga i Skenderovci	Izgrađeno
4.	TKM GAJ	Gaj i Brekinska	Izgrađeno
5.	TKM KUKUNJEVAC	Kukunjevac i Brezine	Izgrađeno
		Bujavica	Neizgrađeno – treba osigurati koridore za TK mrežu
6.	TKM DONJI ČAGLIĆ	D. Čaglić, Kovačevac i Bjelanovac	Izgrađeno
		Bukovčani, G. Čaglić, Subocka (dio) i Livađani	Neizgrađeno – treba osigurati koridore za TK mrežu
7.	TKA JAGMA	Jagma, Korita, Subocka (dio)	Neizgrađeno – treba osigurati koridore za TK mrežu
8.	TKM PREKOPAKRA	Klisa	Izgrađeno – područje grada Lipika
		Prekopakra	Izgrađeno – područje grada Pakraca
9.	TKM TORANJ	Toranj, Mali Banovac i Batinjani	Izgrađeno – područje grada Pakraca
		Strižičevac	Izgrađeno – područje grada Lipika

Izvor podataka: HT – Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb

Napomena: spomenuti RSS Prekopakra pokriva naselje Klisa i da RSS Toranj pokriva Naselje Strižičevac, koji se nalaze unutar područja grada Lipika, dok se navedeni komutacijski objekti nalaze na području grada Pakraca.

Pokretne komunikacije

Na području grada Lipika **T – Mobile Hrvatska d.o.o.** ima izgrađene dvije osnovne postaje u naseljima Gaj i Donji Čaglić.

Na području grada Lipika **VIPnet d.o.o.** posjeduje dvije bazne stanice VIPnet mreže u naseljima Lipik i Bjelanovac.

RTV sustav veza

Izgrađeni objekt na Psunju koji se nalazi na području grada Pakrac pokriva i područje grada Lipika RTV sustavom veza.

1.1.2.6. Energetski sustav

Plinoopskrba

Područje grada Lipika napaja se zemnim plinom iz magistralnog visokotlačnog plinovoda koji prolazi područjem Grada Lipika od Janje Lipe – Dobrovac – Pakrac – Daruvar.

Komunalac d.o.o. Pakrac obavlja distribuciju prirodnog plina za područje grada Lipika u 12 naselja: Brezine, Dobrovac, D.Čaglić, Filipovac, Gaj, Klisa, Kukunjevac, Lipik, Marino Selo, Poljana, Japaga i Ševica.

Na području grada izvedeno je 5 plinsko mjerno redukcijskih stanica – MRS_a, vlasništvo PLINARCO d o.o. Zagreb, u kojima se tlak plina reducira na 3 bara i kao srednjetačni plin razvodi po naseljima grada Lipika.

Postojeći plinski sustav izveden je čeličnim ukopanim cjevovodima (starosti od 25 do 30 godina) i to u naseljima Brezine, Dobrovac, Filipovac, Gaj, Kukunjevac, Lipik, Japaga, Ševica i pola naselja Poljana ukupne dužine 88 km. Posljednjih 10 godina plinski sustav izrađuje se od PEHD cijevi, a izgrađen je u naseljima Klisa, D. Čaglić, Marino Selo i u pola naselja Poljana dužine 23 km. Na plinski sustav ukupno je priključeno 1.750 kućnih priključaka odnosno 4.500 stanovnika grada Lipika.

Elektroenergetika

Potrošnja električne energije

Lipik, poznato srednjeeuropsko lječilište, 1894. god dobiva prvu električnu rasvjetu iz vlastite gradske parne elektrane među prvim gradovima tadašnje Europe.

Prva parna elektrana snage 16,5 kW, istosmjernog napona 22 V napajala je prve žarulje u objektima parka, hotela, te tada topličko klimatsko lječilište i luksuzne vile bogatih vlasnika. Za javnu rasvjetu korištene su žarulje s ugljenom niti od 15 "svijeća", a električna mreža bila je izvedena punim bakrenim vodičima, ugrađenim na potporne izolatore preko objekata i nosača javne rasvjete. Elektrana je imala akumulatorsku stanicu kao dodatni izvor. Generator je bio pogonjen stabilnim jednocilindričnim parnim strojem, a kao gorivo korištena su drva.

Opskrba električnom energijom potrošača na području grada Lipika ostvaruje se isključivo iz elektroenergetske mreže Republike Hrvatske, jer na području ne postoje energetska postrojenja za proizvodnju električne energije.

U sljedećoj tablici prikazana je potrošnja električne energije po vrsti potrošača:

Tablica br. 31.

POTROŠNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE			
Red. br.	Potrošač	Broj potrošača	Potrošnja, kWh
1.	Kućanstva	1.109	2.018.448
2.	Gospodarstvo, javni sadržaj (uprava, školstvo i sl.)	137	15.555.908
3.	Javna rasvjeta	20	165.131
UKUPNO:		1.266	17.739.487

Izvor podataka: HEP-Distribucija d.o.o. Zagreb; DP "Elektra" Križ

Prijenosna mreža

Prijenosna mreža područja grada Lipika sadrži jednu građevinu na 400 kV i 110 kV naponsku razinu i to:

- a) dalekovod DV 400 kV koji prolazi gradom Lipikom u smjeru istok-zapad odnosno Ernestinovo-Žerjavinec i izravno ne doprinosi elektroopskrbi potrošača na području Grada.
- b) dalekovod DV 110 kV koji prolazi zapadnim područjem grada Lipika u smjeru sjever – jug odnosno Međurić - Daruvar.

Distribucijska mreža

Transformatorska stanica (TS), TS 35/10 kV Lipik nalazi se u Lipiku, vlasništvo je DP Elektre Križ, a izgrađena je kao visoka prizemnica – tipski zidani objekt u kojem se nalazi primarna i sekundarna oprema.

Trafostanica za sada zadovoljava potrebe današnjeg konzuma, a u planu je zamijeniti energetske transformator snage 4 MVA transformatorom snage 8 MVA, tako će transformatorska stanica imati instalirana dva transformatora snage 8 MVA prijenosnog odnosa 35/10 kV.

Transformatorskih stanica TS 10/0,4 kV na području grada Lipika ukupno je 68 komada (53 kom. vlasništvo su DP Elektre Križ, a 15 kom. su tuđe osnovno sredstvo). Izvedene su u više tipskih rješenja i to *stupna* transformatorska stanica (32 kom. vlasništvo DP Elektra Križ) na čelično-rešetkastom stupu ili aluminijskom stupu; *kabelska montažna stanica* (13 kom. vlasništvo DP Elektra Križ i 13 tuđe osnovno sredstvo) tip TSN Maribor ili Končar Zagreb i *zidana* transformatorska stanica (8 kom. vlasništvo DP Elektra Križ i 2 tuđe osnovno sredstvo) tip tornjić ili u objektu napajanja.

Navedene transformatorske stanice su manjim dijelom prilagođene za napon 20/0,4 kV. Kabelske montažne TS 10/0,4 kV se u posljednjih nekoliko godina grade tipa VTS 630 proizvodnje "Končar" Zagreb s ugrađenim srednje naponskim postrojenjem u izolaciji SF6, a postrojenja u SF6 izolaciji proizvodnje "Končar" i ABB ugrađuju se i u postojeće TS radi sanacije dotrajalih postojećih postrojenja napona 10 kV kao i radi pripreme TS za prijelaz na naponski nivo sa TS 10/0,4 kV na TS 20/0,4 kV.

Dalekovod 35 kV, dužine 25,100 km zračne su izvedbe rekonstruirani ili novi izgrađeni u razdoblju od 1972. do 1977. god. na čelično rešetkastim stupovima tipizacije "Dalekovod" Zagreb, presjekom vodiča al-Če 3x120/20 mm² i podzemnim užetom Če II presjeka 35 mm, te izolacijom kapastim izolatorima.

Mreža 35 kV dalekovoda predstavlja dobro popunjen i pouzdan sistem napajanja el. energijom na nivou napona 35 kV uglavnom za slučaj n-1 ispada dalekovoda iz pogona.

Dalekovod 10 kV zračne izvedbe, ukupne dužine 85,285 km – magistralni, izvedeni su na čelično-rešetkastim stupovima tipizacije "Dalekovod" Zagreb, presjekom vodiča Al-Če 3x95/15 mm² (maksimalni presjek vodiča za navedenu tipizaciju) te potpornim izolatorima reda 20kV.

Ostali dalekovodi izvedeni su na drvenim kestenovim stupovima, jelovim impregviranim stupovima na betonskom nogaru ili betonskim stupovima.

Mreža 10 kV dalekovoda uglavnom osigurava pouzdano napajanje za n-1 ispada dalekovoda, a obzirom da su to magistralni dalekovodi koji povezuju dvije TS 35/10 kV, presjek vodiča omogućava napajanje konzuma 10 kV i u slučaju ispada napajanja n-1 TS 35/10 kV na nivou 35 kV napona, te za sada nije potrebno planirati daljnji razvoj 10 kV mreže magistralnih dalekovoda.

Dalekovodi 10 kV kableske izvedbe, dužine 12,565 km, izvedeni su jednožilnim kabelima sa polietilenskom izolacijom tip XHP 48-A za napone 20 kV, što predstavlja moderno tehnološko rješenje kableske mreže.

Niskonaponska mreža (NNM) – zračne (SKS – elkalex i goli vodiči) i kableske izvedbe i podzemni kabel u ukupnom iznosu od 114,048 km.

Niskonaponske mreže zračne izvedbe izvedeni su sa golim vodičima Al-Če ili samonosivim kablskim snopom tip Elkalex na drvenim kestenovim, jelovim impregviranim stupovima na betonskom nogaru ili betonskim stupovima.

Niskonaponska mreža u kableskoj izvedbi izvedena je kabelima s PVC izolacijom tip PPOO i tip PP41, a djelomično još i uljnim kabelima tip IPO 13.

NN mreža je uslijed ratnih razaranja većim dijelom uništena, a veći dio uništene mreže je već obnovljen i saniran. Problemi padova napona na niskom naponu nisu izraženi kao u ostalim područjima DP Elektra Križ zbog toga što je veći dio niskonaponskih mreža obnovljen i saniran u periodu poslije ratnih djelovanja.

1.1.2.7. Vodno gospodarski sustav

Vodopskrba

Vodopskrbni sustav grada Lipika čini cjelinu s vodopskrbnim sustavom Pakraca, a sastoji se od vodozahvata na potoku Šumetlici uz koji je smješten i uređaj za kondicioniranje vode, transportnog cjevovoda Ø 300 mm do prekidne komore na koti 278 m n.m., cjevovoda Ø 350 mm dužine oko 10,6 km kojim se voda transportira do vodospreme iznad Pakraca V= 1800 m³ na koti 237 m n.m. te transportnog cjevovoda Ø 250 mm od Pakraca do Lipika te vodopskrbne mreže u naseljima.

Vodopskrba Grada je bazirana na zahvatu vode iz potoka Šumetlica, crpilišta "Vrtić" (crpilište je izvan funkcije) i crpilišta "Dobrovac" (opskrbljuje vodom naselja Dobrovac i Kukunjevac). Zahvat vode iz potoka Šumetlica je s kontinuiranim dotokom od 30 l/s, dok je crpilište "Vrtić" bilo privremeno rješenje jer 2 izbušena zdenca daju oko 3 l/s, a crpilište "Dobrovac" s jednim izbušenim zdencom oko 6,5 l/s te zdenac Zmajevac u Donjem Čagliću kapaciteta 7- 8 l/s koji je od 2005. godine u korištenju. Cijeli vodopskrbni sustav temelji se na

zahvatu vode iz potoka Šumetlica, koji se namjerava povećati, jer problem opskrbe ovog područja nastaje kada potraje duži sušni period. Tada zahvaćene količine vode padaju na 15-20 l/s što ne zadovoljava potrebu. Taj problem biti će riješen izgradnjom akumulacije Šumetlica kojom će biti osiguran kontinuirani dotok vode u količini od 200 l/s u vodoopskrbni sustav.

Grad Lipik ima riješenu javnu vodoopskrbu za 48 % stanovništva. Naselja koja obuhvaća javni vodoopskrbni sustav su: Brezine, Dobrovac, Donji Čaglić, Filipovac, Gaj, Kukunjevac i Lipik. Naselja koja nemaju izgrađenu vodoopskrbnu mrežu napajaju se iz vlastitih bunara, a jedan dio naselja – Šeovica trenutno jednim dijelom ima pokrivenu vodoopskrbu iz vlastitog mjesnog vodovoda. Dužina distributivne mreže za grad Lipik iznosi 70.500 m, a broj priključaka na javni vodoopskrbni sustava iznosi 1.212.

Detaljnije podatke vodoopskrbnog sustava grada Lipika prikazane su u slijedećoj tablici:

Tablica br. 32.

VODOOPSKRBNI SUSTAV GRADA LIPIKA							
Naselja	Broj st. 2001.god.	Dužina distr. mreže, m	Broj priključaka	Br.st.na jav. vodovodu	Br.sta.na vi vodovodu	Opskrbljenost	Posebne napomene
Antunovac	422	-	-	-	-	-	-
Bjelanovac	33	-	-	-	-	-	-
Brekinska	156	-	-	-	-	-	-
Brezine	261	5.000	5	15	-	6	JAVNI
Bujavica	2	-	-	-	-	-	-
Bukovčani	36	-	-	-	-	-	-
Dobrovac	446	6.000	90	260	-	60	JAVNI
D. Čaglić	257	5.000	71	200	-	70	JAVNI
Filipovac	418	5.000	122	350	-	80	JAVNI
Gaj	352	6.000	-	-	-	-	JAVNI
G. Čaglić	25	-	-	-	-	-	-
Jagma	27	-	-	-	-	-	-
Japaga	162	-	-	-	-	-	-
Klisa	57	-	-	-	-	-	-
Korita	3	-	-	-	-	-	-
Kovačevac	31	-	-	-	-	-	-
Kukunjevac	233	11.500	49	150	-	70	JAVNI
Lipik	2.300	30.000	875	2.200	-	95	JAVNI
Livađani	19	-	-	-	-	-	-
Marino selo	371	-	-	-	-	-	-
Poljana	626	-	-	-	-	-	-
Ribnjaci	51	-	-	-	-	-	-
Skenderovci	15	-	-	-	-	-	-
Stričićevac	27	-	-	-	-	-	-
Subocka	35	-	-	-	-	-	-
Šeovica	309	2.000	-	-	-	-	MJESNI
UKUPNO:	6.674	70.500	1.212	3.175	-	-	-

Izvor podataka: "Komunalac" d.o.o., Pakrac

Odvodnja otpadnih voda

Problem odvodnje oborinskih i otpadnih voda na području grada Lipika poklonjena je pozornost još od 1860. god. i od tog vremena se sustavno provodi uspostava javnog sustava odvodnje koje treba pri eksploataciji osigurati sve tehničke i pogonske uvjete prema postojećoj vodoprivrednoj regulativi, te sve otpadne vode treba prije ispuštanja u recipijent tako tretirati kako bi se uklonile sve štetne posljedice za okolinu, prirodu i recipijent.

Odvodnja na promatranom području grada Lipika je mješovitog tipa i gravitacijski prikuplja oborinske i fekalne vode. Dispozicija otpadnih voda je djelomično u otvorene kanale, a djelomično u kolektor koji otpadnu vodu odvodi na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

Na području grada Lipika sustav odvodnje izgrađen je u Lipiku i Filipovcu, a u Dobrovcu se trenutno izvodi, dok u ostalim naseljima nije riješena odvodnja otpadnih voda.

Izvedeno je 30 km kanalizacijskog javnog sustava, broj priključaka na javni kanalizacijski sustav iznosi 878, a 2.300 stanovnika priključeno je na javni kanalizacijski sustav. Izgrađen je glavni kolektor od betonskih cijevi \varnothing 1200, 1000, 800 i 600 mm u dužini 9.000 m te uređaj za mehaničko pročišćavanje otpadnih voda u Dobrovcu koji je u funkciji od 2003. god. Na glavni kolektor priključeno je 20 sekundarnih priključaka od toga u Lipiku 7 i Filipovcu 2 dok su preostali priključci vezani uz grad Pakrac. Recipijent je rijeka Pakra posredno preko potoka Ilidja. Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda planiran je kao zajednički sustav odvodnje Pakraca-Lipika i tako je projektom dimenzioniran. Izgradnja uređaja je predviđena etapno s tim da je izveden mehanički dio, a planira se izvesti biološki dio uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

Postojeća kanalizacija ne zadovoljava u pogledu vodonepropusnosti, izradi kontrolnih okana, plitkim kanalima i sl. te se pored proširenja kanalizacijske mreže planira i rekonstrukcija dijela postojeće kanalizacijske mreže. Odvodnja otpadnih voda industrije također ne zadovoljava jer su prisutna izlivanja otpadnih voda u otvorene vodotoke na više mjesta bez kontrole te gospodarsko-tehnički uvjeti nameću potrebu ispravnog i kvalitetnog rješenja odvodnje.

Uređenje vodotoka i voda

Zaštita od poplava je neophodna djelatnost koja bitno utječe kako na proizvodnju tako i na životni standard. U svim etapama, od odluke za zaštitom prostora od poplava preko analize varijantnih rješenja i izbora rješenja zaštite, sve do izgradnje, korištenja i održavanja zaštitnog sustava, mora postojati gospodarska opravdanost.

Izgradnjom i korištenjem poplavama ugroženih nizina uz vodotoke često se ulazi u rizik da povremeno izlivena velike vode korisnicima tog prostora nanesu gubitak i štetu. Zaštita od poplava, iako se mnogo ulaže u izgradnju zaštitnih objekata još je i danas jedna od značajnijih vodno gospodarskih djelatnosti.

Glavni problemi djelatnosti uređenja vodotoka i zaštite od štetnog djelovanja voda su nedovoljni stupnjevi zaštite branjenih područja od poplava, a koji se pojavljuju zbog nedovoljne izgrađenosti sustava.

Radovi na zaštiti od poplavlivanja obuhvatili su gotovo sve značajnije površine na području sliva Ilove: naseljene zone i magistralne saobraćajnice, ribnjake, a najvažnije vrijednosti na branjenom području su gradovi: Daruvar, Pakrac i Lipik; željeznička pruga i cestovna infrastruktura. Izgrađeni objekti bi trebali osigurati slijedeći stupanj zaštite područja:

- u zoni Daruvara, autoputa, nizvodno od spojnog kanala Ilova-Pakra objekti su dimenzionirani na 100 godišnju veliku vodu,
- na manjim vodotocima izvan uspora glavnih vodotoka regulacije korita su uglavnom projektirane na 25 godišnju veliku vodu.

Generalno, planirani stupanj zaštite kreće se od 25 do 100 godišnjih velikih voda.

Tijekom pedesetih, a smanjenim intenzitetom i kasnije, izvedeni su veći radovi na izgradnji zaštitnih objekata. Izvršena je djelomična regulacija korita Ilove, izgrađeni su popratni nasipi kao i spojni kanal Ilova-Pakra s pregradnim i uljevnim objektom, na najugroženijim dijelovima toka izvršena je regulacija korita Pakre za veliku vodu te niz radova na pritokama Pakre i Ilove. Izvedeni radovi daju stupanj sigurnosti od 20 godišnjih velikih voda.

Razlog tome je uglavnom u:

- ne kompletiranost izvedenih radova na nekim dionicama vodotoka,
- neodgovarajućem gospodarskom i tehničkom održavanju izvedenih radova,
- razvoju i primjeni metoda izračunavanja i interpretaciji hidroloških veličina,
- postoje i minirana područja gdje je nemoguć pristup još od 1991. god. (vodotok Pakra).

Ostali ključni problemi u funkcioniranju postojećeg zaštitnog sustava su problemi u provedbi operativnih mjera obrane od poplava kao posljedice:

- nedostatka svih potrebnih prognostičkih vremenskih informacija i upozorenja na nagle promjene vremena i na nevjeme kao i podatke o palim oborinama (prema Državnom planu obrane od poplava obaveza DHMZ Hrvatske),
- slabe kvalitete hidroloških veličina na vodomjernim postajama referentnim za proglašenje i prestanak mjera obrane od poplava (postaje koje održava DHMZ),
- nepostojanja sustava hidrološkog prognoziranja,
- nedostatak informacija o vodostajima u realnom vremenu,
- nepostojanja Plana obrane od poplava za slivno područje.

Aktualno rješenje obrane od poplava sadržano je u Vodno gospodarskoj osnovi. Vodno gospodarska osnova kojom se sagledava cjelokupna vodoprivredna problematika, započeta je 1987. god. međutim još nije dovršena u cijelosti, te će se nakon njenog dovršetka dobiti kompleksno uređenje, koje se temelji na izgradnji višenamjenskih akumulacija s hidrotehničkim radovima.

Na području grada Lipika izvedeni su sljedeći radovi:

- mikroakumulacija/akumulacija Raminac, koja služi kao više namjenski objekt: za obranu od poplava, navodnjavanje, za opskrbu vodom, kao i mogućnost stvaranja sportsko-rekreacijskog centra;
- regulirano je oko 28 km vodotoka i to Pakra 15,4 km, Bijela 3,8 km, Stubljarića 4,2 km, Ciglana 2,3 km, Ilove 0,9 km;
- nasipi su izvedeni na najugroženijim i najosjetljivijim dijelovima toka u dužini oko 47 km na vodotocima Pakra 24,3 km, Bijela 2,3 km, Ilova 6,7 km, Ševica 1,3 km ...

Mikroakumulacija/akumulacija Raminac

Rijeka Pakra

Rijeka Bijela

Prema dostupnim podacima područje ugroženo poplavama nalazi se uz slijedeće vodotoke: Pakra, Bijela, Krivajac, itd. a iznosi oko 31 km² površine.

Melioracijska odvodnja i navodnjavanje

Melioracijska odvodnja

Melioracijsko područje grada Lipika prostire se na dolinskom – nizinskom i blago brežuljkastom dijelu sliva, a radi se o površinama koje se nalaze unutar melioracijskih kazeta – Lipičko polje, Turkovača, Obrisine, Jezero i dr.

Melioracijsko područje na prostoru grada Lipika je uglavnom južno i jugo-zapadno od cesta D 47 i Ž 4236. To je pretežno poljoprivredno zemljište i to obradivo poljoprivredno zemljište. Ono je identificirano kao područje na kojem su izgrađeni ili postoji potreba za izgradnjom sustava melioracijske odvodnje radi unapređenja poljoprivredne proizvodnje. Ostali dio Grada nalazi se u blago brežuljkastom dijelu melioracijskog područja.

Melioracijsko područje grada Lipika općenito se može okarakterizirati kao djelomično izgrađeno područje jer se na najvećem dijelu područja, na kojem je poljoprivredno zemljište

većinom u vlasništvu obiteljskih gospodarstava, odvodnja odvija prirodnim vodotocima na kojima su izvršeni manji regulacijski radovi dok se tek na manjem dijelu površina koje su državno vlasništvo, a koristi ih Poljoprivreda Lipik d.d., unutarnja odvodnja može smatrati riješenom jer su izgrađeni sustavi površinske ili kombinirane odvodnje (površinski+podzemni).

Na cijelom melioracijskom području grada Lipika odvodnja se odvija gravitacijskim putem, dakle bez izgrađenih crpnih stanica. Glavni problemi: ne odgovarajuće održavanje postojećih sustava odvodnje i sustavno rješavanje daljnjeg funkcioniranja izgradnje novih sustava na seljačkim posjedima.

Melioracijsko navodnjavanje

Navodnjavanjem područja deficitarnog vodom, bilo kao osnovnom ili dopunskom mjerom, otvara se mogućnost povećanja poljoprivredne proizvodnje, promjene strukture sjetve i planske poljoprivredne proizvodnje dohodovnih kultura. Iako se mjere navodnjavanja pojavljuju u samim počecima ljudske civilizacije, ono danas predstavlja suvremeni način upravljanja poljoprivrednim zemljištima.

Taj, suvremeni način upravljanja poljoprivrednim zemljištem, zapravo je puno sveobuhvatniji od samog navodnjavanja (koje je samo jedna kompleksna aktivnost), te je njegov razvoj dugotrajan i uvjetovan brojnim čimbenicima kao što su: nedovoljna sredstva potrebna za projektiranje, izgradnju i upravljanje kapitalnih objekata navodnjavanja koji je zapravo vezan uz još uvijek nepovoljan ekonomski položaj poljoprivrede u RH, zatim razina znanja i iskustva koji bi pratili izgradnju tih sustava – relativno mala, kao i prisutnost problema vezanih uz zakonodavnu osnovu koja je u ovom području nedefinirana i dr. Rješavanjem mnogih problema, koji su međusobno povezani, dovest će do rješenja problematike i mogućnosti sustavnog navodnjavanja. Na području grada Lipika nema površina koje se sustavno navodnjavaju.

1.1.2.8. Postupanje s otpadom

Na prostoru grada Lipika otpada se organizirano prikuplja i odvozi iz 18 naselja. U 8 naselja (Korita, Jagma, Kovačevac, Livađani, G. Čaglić, Bukovčani, Stričićevac i Bjelanovac) Grada ne odvozi se otpad. Razlog tome je nepristupačnosti terena, kao i naselja u kojima nitko ne stanuje.

Prikupljanje i odvoz obavlja "Komunalac" d.o.o. iz Pakraca koja prikupljeni otpad odlaže na odlagalište Crkvište kraj Pakraca površine 37.000 m² koje je ograđeno, ima protupožarni zaštitni pojas, objekt za mehanizaciju, prilazni put i rampu. Prikupljeni otpad se odvozi autosmečarima jednom tjedno. Ukupna godišnja količina otpada je 950 t. Svako naselje iz kojeg se organizirano odvozi komunalni otpad posjeduje i zeleni otok za odlaganje, s eko kontejnerima za tri vrste otpada (staklo, papir i PVC) koji se redovito mjesečno prazne od strane preuzimača.

Ovakvim suvremenim pristupom znatno se smanjuje količina otpada koju je potrebno odlagati na komunalnoj deponiji, jer se veći dio korisnog otpada može koristiti kao sekundarna sirovina (staklo, papir, PET ambalaža).

Unatoč organiziranom odvozu otpada, veliki problem su divlja odlagališta. Na području Grada u prijašnjem razdoblju evidentirana su divlja odlagališta u gotovo svim naseljima. Uvođenjem obaveznog odvoza komunalnog otpada i sezonskim odvozom glomaznog (krupnog)

otpada smanjen je broj divljih odlagališta. Otvaranjem odlagališta za građevinski otpad u Lipiku (pokraj "Studenca") smanjen je i broj odlagališta građevnog otpada.

Na području grada Lipika za sada su evidentirana 4 divlja odlagališta. Manjeg kapaciteta su 3 odlagališta (količina odloženog otpada se može ukloniti bez većih zahvata), a jedno odlagalište (Šeovica) je na nepovoljnom terenu te je potrebno prilikom sanacije koristiti specijalne strojeve, ali i dio odloženog otpada prebaciti na druga odlagališta. Obzirom da se radi o području koje nije pregledano od mogućih eksplozivnih sredstava i naprava potrebno je prethodno izvršiti deminiranja područja. Saniranje divljih odlagališta planira se izvršiti tijekom godine.

Za sva odlagališta koja se saniraju, ali i ponovo otvore, potrebno je na nivou Grada pronaći nova i prihvatljiva rješenja uz svu zakonsku proceduru i mjere kako bi mogle dobiti potreban legalitet.

1.1.2.9. Stanje okoliša

Onečišćenje voda

Na području grada Lipika vodotoci su državnog i lokalnog karaktera. Vodotocima državnog karaktera određena je kategorizacija Državnim planom za zaštitu voda. Rijeka Pakra je vodotok II. i III. kategorije (ovisno o dijelu vodotoka ili područja za koja se utvrđuje kategorija) i kao takvi podliježu provoditi Državni plan za zaštitu voda, odnosno obavlja se ispitivanja kakvoće vode za koje postoje pokazatelji o stanju i kvaliteti površinskih voda.

Na vodotocima lokalnog karaktera ne obavljaju ispitivanja kakvoće voda, te ne postoje egzaktni podaci o stanju površinskih voda.

Najugroženiji vodotoci na području grada Lipika su rijeke Pakra i Bijela koje su dugo bile neposredni recipijent svih otpadnih voda na lipičkom i pakračkom urbanom području. Problem zagađenja rijeka riješit će se izgradnjom kompletnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje u Dobrovcu. Preduvjet za što kvalitetnije funkcioniranje cijelog sustava je da svi veći gospodarski pogoni vrše predtretman otpadnih voda prije upuštanja u javni sustav odvodnje.

Postojanje divljih deponija u blizini vodotoka (rijeka Pakra i Bijela), te nerijetko i direktno odlaganje građevinskog i krupnog otpada u stare i postojeće kanale potoka i rukavaca govori o vjerojatnom onečišćenju površinskih voda te je potrebno osim redovitog čišćenja korita, provesti i adekvatne mjere za sprječavanje daljnjeg zagađenja istih.

Onečišćenje zraka

Na području grada Lipika glavni izvor onečišćenja zraka je urbana aglomeracija Lipika sa svojim stambenim, industrijskim i prometnim sadržajima, koja ukazuje na potrebu pravodobnih aktivnosti kako bi se spriječile konfliktne situacije u budućnosti. Kako tranzitni državni prometni pravci prolaze samim središtem grada Lipika, najveća opasnost od zagađenja prijeto upravo od intenzivnog kolnog prometa. Povećana koncentracija ugljikovodika, ugljičnog monoksida, sumpornog dioksida i dušikovog oksida u zraku direktno utječe na ljudsko zdravlje, te na biljni fond u naseljima, posrednim putem dolazi do zagađenja voda i tala.

Preventivne mjere zaštite od mogućeg zagađenja koje uzrokuju gospodarski pogoni, kao industrije stakla – Lipik Glas, industrija pića – Tvornica "Studenac" Lipik, poljoprivredna proizvodnja – Poljoprivreda Lipik d.d. i sl. stoga je potrebno :

- mjerenjem pratiti postojeće emisije i procijeniti moguće štetne utjecaje na okolinu;
- u slučaju utvrđene nedozvoljene emisije poduzeti potrebne mjere za njeno smanjenje;
- realizirati zeleni pojas između gospodarskih pogona i gradskih sadržaja.

Onečišćenje tla

Stanje tala na području grada Lipika može se promatrati u okviru šireg područja, gdje dominira ruralni karakter naselja, usitnjenost poljoprivrednih posjeda kao odraz prirodno-geografskih osobina teritorija Grada, prostor u kojem ima nekoliko velikih i srednjih industrijskih pogona.

Usitnjenost poljoprivrednih posjeda koja karakterizira prostor Grada, pridonijela je zaštiti tla od onečišćenja od poljoprivredne proizvodnje, uslijed prekomjernog korištenja umjetnih gnojiva te sredstava za zaštitu poljoprivrednih kultura, koja su potencijalni zagađivači tla, a koja su neminovne posljedice intenzivne poljoprivredne proizvodnje na velikim poljoprivrednim posjedima (Poljoprivreda Lipik d.d.).

Važno je napomenuti da se velike poljoprivredne površine od Domovinskog rata ne obrađuju, tako da nisu ni tretirane zaštitnim sredstvima pa su idealne za proizvodnju zdrave (eko) hrane.

Specifičan vid zagađenja tla vezano je za lokacije divljih deponija, koje su, uglavnom, izvan granica građevinskog područja, najčešće na poljoprivrednom zemljištu ili možda u vodotoku odnosno u koritima pojedinih potoka. Tako su na području grada Lipika evidentirana 4 divlja odlagališta, 3 odlagališta su manjeg kapaciteta koja se saniraju bez većih zahvata, te 1 odlagalište na nepristupačnom terenu (zagađeno eksplozivnim sredstvima i nije razminirano) koja je potrebno redovito sanirati i onemogućiti daljnje zagađenje tala. Devastiranjem tla na takav način vrlo često dolazi do posljedica koje veoma otežavaju njihovo privođenje nekoj namjeni, a naročito uređenje u zelene i rekreacijske površine.

Opterećenje bukom

Utjecaj buke na zdravlje ipsihičko raspoloženje ljudi, te kao rezultat toga i kvalitetu uvjeta života veoma je velik te se zbog toga intenzivna buka smatra jednim od najneugodnijih utjecaja na životnu okolinu. Uz buku su često vezane i vibracije koje imaju izričito negativan utjecaj na kvalitetu građevinskog fonda.

Današnja situacija u pogledu ugroženosti grada Lipika od prejake buke je kritična, te je potrebno pratiti situacije u ugroženim područjima (blizina prometnica – državne i županijske kategorizacije, razni gospodarski pogoni) vezano na zadovoljenje propisa iz Zakona o zaštiti od buke (NN 20/03) i Pravilnika o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/04).

Zakon o zaštiti od buke (NN 20/03) definira potrebu izrade karte buke i akcijske planove na nivou Grada, ali takva mjerenja do sada nisu rađena, a u cilju zaštite od prekomjerne buke na području grada Lipika potrebno je identificirati potencijalne izvore buke te kontinuirano vršiti mjerenje buke u najugroženijim područjima.

Minirana područja

Tijekom domovinskog rata grad Lipik s pripadajućim naseljima pretrpio je velika razaranja i oštećenja građevina uzrokovana ratnim djelovanjem.

Pored navedenih razaranja, miniranost područja grada Lipika jedan je od velikih problema, jer su velike površine nedostupne za gospodarenje. Osim toga minirane površine predstavljaju veliku opasnost za stanovnike koji žive na tom području bez obzira što je dobar dio već razminiran.

Minskim sumnjivim prostorom zahvaćeno je područje grada Lipika u površini od 5.719.210 m², a obilježen je sa 151 tablom minske opasnosti. Na minskim sumnjivim prostorima prisutna su mješovita minska polja, protuoklopna minska polja, protupješačka minska polja, grupe mina (protupješačke, protuoklopne i miješane), pojedinačno postavljene mine i mine iznenađenja.

Prema strukturi i namjeni površina unutar minski sumnjivog prostora grada Lipika zastupljene su slijedeće kategorije: kuće i okućnice, poljoprivredne površine, šume, livade i pašnjaci, priobalja rijeka, potoka i drugih vodotoka.

Grad Lipik je u minsko sumnjivom prostor u udjelu livada i pašnjaka s 1,3 km² ili 41,9 % ukupnog MSP-a, a najvećim dijelom kuća i okućnica s 0,32 km² ili 64 % ukupnog MSP-a na području Požeško-slavonske županije koji iznosi 84.528.452 m².

1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

1.1.3.1. Obveze iz Prostornog plana Požeško-slavonske županije

Temeljem Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02, i 100/04), Prostorni plan Požeško-slavonske županije usvojila je Županijska skupština Požeško-slavonske županije². Prostorni plan Požeško-slavonske županije osnovni je dokument uređenja za prostor Županije, kojim su utvrđene osnove budućeg razvitka u prostoru, ciljevi prostornog uređenja i namjena prostora, te smjernice, mjere i uvjeti za korištenje, zaštitu i uređivanje prostora. Postavke Prostornog plana Županije obveza su za izradu dokumenata prostornog uređenja prostornog uređenja užih područja, pa tako i Prostornog plana uređenja grada Lipika.

Prostorni plan Požeško-slavonske županije izgrađen je u skladu sa Strategijom i Programom prostornog uređenja Države (NN 50/99) i usklađen je s prostornim planovima susjednih Županija. Prostorni plan Županije je uvažavanjem prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti razradio načela prostornog uređenja i utvrdio ciljeve prostornog razvoja te organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu prostora. Plan utvrđuje prostornu i gospodarsku strukturu Županije, sustav središnjih naselja, sustav razvojne regionalne infrastrukture, osnove za uređenje i zaštitu prostora, mjerila i smjernice za očuvanje i unapređenje prirodnih, kulturno – povijesnih i krajobraznih vrijednosti, mjere za unapređenje i zaštitu okoliša te druge elemente od važnosti za Županiju.

Požeško-slavonska županija obuhvaća 10 jedinica lokalne samouprave, odnosno jedinica lokalne uprave i samouprave. Od toga je 5 gradova: Lipik, Kutjevo, Pakrac, Pleternica i Požega, te 5 općina: Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika.

Za područje grada Lipika su Prostornim planom Požeško-slavonske županije utvrđeni slijedeći ciljevi prostornog uređenja i namjena prostora, te smjernice, mjere i uvjeti za korištenje, zaštitu i uređivanje prostora:

Organizacija i osnovna namjena korištenja prostora

Planom se namjerava poboljšati organizacija prostora boljim infrastrukturnim povezivanjem i opremanjem grada Lipika i ostalih naselja, te poticanjem razvoja društvenih i gospodarskih funkcija.

Osnovne namjene prostora su poljoprivreda i šumarstvo, a velike površine kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta treba iskoristiti za još bolji razvoj poljoprivrednih kultura. Smjernice za planiranje i uređenje prostora trebaju imati za cilj zadržavanje kvalitetnih poljoprivrednih i šumskih površina, te zaštitu vrijednosti prostora i štedljivo gospodarenje resursima.

Planirano korištenje prostora osigurava sustav prirodne obnove i sprječava zagađenja okoliša, čuva kvalitetne poljoprivredne i šumske površine od građenja – zgrada i infrastrukture, te racionalno koristi prostor s ciljem očuvanja prirodnih i antropogenih vrijednosti krajobraza.

Uređenju kvalitete obradivih površina treba prethoditi obnova i proširenje sustava melioracija i navodnjavanja, a poticanjem povećanja zemljišnih posjeda treba zaustaviti degradaciju malih seoskih gospodarstava i time pokušati zaustaviti depopulaciju agrarnih prostora.

² Požeško-slavonski službeni glasnik br.5 i 5A/2002.: Prostorni plan Požeško-slavonske županije

Sustav središnjih naselja i razvojnih središta

PLANIRANI SUSTAV SREDIŠNJIH NASELJA U POŽEŠKO-SLAVONSKOJ ŽUPANIJI

Središnje naselje				
Županijsko središte (regionalno središte)	Manje razvojno središte (manje regionalno središte)	Malo razvojno središte (područno središte jače razvijenosti)	Malo razvojno središte (područno središte slabije razvijenosti)	Inicijalno razvojno središte (lokalno/općinsko središte)
POŽEGA	PAKRAC	PLETERNICA LIPIK	KUTJEVO, VELIKA	JAKŠIĆ, KAPTOL BRESTOVAC, ČAGLIN

Izvor podataka: Prostorni plan Požeško-slavonske županije

U sustavu središnjih naselja u Požeško-slavonskoj županiji na području grada Lipika izdvaja se jedino gradsko središte Lipik kao malo razvojno središte (područno središte jače razvijenosti), odnosno kategorija područnog središta jače razvijenosti zbog njegovog gospodarskog značenja, brojnosti središnjih funkcija i stimuliranja njegovog razvoja kojim bi utjecali i na razvoj okolnih područja.

Gospodarske djelatnosti

Razvoj gospodarske strukture grada Lipika određen je "Operativnim planom i programom u gospodarstvu" Požeško-slavonske županije, koji se temelji na optimizaciji gospodarske strukture (pri čemu posebno treba biti zastupljeni razvoj turizma kako zdravstvenog tako i rekreativnog, zatim proizvodnja pića, industrije stakla,), kao i optimizacija razmjesta gospodarskih kapaciteta.

Za razvoj gospodarstva nužno je potaknuti i razvoj novih programa gospodarskih djelatnosti te društvenih struktura koje će privući visokostručnu i inovativnu grupaciju stanovništva, odnosno poticanjem razvoja novih, gospodarskih i obrtničkih zona riješio bi se brži razvoj Grada (zapošljavanje), a financijskim stimuliranjem poslovnih planova i programa potakao bi se razvoj obrtničkog poduzetništva. Gospodarske građevine grade se unutar građevinskih područja naselja pri čemu treba intenzivno koristiti postojeće površine. Građenje gospodarskih građevina izvan građevinskih područja naselja obuhvaća građevine sukladno odredbama za provođenje Prostornog plana Županije odnosi se na farme i građevine u funkciji poljoprivrede, turističke objekte sa smještajem, rekreacijske zone i dr.

Poljoprivreda u strukturi ukupnog gospodarstva grada Lipika čini najveći dio od 12.755 ha poljoprivrednih površina, od čega na obradive površine otpada 11.718 ha. Na temelju ovih resursa u budućnosti se može očekivati:

- daljnji razvoj i unapređivanje ratarske proizvodnje (pšenica, kukuruz, industrijsko bilje, krmno bilje, povrće i dr.), ali uz veća ulaganja, hidromelioracije, drenaže, odvodnju i navodnjavanje;
- okrupnjavanje posjeda;
- ostvarivanje visokih prinosa boljim korištenjem naučnih dostignuća;
- proizvodnja zdrave hrane u sklopu poljoprivrednih posjeda;
- intenzivnija proizvodnja mesa i mlijeka razvojem stočarskih mini-farmi, te stvaranja uvjeta za razvoj ovčarstva, pčelarstva i ribnjačarstva;
- razvoj osnovnih stada u stočarstvu, peradarstvu i pčelarstvu.

Na području grada Lipika nalazi se kompleks **šuma** (5.945 ha). Šume su ugrožene širenjem građevinski područja, infrastrukturnim koridorima, kao i odlaganjem otpada na šumskom području. Jačanjem cestovne mreže na rubnim područjima uz šume omogućit će se kvalitetniji pristup šumama s ciljem postizanja ekonomičnijeg korištenja šuma, turističkog obilaska i provođenja mjera zaštite.

Najznačajnije **industrije** u gradu Lipiku su: industrija stakla, industrija pića, ribnjačarstvo, tekstilna industrija. Najveći broj gospodarskih kapaciteta nastao je na raspoloživoj sirovinskoj osnovi, radnoj snazi i tržištu.

Turistički potencijal grada Lipika temelji se na stoljetnim tradicijama bavljenja turizmom (zdravstveni i rekreacijski) kao i prirodnim ljepotama, kulturnim i povijesnim spomenicima, te očuvanom ruralnom prostoru. Poljoprivreda i sela s tradicijskim obilježjima pružaju mogućnost za razvoj ruralnog turizma uz isticanje značaja ekopoljoprivrede, proizvodnje zdrave hrane i tradicijskog graditeljstva, kao i velike mogućnosti razvoja lovnog i ribolovnog turizma. Lovni turizam treba upotpuniti organiziranim obilaskom lovišta i promatranjem divljači, ugostiteljskim specijalitetima s posebnim obilježjima tradicionalnog kulinarnog kulinarstva, kao i oživljavanja tradicionalnih obrta.

Planirana funkcija lokalnog središta

Prostornim planom Požeško-slavonske županije potiče se razvitak društvenih djelatnosti pri čemu građevine društvenih djelatnosti treba ravnomjernije rasporediti u prostoru što se osobito odnosi na gradska i općinska središta. Prema PPŽ-u, grad Lipik kao područno središte treba imati sljedeće središnje uslužne funkcije koje su prikazane u tablici:

Rang VI.	Središnje naselje	Središnje uslužne funkcije	
		Skupina	Sadržaji
Područno središte	Lipik	Uprava i pravosuđe	- ispostave županijske uprave, gradski organi lokalne samouprave, sjedište javnog bilježnika, porezna uprava-ispostava, policijska ispostava
		Školstvo	- srednja škola, osnovna škola, dječji vrtići
		Kultura i informacije	- muzeji, galerije, knjižica i čitaonica, kino
		Zdravstvo	- primarna zdra. zaštita, sekundarna zdra. zaštita
		Financijske i sl. usluge	- banka – ispostava, OZ-ispostava, FINA-ispostava, pošta
		Opskrba i usluge	- manji uslužni i trgovački centri, skladišta, manje hladnjače, specijalizirane trgovine, servisi i obrtničke radionice
		Šport	- pojedinačni športski centri

Izvor podataka: Prostorni plan Požeško-slavonske županije

Uvjeti određivanja građevinskih područja

Odbredbama za provođenje Prostornog plana Požeško-slavonske županije definirane su postavke za formiranje građevinskih područja u okviru prostornih planova uređenja grada (PPUG) i one su sljedeće:

Građevinskim područjima određuju se granice površina naselja kao i površine za izdvojene namjene. Položaj, veličina i oblik građevinskih područja određuje se prema kategoriji zaštite i osjetljivosti prostora, a između pojedinih građevinskih područja nužno je predvidjeti odgovarajući pojas šumske ili poljoprivredne površine. Građevinska područja treba određivati racionalnim korištenjem prostora, s obrazloženjem opravdanosti povećanja njegova neizgrađena dijela.

Kod određivanja građevinskih područja prvenstveno treba težiti očuvanju povijesnog nasljeđa i tradicionalne tipologije naselja, te voditi računa o lokalnim osobitostima, značenju naselja u sustavu središnjih naselja, potrebama vezanim uz izgradnju javnih i gospodarskih sadržaja, mogućnostima komunalnog opremanja i sl.

Uvjete za određivanje građevinskih područja i građenje izvan građevinskih područja moguće je odrediti prema kategorijama zaštite odnosno razinama dopustivosti, koje su

uvjetovane prostorom, tj. njegovom osjetljivosti i primjenjivosti za određene aktivnosti glede prirodnih obilježja i sustava, a propisane člankom 110.

a) **I razina** (kategorija) je područje zabrane gradnje i zahvata u prostoru u kojem se ne mogu formirati nova i širiti postojeća građevinska područja odnosno zabranjena je svaka gradnja ili rekonstrukcija.

Iznimno, zabrana se ne odnosi na infrastrukturu, ukoliko je uvjetovana gradnjom ili rekonstrukcijom drugih građevina, ali uz izvođenje posebnih mjera zaštite i to samo u slučaju ako je zamjensko rješenje neopravdano skupo.

b) **II razina** (kategorija) je područje ograničene gradnje zahvata u prostoru u kojima se dopušta gradnja, ali uz uvažavanje posebnih zaštitnih mjera i uvjeta uređenja prostora.

c) **III razina** (kategorija) je područje koje se odnosi na one dijelove prostora u kojima je određivanje građevinskih područja, građenje i korištenje izvan građevinskog područja bez posebnih ograničenja, a obavlja se temeljem odredbi Prostornog plana Požeško-slavonske županije.

Kriteriji za utvrđivanje građevinskih područja

Prostornim planom Požeško-slavonske županije daju se osnovne preporuke za određivanje i oblikovanje građevinskih područja naselja, a planiranje građevinskih područja u PPUG potrebno je provesti selektivno i u funkciji optimizacije odnosa razvoj naselja-zaštita prostora, uz uvažavanje sljedećeg:

1. kvalitetnom procjenom i provjerom na terenu utvrditi stvarne granice zaposjednutosti prostora, te objektivno sagledati potrebu za prostorom za svako naselje uz uvažavanje postojećih demografskih kretanja, procjenu budućih demografskih procesa, procjenu gospodarskih potencijala i potreba, te drugih obilježja ili posebnost značajnih za svako naselje;
2. valorizirati kvalitete prostora i okoliša s ciljem očuvanja temeljnih resursa i njihove prostorne kompozicije u okruženju;
3. što racionalnije koristiti postojeće građevinsko područje, preispitati i iskoristiti sve mogućnosti preoblikovanja postojećeg građevinskog područja i ukloniti neracionalnosti, te spriječiti svako daljnje neopravdano širenje naselja;
4. građevinska područja nije dopušteno širiti preko postojećih ili planiranih obilaznica naselja;
5. građevinska područja izduženih naselja ne smiju se širiti duž prometnica uz koje su izdužena;
6. sprječavati svako daljnje spajanje građevinskih područja naselja;
7. kada je nužno proširiti građevinska područja, potrebno je osigurati višenamjensko i optimalno korištenje njegovog najvrednijeg dijela i primijeniti takav planski pristup kojim će se maksimalno čuvati prirodno neizgrađeno područje i štititi javni interes;
8. nova građevinska područja (u odnosu na građevinska područja utvrđena važećim prostornim planovima ranijih općina Požege i Pakraca) mogu se formirati za potrebe sljedeće izgradnje:
 - a) proizvodne zone (uz stručno obrazloženje o opravdanosti),
 - b) postojeće zone povremenog stanovanja za koje nisu utvrđena građevinska područja,
 - c) zone turističkih, ugostiteljskih, rekreacijskih i zdravstvenih sadržaja,
 - d) dijelovi bespravno sagrađenih naselja stalnog stanovanja (u izuzetnim slučajevima),
 - e) u postupku izrade prostornih planova uređenja općina i gradova potrebno je utvrditi područja bespravne izgradnje i uvjete prihvaćanja zatečenog stanja, odnosno odbijanja takve izgradnje,
 - f) za daljnji prostorni razvoj naselja tako da se ukine dio do sada planiranog građevinskog područja koji se pokazao neiskoristivim, te isto vratiti u prvobitnu namjenu,
9. u procesu planiranja sagledati realne troškove uređivanja građevinskog zemljišta i planski koncept temeljiti na njihovoj racionalizaciji;
10. novom stambenom gradnjom prvenstveno popunjavati prostor interpolacijama i nedovoljno ili neracionalno izgrađene dijelove gradova i naselja;

11. aktivnostima očuvanja i obnove postojećeg stambenog fonda, kao i dogradnjama ili nadogradnjama postojećih objekata davati isto značenje kao novim stambenim gradnjama, te ih razvijati kao kontinuiranu i programiranu djelatnost;
12. usmjeravati novu stambenu i drugu gradnju u prostorne cjeline gradova i naselja koje su već opremljene komunalnom infrastrukturom i objektima društvenog standarda, uz osiguravanje prostornih preduvjeta za gradnju pretežito obiteljskih kuća s racionalnim gustoćama naseljenosti i primjerene tipovima naselja i regionalnim značajkama;
13. obnovu i zaštitu povijesnih graditeljskih cjelina usmjeriti kroz njihovu obnovu, sanaciju i rekonstrukciju, a za potrebe novih stambenih i javnih prostora;
14. izvan građevinskog područja može se odobriti rekonstrukcija postojećih stambenih i gospodarskih građevina ako su izgrađene na temelju građevinske dozvole, posebnog rješenja ili prije 15. veljače 1968. godine.

Izmjenama postojećih i određivanje novih građevinskih područja treba temeljiti na stručnim argumentima, analizama izgrađenosti naseljenog područja, odnosno iskazu površine izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja uvažavajući sljedeće:

- unutar postojećeg građevinskog područja potrebno je ispitati rezerve neizgrađenog dijela građevinskog područja,
- prilagoditi gustoću stanovanja i gustoću stanovništva prema tipu naselja,
- građevinska područja oblikovati primjereno geomorfološkim značajkama kao naseljsku cjelinu odvojeno od druge takve cjeline,
- građevinska područja određivati izvan koridora državne i regionalne infrastrukture, poljoprivrednih zemljišta bonitetne klase propisane Zakonom nestabilnih terena (klizališta, tektonski rasjedi), zaštitnih i sigurnosnih zona voda i izvan površina od posebnog značenja za obranu,
- posebno je potrebno obrazložiti zauzetost prostora po stanovniku, ako ona prelazi 300 m²/st., pri čemu se uzima u obzir izgrađena cjelina i kompaktni dijelovi naselja unutar građevinskog područja, bez poljoprivrednih, šumskih i vodenih površina koja nisu u funkciji naselja,
- ukoliko su iscrpljene mogućnosti izgradnje u postojećim granicama na temelju argumentirane razvojne potrebe (porasta broja stanovnika, središnje funkcije, razvoj gospodarstva), a koje mora pratiti i program izgradnje i uređenja zemljišta, moguća su proširenja građevinskog zemljišta,
- prijedlozi za proširenja građevinskog područja moraju sadržavati podatke o iskorištenosti postojećeg građevinskog područja s obrazloženjem o razlozima nekorištenja dijelova i poduzetim mjerama za iskorištavanje, osobito u slučaju kada neizgrađena površina prelazi 10 % ukupne površine građevinskog područja. U tom slučaju mora se ispitati mogućnost smanjenja građevinskog područja u dijelovima koji se ne privode planiranoj namjeni.

Zaštita vrijednosti krajobraza

Pri izradi prostorno-planske dokumentacije prirodni krajobraz treba sačuvati u potpunosti, jer je takav izvorno ruralni krajobraz bitan nositelj vrijednosti prostora i njegovog identiteta. Radi očuvanja krajobraza treba pristupiti usaglašavanju, standardizaciji u primjeni propisa gradnje u svrhu zaštite izvornih ruralnih cjelina.

Za ostvarivanje takvog cilja potrebno je:

- spriječiti izgradnju građevina uz prometnice,
- spriječiti spajanje građevinskih područja naselja,
- poticati izgradnju neizgrađenog građevinskog rezervata,
- poticati zaokruživanje naselja i stvarati kompaktne građevinske cjeline,
- zadržati postojeće stanje ruralnog krajobraza,
- zaštićivanje pojedinih seoskih cjelina i dijelova sela kako bi se sačuvao ruralni oblik naselja, uz državnu financijsku potporu preko raznih modela pomoći,
- zabraniti izgradnju (odnosno detaljno uvjetovati izgradnju) na lokacijama koje će ugroziti vizualni identitet naselja, na kontaktnim zonama šuma i vodotoka,

- infrastrukturne koridore treba postaviti tako da obuhvate što manje prostora te da obuhvate koridore koji bi se mogli objediniti (prometnice, uređenje vodotoka, TK-mreža, i sl.).

Razvoj infrastrukturnih sustava

Cestovni promet

Važeći Prostorni plan Požeško-slavonske županije na području grada Lipika, u okviru prometnog sustava, predviđa novi koridor državne ceste D 5 koji zapadnom stranom obilazi grad Lipik te uz trasu postojeće državne ceste D 5 nastavlja prema Okučanima.

Za razvoj cestovne mreže i prioriteta izgradnje pojedinih dijelova cestovne mreže – smatra se da je u III: skupini prioriteta u mreži koja povezuje izolirane dijelove Hrvatske i ostala žarišta razvoja potrebno što hitnije uvrstiti prometni pravac Novska – Pakrac – Požega – Pleternica – Đakovo (državna cesta D 38 i D 47) kao unutarnju županijsku i međuzupanijsku vezu. Radi se o tzv. Srednje slavonskom cestovnom smjeru.

U okviru Prostornog plana Požeško-slavonske županije: Građevine od važnosti za Županiju planira se obilaznica grada Lipika s pratećim infrastrukturom građevina, a na postojećim županijskim cestama planiranim PPŽ-e moguće su određene promjene u funkcionalnom (promjena kategorije) i prostornom (promjena trase) smislu, a predviđena je korekcija postojeće županijske ceste Ž 4099.

Željeznički promet

Postojeći željeznički pravac zadržava svoj položaj u prostoru grada Lipika u već zauzetom koridoru, a nužno je pristupiti modernizaciji infrastrukture željezničkog prometa uvođenjem novih i suvremenijih tehnologija prijevoza i prijevoznih sredstava, poboljšanjem standarda udobnosti, točnosti, brzine putničkog prometa, kontinuiranog provođenja mjera sigurnosti, a sve u cilju povećanja opsega prijevoza roba i putnika.

Zračni promet

U domeni zračnog prometa u Prostornom planu Požeško-slavonske županije osiguran je prostor za pristaništa i kontaktne zone za razvoj zračnog prometa. Zračna pista u Lipiku namjenski je građena za potrebe poljoprivredne proizvodnje. Obzirom na planirani razvoj grada Lipika postojeću avionsku pistu treba prilagoditi za potrebe turističkog avionskog prometa.

Poštanski promet

Javna poštanska mreža grada Lipika sastavni je dio jedinstvenog poštanskog sustava Republike Hrvatske i u funkciji javnog prometa tretira se kao mreža od posebnog javnog interesa. U poštanskom prometu na području grada Lipika nalazi se dva poštanska ureda, čiji se broje ne planira povećati. U poštanskom se prometu planira reorganizacija mreže poštanskih linija, modernizacija poštanskog prometa i povećanje obima poštanskih usluga.

Odredbama za provođenje PPŽ-a razvoj pošta i poštanskog prometa koji se odnosi na izgradnju poslovnih građevina usmjeren je na građevinska područja naselja, te se PPUO i detaljnim planovima uređenja moraju osigurati prostorne pretpostavke za nesmetan razvoj.

Telekomunikacije

Usvajanjem suvremenih – tehnoloških dostignuća na području Županije izgrađena je moderna i kvalitetna telekomunikacijska infrastruktura velikih kapaciteta koja uspješno prati planove gospodarskog razvoja Županije. U narednom razdoblju prioriteta se odnose na obnovu

ratom uništene mreže i integriranje u sustav Republike Hrvatske, zatim na priključenje još ne priključenih mjesta odnosno povećanje i modernizaciju postojećih kapaciteta, kao i uvođenje dodatnih telefonskih i ISDN usluga te znatan porast pretplatnika usluga inteligentne mreže (besplatni pozivu – telefon, usluga s dodatnom tarifom, jedinstveni pristupni broj i glasovanje telefonom).

Plinoopskrba

Plinifikacija naselja na području općina i gradova razvijat će se na temelju osnovnih postavki u PPŽ i dijela Studije opskrbe prirodnim plinom Požeško-slavonske županije, a razrađivat će se u PPUG, te odgovarajućom stručnom dokumentacijom. Osnove razvitka plinoopskrbne mreže županije naznačene su u kartografskom prikazu br.2. "Infrastrukturni sustavi".

Elektroenergetika

Planski pokazatelji i obveze iz Prostornog plana Požeško-slavonske županije uvjetuje osiguranje prostora za dogradnju elektroenergetske mreže i na području grada Lipika.

Na 400 kV naponskoj razini predviđena je izgradnja novog nadzemnog dalekovoda DV 2 x 400 kV, koji samo prolazi područjem grada Lipika.

Na 110 kV naponskoj razini planira se izgradnja TS 110/x kV Lipik uz lokaciju postojeće TS 35/10(20) kV Lipik s pripadajućim raspletom planiranih DV 2x110 kV prema TS 220/110 kV Međurić, TS 110/35 kV Nova Gradiška i TS 110/35 kV Daruvar.

Na 35 kV naponskoj razini predviđena je zamjena energetskih transformatora snage 4 MVA transformatorima snage 8 MVA, tako će TS imati 2 x 8 MVA prijenosnog odnosa 35/10 kV.

Prostorni plan Požeško-slavonske županije u skladu je sa Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske, a definira osnovne pravce razvoja elektroenergetske mreže i na području grada Lipika.

Vodoopskrba

Idejnim rješenjem "Vodoopskrbe gradova Pakraca i Lipika" izrađenim u prosincu 1999. godine obuhvaćena je analitika razvoja vodoopskrbe. Navedeno područje obuhvata gradova Pakraca i Lipika pod uvjetom izgradnje i dovršenja akumulacijskog jezera Šumetlica kojim će biti osiguran kontinuirani dotok vode u vodoopskrbni sustav u količini od 200 l/s, što bi trebalo biti oko 68% od prosječnih dnevnih potreba stanovništva i industrije. Idejnim rješenjem je konstatirana činjenica prisutnosti velikih udaljenosti između mjesta potrošnje i izvorišta kao i velika visinska razlika mogućih korisnika koja se kreće između 110 i 500 m.n.v. Stoga je čitavo područje podijeljeno na četiri visinske vodospremnice zone koje funkcioniraju neovisno, svaka sa svojim vodospremnikom koji ima funkciju izjednačavanja dnevnih i satnih oscilacija potrošnje naselja pojedine zone.

Odvodnja otpadnih voda

Naselja i općinska središta koja predstavljaju veće zagađivače ulaze u drugu grupu naselja (Kaptol, Čaglin, Vetovo, Brestovac i Kukuruznjak) i za njih se predviđa izgradnja i razvoj postojećeg kanalizacijskog sustava s izgradnjom sustava za pročišćavanje ili ugradnjom BIO-DISK-ova (postupanje otpadnih voda uz prisustvovanje O₂).

Naselja koja ne ulaze u ove kategorije (naselja s malim brojem zagađivača) treba i dalje poticati da se umjesto dosadašnjeg načina odvodnje otpadnih voda u septičke taložnice usmjerene na izgradnju odvodnog sustava s uređajima za pročišćavanje u više faza:

- I. faza – izgradnja mehaničkog djela uređaja za pročišćavanje, s odstranjivanjem krupnih sastojaka te upuštanje u recipijent,
- II. faza – nadogradnja sistema sa biološko-kemijskim čišćenjem otpadnih voda.

U mogućim rješenjima odvodnje postoje varijantna rješenja o mogućoj odvodnji, kao zasebne sustave, kao sustavi više naselja i kao zasebne sustave, kao sustave više naselja i kao mogućnost spoja na već izgrađene kolektorske sustave.

Naselja gradskog središta Lipik:

Dobrovac – Kukurjovac, Filipovac, Antunovac – Poljana, Gaj, Klisa – priključak na kolektorski sistem Pakrac – Lipik .

Uređenje vodotoka i voda

Obrambene linije koje su dijelom izvedene potrebno je nastaviti i dovršiti, u svrhu osiguranja od štetnog djelovanja voda i dugogodišnjeg rada na zaštiti sistema.

Tako su aktivnosti na izgradnji obrambenih linija uglavnom usmjerene na izgradnju:

- zaštitnih nasipa na pojedinim dionicama duž rijeka Pakre i Bijele zbog mogućeg periodičkog plavljenja,
- regulacijskih radova korita i uspostavu vodotoka na 100-godišnju vodu.

Na županijskim slivnim područjima za obranu od poplava potreba je za izgradnjom niza manjih ili većih akumulacija/retencija – područje grada Lipika: - retencije Kukurjovac

Melioracijska odvodnja

Prema evidenciji osnovna i detaljna odvodnja sustavno je izvedena uglavnom na zemljištu u bivšem društvenom vlasništvu – **odvodnja poljoprivrednog zemljišta** – kao otvorena kanalska mreža i cijevna drenaža.

Glavni problem čini ne odgovarajuće održavanje postojećih sustava odvodnje i sustavno rješenje daljnjeg financiranja izgradnje novih sustava na seljačkim posjedima.

1.1.3.2. Ocjena postojećih prostornih planova

Prostorni plan Požeško-slavonske županije donesen je 2002. godine, tako da je aktualan sa svih prostorno-planskih aspekata.

Područje grada Lipika je prije sadašnjeg teritorijalnog ustrojstva pripadalo općini Pakrac.

Za tadašnju općinu Pakrac izrađen je Općinski prostorni plan općine Pakrac ("Službeni vjesnik" općine Pakrac br. 12/78), Odluke o granicama građevinskog područja ("Službeni vjesnik" općine Pakrac br. 7/82, 8/82, 4/83, 6/83, 9/84, 10/84, 5/85, 15/85, 3/86, 6/88, 9/88, 3/89 i 2/98) i Odluka o izgradnji gospodarskih objekata industrijskih tovilišta ("Službeni vjesnik" općine Pakrac br. 10/88, 6/89 i 8/89).

Donošenjem PPUG Lipika stari Općinski prostorni plan općine Pakrac, Odluke o granicama građevinskog područja i Odluka o izgradnji gospodarskih objekata industrijskih tovilišta prestaju važiti.

1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

1.1.4.1. Demografski potencijal

Grad Lipik spada u demografski negativno područje zapadnog dijela Požeško-slavonske županije. Prostor Grada je nejednako naseljen, što je uvelike uvjetovano prirodnim obilježjima. Stanovništvo je pretežito koncentrirano u nizinskom dijelu grada Lipika kao području prirodno i prometno povoljnom za naseljavanje.

Demografska slika prostora odlikuje se suprotnostima: od ekspanzije do odumiranja pod utjecajem sljedećih čimbenika:

- "autonomne" redukcije prirodnog priraštaja,
- starenja stanovništva,
- polarizacije centar-periferija izražene kroz migracije,
- odgođenih efekata vanjskog utjecaja-rat.

U ukupnosti demografski potencijal relativno je stabilan iako u procesu starenja.

1.1.4.2. Naselja

Od 26 naselja grada Lipika samo jedno naselje pokazuju značajniju tendenciju demografskog rasta (Marino Selo).

Iz kretanja stanovništva po naseljima je vidljivo da je u 10 naselja u posljednjem međupopisnom razdoblju došlo do velikog, smanjenja broja stanovnika i to u Bujavica, Bukovčani, Gornji Čaglić, Jagma, Klisa, Korita, Kukunjevac, Livađani, Skenderovci i Subocka, a u preostalih 15 naselja također je smanjeno stanovništvo.

1.1.4.3. Građevinska područja

Postojeća građevinska područja naselja Grada, obzirom na demografska kretanja uglavnom obuhvaćaju postojeću izgradnju i nema potrebe za širenjem granica građevinskog područja naselja.

1.1.4.4. Gospodarski potencijal

Gospodarstvo grada Lipika danas je u fazi oporavka nakon razaranja pretrpljenih za vrijeme Domovinskog rata. U ratu su teško oštećena sva poduzeća te je razrušena većina objekata. Dosta od njih su obnovljena ili se još obnavljaju.

Ukupni gospodarski potencijal grada Lipika u smislu mogućnosti valorizacije kao proizvodnog dobra ima velike mogućnosti. Najviše izgrađenih kapaciteta nalaze su u gradskom središtu, što s gledišta ravnomjernog razvoja nije povoljno. Dobro je što se razvija

poduzetništvo, no zbog nove tržišne, ekonomske, geopolitičke i demografske situacije, zahvati za restrukturiranje gospodarstva su veoma potrebni.

1.1.4.5. Promet

Cestovni i željeznički promet

Prostor grada Lipika nema posebnih ograničenja uvjetovanih prostornim položajem. Postojeći prometni sustav, cestovni i željeznički uglavnom zadovoljava.

Izgradnja novih prometnica s obilaznicama (obilaznica grada Lipika i nova državna cesta D5, te novi prometni pravac Novska-Lipik) rekonstrukcija državnih, županijskih i lokalnih cesta, bitno će poboljšati cestovnu infrastrukturu grada Lipika, a pri tome ne treba zanemariti i željeznički promet.

Poštanski promet

Kvaliteta ukupnih poštanskih usluga iskazuje se kroz pokazatelje kvalitete prijama poštanskih pošiljaka, brzine i sigurnosti prijenosa pošiljaka, te kvalitete dostave i isporuke pošiljaka.

Kvalitetna organizacija prijama poštanskih pošiljaka treba omogućiti korisnicima što veću pristupačnost u korištenju poštom, smanjiti vrijeme čekanja korisnika pred šalterima te ubrzati i pojednostaviti manipulaciju prijama pošiljaka.

Na području grada Lipika izgrađena je nova zgrada pošte i kao takav poštanski promet zadovoljava. Obzirom na instaliranu opremu na šalterima, kvaliteta prijama poštanskih pošiljaka je znatno poboljšana u odnosu na ranije godine, a posebno se to odnosi na novčarsko poslovanje gdje se ugradnjom suvremene opreme i priključenjem na informatički sustav poslovanje potpuno osuvremenilo.

Prijevoz poštanskih pošiljaka obavlja se vlastitim prijevoznim sredstvima HP.

Telekomunikacije

Pri analizi i ocjeni stanja može se konstatirati da je obujam i tehnološka razina izgrađenosti telekomunikacijske mreže na visokoj (europskoj) razini, te da je stvorena kvalitetna osnove za njenu dogradnju u skladu s novim potrebama i zahtjevima suvremenih komunikacija.

Telekomunikacijska oprema je instalirana i ubuduće telekomunikacijska oprema će se instalirati u prostorijama postojećih objekata, a telekomunikacijski kabeli su uvučeni u cijevi izgrađene distributivne telekomunikacijske kanalizacije kroz koje će se također uvlačiti telekomunikacijski kabeli u slučaju potrebe proširenja ili dogradnje telekomunikacijske mreže u Gradu.

Analiza mogućnosti razvoja telekomunikacija prikazuju da ugradnjom suvremene tehnologije postoje velike mogućnosti u opsegu, kvaliteti, asortimanu i brzini usluga. Značajnijih problema u funkcioniranju ovog infrastrukturnog sustava nema. Ograničenja razvoja proizlaze jedino iz činjenice malog broja stanovnika u pojedinim naseljima u kojima nema

izgrađenog telekomunikacijskog sustava (ograničenih financijskih sredstava i ograničenih operativnih kapaciteta za dogradnju telekomunikacijskog sustava) grada Lipika.

RTV sustav veza

Pri ocjeni stanja RTV sustava veza može se konstatirati da postojeće građevine TV odašiljača i UKV radio odašiljača pokrivaju i znatno šire područje od obuhvata ovog plana svim programima HRT-a i lokalnih postaja.

Izgradnja kabelaške televizijske mreže za pojedine dijelove ili cijelo naselje, te pojedinačnim postavljanjem satelitskih antena bitno se povećavaju mogućnosti prijama. Stoga u sljedećem planskom razdoblju nema potrebe za izgradnjom novih TV i radio odašiljača.

1.1.4.6. Energetika

Plinoopskrba

Pri ocjeni stanja treba prvenstveno napomenuti da je cijelo područje grada Lipika istražni prostor i nalazište ugljikovodika, te da postoji bušotina oznake JL.5 i produktovod sirovog plina kojim se sirovi plin odvodi do plinske kompresorske stanice Lipovljani na preradu s tim da nalazište nije u funkciji niti se planira u dogledno vrijeme zbog velikog ulaganja u isti pokrenuti.

Izgrađena distribucijska plinska mreža obuhvatila je 10 naselja: Brezine, Dobrovac, D.Čaglič, Filipovac, Gaj, Klisa, Kukunjevac, Lipik, Marino Selo i Poljana, a u dva naselja – Antunovac i Brekinska planira se izgradnja. U ostalih 12 naselja se ne planira, jer se radi o par domaćinstava koja trenutno prebivaju u tim naseljima.

Plinovodi mjesne plinovodne mreže zadnjih deset godina izgrađuju se od PHD cijevi, a tlak plina u plinovodima je 3,0 bara i kao srednjetačni plin razvodi se po naseljima.

Na osnovi navedenog i planiranog stanja, izmjene čeličnih cijevi PHD cijevima, plinifikacije još dva naselja te izgradnje novog magistralnog plinovoda, plinoopskrba grada Lipika za sada zadovoljava potrebe priključenih potrošača.

Elektroenergetika

Stanje elektroenergetske mreže na području grada Lipika je u relativno dobrom stanju. Osnovni izvor napajanja potrošača na području grada Lipika je transformatorska stanica (TS) TS 35/10 kV Lipik.

Za planirani razvoj potrebne su dogradnje na svim distribucijskim naponskim razinama.

Na 10 kV naponskoj razini elektroenergetska mreža uglavnom zadovoljava. Potrebno je radi povećanja konzuma izgraditi tri nove TS 10(20)/0,4 kV te 24 TS 10(20)/0,4 kV obnoviti i sanirati zbog ratnih razaranja na području grada Lipika i to u naseljima; Brezine, Bukovčani, Dobrovac, Donji Čaglič, Filipovac, Japaga, Jagma, Klisa, Korita, Kukunjevac, Subocka i samog grada Lipika. Obnova i sanacija TS obuhvaća radove na izradi krovništva i fasade, zamjeni srednjenaponskog sklopnog bloka novim blokom tip VDA ili Kapex i niskonaponskog razvoda sa novim razvodom ili izgradnjom kompletne nove TS.

Izgradnja kabelaške mreže planira se samo zbog izgradnje novih TS 10/0,4 kV u gradskom području grada Lipika (3 TS), obnove i sanacije ratom uništenog postrojenja. Za nove TS izgraditi će se samo priključni kabelski vodovi, a za sanaciju i obnovu planira se izgradnja kabelskih vodova ukupne dužine 2.120 m.

NN mreža je uslijed ratnih razaranja većim dijelom uništena, a veći dio uništene mreže je već obnovljen i saniran. Stanje u niskonaponskoj 0,4 kV mreži zadovoljava sadašnje potrebe. Za zadovoljavanje budućih potreba u planu je obnoviti 11.892 m niskonaponske mreže sa samonosivim kablskim snopom tip Elkalex. Obnova niskonaponske mreže izvest će se na području naselja Klisa, Korita i Subocka.

1.1.4.7. Vodno gospodarstvo

Vodoopskrba

Sustav vodoopskrbe grada Lipika dio je zajedničkog sustava s gradom Pakrac te tako dijele probleme tog sustava. Pokrivenost naselja izgrađenom vodovodnom mrežom ne zadovoljava, od 26 naselja Grada samo 7 naselja ima riješenu vodoopskrbu. Manjak vode u sušnim dijelovima godine predstavlja veliki problem, a riješit će se tek izgradnjom akumulacije Šumetlica, kao i planiranog vodoopskrbnog sustava gradova Pakraca i Lipika.

Odvodnja otpadnih voda

Odvodnja otpadnih voda riješena je za naselja Lipik i Filipovac, odvodnja se radi u naselju Dobrovac, a za naselje Poljana se planira započeti gradnja, te kao takva ne zadovoljava stanje na terenu.

Uređenje vodotoka

Ukupno područje grada Lipika je nedovoljno branjeno od poplava pa je potrebno izvršiti segmentalna reguliranja vodotoka Pakra, Bijela, Krivajac u područjima koja su ugrožena poplavama te izgraditi planiranu akumulaciju. Uređenost vodotoka i voda te obrana od poplava nisu na zadovoljavajućem nivou, a uzroci tome su tehničke, gospodarske, razvojne, informativne i dr. prirode

Melioracijska odvodnja i navodnjavanje

Dio površina (poljoprivredne površine kojem trenutno gospodari Poljoprivreda Lipik d.d.) unutar grada Lipika su meliorirane, tako da se ne može biti zadovoljan s opsegom izvršenih radova na uređenju melioracijskog područja, pogotovo na zemljištu u vlasništvu obiteljskih gospodarstava. Ni postojeći sustavi zbog lošeg održavanja u potpunosti ne funkcionira, pa je nužno u prvom koraku osposobiti postojeći sustav. Kao nema površina koje se sustavno navodnjavaju tako u cijelosti melioracijski sustav odvodnje i navodnjavanja nije zadovoljavajući.